

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ»

«Το περιοδικό “Αθλητική Επιθεώρηση”(1923-1927) »

Γεωργόπουλος Νικόλαος

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής: Κοταρίδης Νικόλαος

Συνεπιβλέπουσα καθηγήτρια: Πατρικίου Αλεξάνδρα

Αριθμός Μητρώου: 524887

30/6/2024

ΠΑΤΡΑ

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή Γεωργόπουλο Νικόλαο που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης, ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημοσίου δανεισμού, παρουσίας στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιαδήποτε μέσο για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο τον χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), ανάρτηση (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

«Το περιοδικό “Αθλητική Επιθεώρηση”(1923-1927) »

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας:

A) Επιβλέπων Καθηγητής: Κοταρίδης Νικόλαος

B) Συνεπιβλέπουσα Καθηγήτρια: Πατρικίου Αλεξάνδρα

Πάτρα, Ιούνιος 2024

Ευχαριστίες

Εκφράζω τις ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα καθηγητή Κοταρίδη Νικόλαο για τη μεθοδική καθοδήγηση και τις εύστοχες διευκρινήσεις της κατά την διάρκεια συγγραφής της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς και στην συνεπιβλέπουσα Καθηγήτρια κα Πατρικίου Αλεξάνδρα για τις περαιτέρω πολύτιμες συμβουλές της.

Κλείνοντας, η εργασία αυτή δεν θα είχε ολοκληρωθεί χωρίς τη σιωπηλή, αλλά ιδιαίτερα σημαντική στήριξη και συμπαράσταση της οικογένειάς μου, του πατέρα μου Γεωργόπουλου Ανδρέα, της μητέρας μου Παυλοπούλου Ουρανίας και της αδελφής μου Γεωργοπούλου Χαρίκλειας-Μαρίας.

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη διερευνά το ρόλο του αθλητισμού στην ελληνική κοινωνία κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου μέσα από το φακό του περιοδικού *ΑΕ (ΑΕ)*, το οποίο εκδόθηκε από το 1923 έως το 1927. Η περίοδος του Μεσοπολέμου, που σηματοδεύτηκε από σημαντικές κοινωνικοπολιτικές αλλαγές και πολιτιστικές εξελίξεις στην Ευρώπη, ήταν μια κρίσιμη εποχή για την εξέλιξη του αθλητισμού και της αθλητικής δημοσιογραφίας στην Ελλάδα. Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο ο αθλητισμός λειτούργησε ως μέσο εθνικής ενότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης, προωθώντας την εθνική υπερηφάνεια και συνοχή. Εξετάζει τη συμβολή της αθλητικής δημοσιογραφίας στη διαμόρφωση των αντιλήψεων του κοινού και στην προώθηση των αξιών της πειθαρχίας, της ομαδικότητας και της αφοσίωσης μέσα από την κάλυψη διαφόρων αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων. Επιπλέον, η μελέτη διερευνά τον ρόλο του περιοδικού στην αντανάκλαση και τον επηρεασμό της πολύπλοκης αλληλεπίδρασης μεταξύ αθλητισμού και κοινωνίας, δίνοντας έμφαση στον εκπαιδευτικό και πολιτιστικό αντίκτυπό του. Αναλύοντας άρθρα, σχόλια και διαφημίσεις μέσα στο περιοδικό *ΑΕ*, η παρούσα έρευνα παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο ο αθλητισμός γινόταν αντιληπτός, οργανωνόταν και διαδιδόταν κατά τη διάρκεια μιας περιόδου εθνικής ανασυγκρότησης και διαμόρφωσης κοινωνικών ταυτοτήτων στην Ελλάδα.

Λέξεις- Κλειδιά

Μεσοπόλεμος, αθλητική δημοσιογραφία, ελληνική κοινωνία, ΑΕ, αθλητική ιστορία.

Abstract

This study investigates the role of sports in Greek society during the Interwar period through the lens of the *Athlitiki Epitheorisis* (AE) magazine, which was published from 1923 to 1927. The Interwar period, marked by significant sociopolitical changes and cultural development in Europe, was a crucial era for the evolution of sports and sports journalism in Greece. This research aims to highlight how sports functioned as a vehicle for national unity and social integration, promoting national pride and cohesion. It examines the contributions of sports journalism in shaping public perceptions and promoting the values of discipline, teamwork, and dedication through the coverage of various sports events and personalities. Additionally, the study explores the magazine's role in reflecting and influencing the complex interplay between sports and society, emphasizing its educational and cultural impact. By analyzing articles, comments, and advertisements within the AE magazine, this research provides valuable insights into how sports were perceived, organized, and disseminated during a period of national reconstruction and identity formation in Greece.

Keywords

Interwar period, sports journalism, Greek society, *Athlitiki Epitheorisis*, sports history.

Περιεχόμενα

Περίληψη	5
Abstract	6
1. Εισαγωγή	9
1.1 Μεθοδολογία.....	10
1.2 Συμβολή της εργασίας	12
2. Τύπος και αθλητισμός στον Μεσοπόλεμο	15
2.1 Επισκόπηση της περιόδου του Μεσοπολέμου και της σημασίας της για την αθλητική δημοσιογραφία	15
2.1.1 Η περίοδος του Μεσοπολέμου.....	15
2.1.2 Μεσοπόλεμος και αθλητική δημοσιογραφία	22
2.2 Ο ρόλος του Τύπου κατά τον Μεσοπόλεμο	25
2.2.1 Ο αθλητικός τύπος στη γενικότερη ενημέρωση.....	29
2.2.2 Η κάλυψη αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων	31
3. Αθλητική Επιθεώρησης: Ιδρυτές, συντάκτες, εκδότες	36
3.1 Ιδρυτές	36
3.1.1 Ο Ρόλος των Ιδρυτών.....	36
3.2 Συντάκτες.....	37
3.3 Εκδότες	38
3.4 Πρώτα Βήματα και Αποδοχή από το Κοινό	38
3.6 Αντίκτυπος της ΑΕ στην κοινωνία	40
4. Θεματολογία του περιοδικού	43
4.1 Επισκόπηση του περιεχομένου	43
4.1.1 Πρώτο έτος κυκλοφορίας ΑΕ.....	43
4.1.2 Δεύτερο έτος κυκλοφορίας ΑΕ	49
4.1.3 Τρίτο έτος κυκλοφορίας ΑΕ	55
4.1.4 Τέταρτο έτος κυκλοφορίας.....	62
4.1.5 Τελευταίο τεύχος.....	69
4.2 Ανάλυση της προσέγγισης του περιοδικού στην αθλητική κάλυψη	74
4.3 Αναφορές σε σημαντικά αθλήματα και γεγονότα	76
4.3.1 Ποδόσφαιρο	76
4.3.2 Στίβος.....	77
4.3.3 Πυγμαχία και πάλη	77

4.3.4 Τένις και κολύμβηση	77
4.4 Συμβολή του περιοδικού	78
4.5 Σημαντικότεροι αγώνες που αναφέρονται στην ΑΕ	79
4.5.1 Αγγλοελληνικοί Αγώνες (10 Απριλίου 1927)	79
4.5.2 Ολυμπιακοί Αγώνες (Ιούλιος 1924)	80
4.5.3 Πανθρακικοί Αγώνες	81
4.6 Κοινωνικοπολιτικός σχολιασμός ΑΕ	82
4.7 Ανάλυση του σχολιασμού του περιοδικού σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα που επηρεάζουν τον αθλητισμό	84
5. Συμπεράσματα	87
Βιβλιογραφία	90
Ελληνόγλωσση	90
Ξενόγλωσση	93
Χρήσιμοι σύνδεσμοι	94

1. Εισαγωγή

Η περίοδος του Μεσοπολέμου, μία ιστορική περίοδος που οροθετείται από το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ήταν περίοδος ριζικών κοινωνικοπολιτικών αλλαγών και πολιτιστικής ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Ελλάδα, με τις δικές της προκλήσεις και μετασχηματισμούς κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, γνώρισε σημαντικές αλλαγές τόσο στο πολιτικό της τοπίο όσο και στους τομείς του πολιτισμού και του αθλητισμού. Στην παρούσα μελέτη θα διερευνηθεί ο ρόλος του αθλητισμού στην ελληνική κοινωνία κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου μέσα από τον φακό μίας σημαντικής σύγχρονης έκδοσης, της *Αθλητικής Επιθεώρησης (ΑΕ)*. Το περιοδικό, που κυκλοφόρησε από το 1923 έως το 1927, προσφέρει ένα πλούσιο απόθεμα πληροφοριών για το πώς ο αθλητισμός γινόταν αντιληπτός, οργανωνόταν και διαδιδόταν σε μία περίοδο εθνικής ανασυγκρότησης και διαμόρφωσης κοινωνικών ταυτοτήτων.

Η ΑΕ λειτούργησε έχοντας μεγάλη επιρροή στην αναπτυσσόμενη αθλητική κουλτούρα της Ελλάδας, καταγράφοντας την άνοδο διαφόρων αθλημάτων και τον αντίκτυπό τους στην ελληνική κοινωνική ζωή. Αναλύοντας άρθρα, σχόλια και διαφημίσεις μέσα στο περιοδικό αυτό, μπορούμε να διακρίνουμε τις ευρύτερες πολιτιστικές και πολιτικές σημασίες που αποδίδονταν στον αθλητισμό κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Το περιοδικό δεν κάλυπτε μόνο αθλητικά γεγονότα, αλλά ασχολήθηκε, επιπλέον, με τα ιδεολογικά και εθνικιστικά υποκείμενα ρεύματα που ο αθλητισμός υποστήριζε στη μεσοπολεμική Ελλάδα.

Η παρούσα εργασία θα εμβαθύνει στις αφηγήσεις που διαμόρφωσε η ΑΕ για τον αθλητισμό, εξετάζοντας πώς αυτές οι αφηγήσεις διασταυρώνονταν με ζητήματα εθνικής ταυτότητας, εκσυγχρονισμού και διπλωματίας. Μέσω αυτής της εστιασμένης διερεύνησης, η μελέτη στοχεύει να αναδείξει πώς ένα συγκεκριμένο πολιτιστικό τεχνούργημα, όπως ένα αθλητικό περιοδικό, μπορεί να αντανακλά και να επηρεάζει την πολύπλοκη αλληλεπίδραση

μεταξύ αθλητισμού και κοινωνίας σε μία καθοριστική εποχή για την Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό, επιχειρούμε να αποκτηθεί βαθύτερη κατανόηση του αναπόσπαστου ρόλου που διαδραμάτισε ο αθλητισμός στη διαμόρφωση της ελληνικής εθνικής ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου.

1.1 Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία της παρούσας διπλωματικής εργασίας επικεντρώνεται στην ανάλυση του περιοδικού ΑΕ που κυκλοφόρησε κατά την περίοδο 1923-1927, με στόχο την κατανόηση του ρόλου του αθλητισμού στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου. Η έρευνα αυτή στηρίζεται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, χρησιμοποιώντας μία συνδυαστική προσέγγιση για την εξαγωγή ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων. Η βασική πρωτογενής πηγή της μελέτης είναι το ίδιο το περιοδικό ΑΕ. Συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν τα τεύχη του περιοδικού που εκδόθηκαν κατά την προαναφερθείσα περίοδο, εστιάζοντας σε άρθρα, σχόλια, διαφημίσεις και εικόνες. Η ανάλυση αυτή επέτρεψε την εξαγωγή πληροφοριών σχετικά με τα αθλητικά γεγονότα, τις αθλητικές προσωπικότητες, τις κοινωνικοπολιτικές αντιλήψεις και τις αθλητικές τάσεις της εποχής.

Οι δευτερογενείς πηγές περιλαμβάνουν βιβλιογραφία που σχετίζεται με τον Μεσοπόλεμο, την αθλητική δημοσιογραφία και την κοινωνική ιστορία της Ελλάδας. Πηγές όπως η εργασία του κ. Κωστή (2009) και άλλες ακαδημαϊκές μελέτες παρέχουν το θεωρητικό πλαίσιο για την ερμηνεία των ευρημάτων από τις πρωτογενείς πηγές.

Η ανάλυση περιεχομένου χρησιμοποιήθηκε για τη θεματική ανάλυση των δεδομένων από το περιοδικό λόγω της δυνατότητάς της να αναλύσει και να ερμηνεύσει δεδομένα από κείμενα και οπτικό υλικό (Krippendorff, 2018). Η συγκεκριμένη μεθοδολογία είναι κατάλληλη για τη μελέτη της αλληλεπίδρασης μεταξύ αθλητισμού και κοινωνίας μέσα από το περιοδικό ΑΕ, διότι επιτρέπει την ανάλυση των θεμάτων, των συμβολισμών και των κοινωνικών τάσεων

που αναδεικνύονται από τα άρθρα και τις εικόνες. Οι άξονες ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα είναι οι εξής:

- Εθνική Ταυτότητα και Κοινωνική Ενσωμάτωση: Εξέταση του τρόπου με τον οποίο ο αθλητισμός και η αθλητική δημοσιογραφία προωθούν την εθνική υπερηφάνεια και την κοινωνική συνοχή.
- Κοινωνικοπολιτική Αντίληψη: Ανάλυση των άρθρων και των σχολίων που αποτυπώνουν τις κοινωνικοπολιτικές αντιλήψεις της εποχής, καθώς και την επίδραση των αθλητικών γεγονότων σε αυτές (Bryman, 2016).
- Αθλητικές Προσωπικότητες και Επιδράσεις: Εστίαση στη συμβολή των αθλητικών προσωπικοτήτων και πώς αυτές παρουσιάζονται ως πρότυπα πειθαρχίας και αφοσίωσης (Hsieh & Shannon, 2005).
- Πολιτιστικός και Εκπαιδευτικός Ρόλος: Εξέταση του περιοδικού ως μέσου διαμόρφωσης πολιτιστικών αξιών και εκπαιδευτικού εργαλείου.

Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση περιεχομένου βασίστηκε σε ανάλυση της θεματολογίας των άρθρων και των σχολίων για τον εντοπισμό των κυριότερων θεμάτων και των ιδεολογικών τάσεων. Επίσης, μελετήθηκαν οι διαφημίσεις για την κατανόηση των κοινωνικών και οικονομικών τάσεων της εποχής. Ακόμα, ερμηνεύτηκαν εικόνες για την ανίχνευση πολιτιστικών και κοινωνικών συμβολισμών (Neuendorf, 2017).

Η θεματική ανάλυση επικεντρώθηκε στην ερμηνεία των μηνυμάτων και των συμβολισμών που περιέχονται στα κείμενα και στις εικόνες. Η ποσοτική ανάλυση περιλάμβανε τη συχνότητα εμφάνισης θεμάτων και λέξεων-κλειδιών, καθώς και τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων αυτών. Η θεματική ανάλυση των δεδομένων από το περιοδικό επικεντρώθηκε στην ερμηνεία των μηνυμάτων και των συμβολισμών που περιέχονται στα κείμενα και τις εικόνες

(Vaismoradi et al., 2013). Η ποσοτική ανάλυση περιλάμβανε τη συχνότητα εμφάνισης θεμάτων και λέξεων-κλειδιών, καθώς και τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων αυτών.

Η επιλογή αυτής της μεθοδολογίας ήταν κρίσιμη για την κατανόηση του ρόλου της αθλητικής δημοσιογραφίας στην ελληνική κοινωνία κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου και για την ανάδειξη των τρόπων με τους οποίους ο αθλητισμός λειτούργησε ως μέσο κοινωνικής ενσωμάτωσης και εθνικής συνοχής (Silverman, 2011).

1.2 Συμβολή της εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία συμβάλλει σε πολλαπλά επιστημονικά πεδία, τον πολιτισμό και την κοινωνία προσφέροντας νέες προοπτικές και αναλύσεις σχετικά με τον αθλητισμό, την κοινωνία και τον Τύπο κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Η εργασία αποπειράται μία λεπτομερή ανάλυση της αθλητικής ιστορίας της Ελλάδας, εξετάζοντας πώς ο αθλητισμός επηρέασε και επηρεάστηκε από την ελληνική κοινωνία και πολιτική της εποχής. Προσφέρει, επίσης, μία μοναδική ματιά στην εξέλιξη του αθλητισμού μέσω της ανάλυσης των περιεχομένων του περιοδικού *ΑΕ* υπό το πρίσμα της πολιτιστικής έκφρασης του. Η ανάλυση της θεματολογίας του περιοδικού αποκαλύπτει πώς ο αθλητισμός χρησιμοποιήθηκε ως μέσο κοινωνικής συνοχής και εθνικής ταυτότητας. Η μελέτη δείχνει πώς τα αθλητικά γεγονότα και οι προσωπικότητες χρησιμοποιήθηκαν για την προώθηση εθνικιστικών ιδεολογιών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες για τη σχέση μεταξύ αθλητισμού και κοινωνίας.

Ακόμα, η εργασία συνεισφέρει σημαντικά στην ιστορία του Τύπου, ειδικά στην αθλητική δημοσιογραφία. Αναλύει πώς ο Τύπος της εποχής διαμόρφωσε τις αντιλήψεις του κοινού για τον αθλητισμό και πώς/αν χρησιμοποίησε τον αθλητισμό ως εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας. Τη δεκαετία του 1920 και του 1930, η αθλητική δημοσιογραφία στην Ελλάδα βρισκόταν σε φάση ανάπτυξης και επαγγελματισμού. Οι αθλητικές στήλες στις εφημερίδες και

τα εξειδικευμένα αθλητικά περιοδικά, όπως η ΑΕ, άρχισαν να αποκτούν σημαντική απήχηση στο κοινό. Οι αθλητικοί δημοσιογράφοι της εποχής διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στο να καταγράφουν τα αθλητικά γεγονότα, αλλά και να τα ερμηνεύουν, ενισχύοντας την εθνική υπερηφάνεια και την κοινωνική συνοχή (Ζήσης, 2020). Εξετάζοντας την ανάπτυξη και την επίδραση της ΑΕ, η μελέτη προσθέτει στις γνώσεις μας για την εξέλιξη της αθλητικής δημοσιογραφίας στην Ελλάδα, δείχνοντας πώς το περιοδικό συνέβαλε στη διαμόρφωση της αθλητικής κουλτούρας και στη χρήση του αθλητισμού ως εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας, ιδιαίτερα σε μια περίοδο έντονων κοινωνικοπολιτικών αλλαγών.

Η μελέτη συμβάλλει στις πολιτισμικές σπουδές προσφέροντας μία ανάλυση της πολιτιστικής σημασίας του αθλητισμού κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Εξετάζει πώς ο αθλητισμός και οι αθλητικές αφηγήσεις αντανakλούσαν και διαμόρφωναν τις ευρύτερες πολιτιστικές και πολιτικές τάσεις της εποχής, παρέχοντας νέες γνώσεις για την κατανόηση της ελληνικής πολιτιστικής ιστορίας. Επιπλέον, η εν λόγω εργασία προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για την εκπαίδευση στην ιστορία και την κοινωνιολογία του αθλητισμού. Τα ευρήματα της μελέτης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που εστιάζουν στη σημασία του αθλητισμού στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη. Επίσης, οι αναλύσεις της θεματολογίας και των αφηγήσεων του περιοδικού μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα στην εκπαίδευση της αθλητικής δημοσιογραφίας. Η μελέτη ανοίγει τον δρόμο για περαιτέρω έρευνες σε διάφορους τομείς. Προτείνει την εξέταση άλλων αθλητικών περιοδικών της εποχής και τη σύγκριση των θεματικών τους για μία πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του ρόλου του Τύπου στον αθλητισμό. Επιπλέον, η έρευνα μπορεί να επεκταθεί σε άλλες ιστορικές περιόδους, εξετάζοντας πώς η σχέση μεταξύ αθλητισμού, Τύπου και κοινωνίας εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου. Με την ολοκληρωμένη προσέγγιση και την ανάλυση που παρέχει, η παρούσα εργασία συνεισφέρει ουσιαστικά στην κατανόηση του ρόλου του αθλητισμού και της αθλητικής δημοσιογραφίας

στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου, προσφέροντας νέες προοπτικές και γνώσεις που είναι χρήσιμες σε ακαδημαϊκούς, ερευνητές και φοιτητές.

2. Τύπος και αθλητισμός στον Μεσοπόλεμο

2.1 Επισκόπηση της περιόδου του Μεσοπολέμου και της σημασίας της για την αθλητική δημοσιογραφία

2.1.1 Η περίοδος του Μεσοπολέμου

Η περίοδος του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα, που διήρκεσε από το 1922 έως το 1940, ήταν μία περίοδος σημαντικών πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών αναταραχών, που χαρακτηρίστηκε από μία σειρά πραξικοπημάτων, εναλλαγές κυβερνήσεων και βαθιές ιδεολογικές διαιρέσεις. Η εποχή αυτή ξεκίνησε αμέσως μετά τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, μία σύγκρουση που είχε βαθιές επιπτώσεις στο πολιτικό της τοπίο και συνεχίστηκε μέσα από τις παγκόσμιες οικονομικές επιπτώσεις της Μεγάλης Ύφεσης στις ΗΠΑ, καταλήγοντας στην έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (Κωστής, 2009).

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο η Ελλάδα αναδύεται με εδαφικά κέρδη από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, χάρη στη Συνθήκη των Σεβρών το 1920. Αυτά όμως είχαν το κόστος τους. Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος που ακολούθησε (1919-1922) υπό την ηγεσία του Δημητρίου Ράλλη είχε ως στόχο την περαιτέρω επέκταση των ελληνικών εδαφών στη Μικρά Ασία, μία περιοχή με σημαντικό ελληνικό πληθυσμό. Η εκστρατεία αυτή κατέληξε τελικά σε καταστροφή για την Ελλάδα, με αποκορύφωμα την καταστροφική ήττα στη Μικρά Ασία και την επακόλουθη πυρπόληση της Σμύρνης το καλοκαίρι του 1922. Η ήττα αυτή οδήγησε στην ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας βάσει της Συνθήκης της Λωζάνης το 1923, η οποία επέβαλε την επανεγκατάσταση ορθόδοξων χριστιανών από την Τουρκία στην Ελλάδα και μουσουλμάνων από την Ελλάδα στην Τουρκία, αλλάζοντας σημαντικά τη δημογραφική σύνθεση της Ελλάδας (Τράπεζα της Ελλάδος και συν., 2021). Η Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 ήταν μία κομβική στιγμή που αναδιαμόρφωσε δραματικά την ελληνική

κοινωνία. Η ελληνική στρατιωτική εκστρατεία στη Μικρά Ασία, η οποία ξεκίνησε το 1919, κατέληξε σε καταστροφή με την ήττα των ελληνικών δυνάμεων και την επακόλουθη εκδίωξη των ελληνικών πληθυσμών από την Τουρκία. Περίπου 1,5 εκατομμύριο Έλληνες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη Μικρά Ασία και να εγκατασταθούν στην Ελλάδα, δημιουργώντας μία τεράστια προσφυγική κρίση (Αρτέμη, 2013). Η εισροή προσφύγων είχε σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, επιβαρύνοντας τους πόρους του ελληνικού κράτους και οδηγώντας σε εκτεταμένες προσπάθειες για την ενσωμάτωση των πληθυσμών αυτών στον εθνικό ιστό. Η απάντηση της ελληνικής κυβέρνησης στην προσφυγική κρίση περιλάμβανε τόσο αγροτικά όσο και αστικά προγράμματα επανεγκατάστασης (Λιάκος, 2016). Η νεοσύστατη Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων έπαιξε καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Η αγροτική μεταρρύθμιση αποτέλεσε βασική συνιστώσα, η οποία περιλάμβανε την απαλλοτρίωση μεγάλων κτημάτων και την αναδιανομή της γης σε πρόσφυγες και ακτήμονες αγρότες. Αυτό οδήγησε σε αύξηση της γεωργικής παραγωγικότητας και του εισοδήματος, αλλά δημιούργησε επίσης ένα νέο αστικό προλεταριάτο, καθώς πολλοί πρόσφυγες μετακινήθηκαν σε πόλεις όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, συμβάλλοντας στην αστικοποίηση και την εκβιομηχάνιση (Χατζηιωσήφ, 2009).

Κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων και του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, ξεχώρισε για τις ηγετικές του ικανότητες και τη στρατηγική του αντίληψη. Η πολιτική αστάθεια που ακολούθησε την ήττα της Ελλάδας στη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 δημιούργησε το κατάλληλο έδαφος για την άνοδο του Θεόδωρου Πάγκαλου στην εξουσία. Τον Ιούνιο του 1925, ο Πάγκαλος ηγήθηκε στρατιωτικού πραξικοπήματος και ανέλαβε την εξουσία, εγκαθιδρύοντας μια στρατιωτική δικτατορία. Ως δικτάτορας, προσπάθησε να σταθεροποιήσει την οικονομία και να ενισχύσει το κράτος, αλλά οι μέθοδοί του ήταν συχνά αυταρχικές και κατασταλτικές. Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής του, ο Πάγκαλος προώθησε διάφορες κοινωνικές και πολιτικές πρωτοβουλίες. Προσπάθησε να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης

των στρατιωτικών, να αναδιοργανώσει τη δημόσια διοίκηση και να καταπολεμήσει τη διαφθορά. Παράλληλα, επιδίωξε την ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας μέσω προγραμμάτων δημοσίων έργων. Ωστόσο, οι πολιτικές του Πάγκαλου συχνά συνοδεύονταν από καταστολή της αντιπολίτευσης και περιορισμούς στις ατομικές ελευθερίες. Η λογοκρισία, οι συλλήψεις πολιτικών αντιπάλων και η καταστολή των απεργιών ήταν μερικές από τις μεθόδους που χρησιμοποιούσε, για να διατηρήσει την εξουσία του (Βώρος, 2012).

Ωστόσο, η αυταρχική διακυβέρνηση του Πάγκαλου προκάλεσε αντιδράσεις από διάφορες κοινωνικές ομάδες και πολιτικούς αντιπάλους. Η δυσαρέσκεια προς το πρόσωπό του αυξανόταν, και το καθεστώς του άρχισε να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα. Τον Αύγουστο του 1926, ο Πάγκαλος ανατράπηκε από στρατιωτικό κίνημα, υπό την ηγεσία του στρατηγού Γεωργίου Κονδύλη. Μετά την πτώση του, ο Πάγκαλος συνελήφθη και πέρασε αρκετά χρόνια στη φυλακή. Εν τέλει, αφέθηκε ελεύθερος και αποσύρθηκε από την ενεργό πολιτική ζωή. Πέθανε το 1952, αφήνοντας πίσω του μια αμφιλεγόμενη κληρονομιά (Παπαρρηγόπουλος, 2005).

Η περίοδος διακυβέρνησης του Πάγκαλου αντικατοπτρίζει μια εποχή έντονης πολιτικής αστάθειας και κοινωνικών αλλαγών στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Οι προσπάθειές του για οικονομική σταθεροποίηση και διοικητική αναδιοργάνωση δεν κατάφεραν να υπερκεράσουν τις αυταρχικές του μεθόδους και την έλλειψη δημοκρατικών διαδικασιών. Η κληρονομιά του Πάγκαλου συνεχίζει να αποτελεί αντικείμενο συζήτησης και μελέτης, παρέχοντας σημαντικά μαθήματα για την κατανόηση της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα.

Οι πολιτικές συνέπειες της στρατιωτικής καταστροφής ήταν άμεσες και σοβαρές. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Α' αναγκάστηκε να παραιτηθεί υπέρ του γιου του, Γεωργίου Β', ενώ ο Βενιζέλος αντιμετώπισε απότομη πτώση της δημοτικότητάς του. Στις αρχές της δεκαετίας του 1920 πραγματοποιήθηκε η μετάβαση από τη μοναρχία στη δημοκρατία, με την εγκαθίδρυση

της Δεύτερης Ελληνικής Δημοκρατίας το 1924 (Χατζηβασιλείου, 2010). Το βασιλικό-βενιζελικό χάσμα βάθυνε μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, οδηγώντας σε μια σειρά από πολιτικές κρίσεις και πραξικοπήματα. Η επιστροφή του Βενιζέλου έφερε προσωρινή σταθερότητα, αλλά η παραίτησή του το 1932 λόγω της οικονομικής κρίσης οδήγησε σε κενό εξουσίας. Την περίοδο αυτή παρατηρήθηκε η άνοδος ακραίων πολιτικών κινημάτων, τόσο από την αριστερά όσο και από τη δεξιά, με αποκορύφωμα την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του Μεταξά το 1936 (Αρτέμη, 2013). Η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από πολιτική αστάθεια, με συχνές αλλαγές στην κυβέρνηση και τη συνεχιζόμενη επιρροή του στρατού στην πολιτική, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για το Καθεστώς της 4ης Αυγούστου υπό τον στρατηγό Ιωάννη Μεταξά το 1936 (Papadakis, 2017). Ο Ιωάννης Μεταξάς, εκμεταλλευόμενος τον φόβο του κομμουνισμού και την κοινωνική αναταραχή, εγκαθίδρυσε ένα αυταρχικό καθεστώς που στόχευε στη σταθεροποίηση της χώρας μέσω του αυστηρού ελέγχου και της οικονομικής αυτονομίας. Το καθεστώς Μεταξά ανέλαβε σημαντικές προσπάθειες για την εκβιομηχάνιση της χώρας και τη βελτίωση της στρατιωτικής ετοιμότητας. Τα δημόσια έργα επεκτάθηκαν και η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε, ιδίως σε τομείς που θεωρούνταν απαραίτητοι για την εθνική άμυνα. Ωστόσο, οι πολιτικές του καθεστώτος κατέστειλαν επίσης τα δικαιώματα των εργαζομένων και αύξησαν τις εργατικές αναταραχές (Χατζηιωσήφ, 2002).

Η διακυβέρνηση του Ιωάννη Μεταξά, η οποία άρχισε επίσημα στις 4 Αυγούστου 1936 και κράτησε έως τον θάνατό του το 1941, θεωρείται αυταρχική λόγω των μέτρων και πολιτικών που επέβαλε, τα οποία χαρακτηρίζονταν από την καταστολή της πολιτικής ελευθερίας, τον έλεγχο της κοινωνίας και την προώθηση ενός εθνικιστικού ιδεώδους. Το καθεστώς του Μεταξά ανέστειλε πολλές συνταγματικές ελευθερίες και διέλυσε τα πολιτικά κόμματα, για να καταστείλει τις ιδεολογικές ρήξεις που είχαν ταλαιπωρήσει την Ελλάδα. Με την υποστήριξη του βασιλιά Γεωργίου Β', ο Μεταξάς ανέστειλε το Σύνταγμα του 1911, καταργώντας τις συνταγματικές ελευθερίες και πολιτικά δικαιώματα. Αυτό περιλάμβανε την αναστολή της

ελευθερίας του Τύπου, της συνάθροισης και της έκφρασης, καθώς και τη διάλυση των πολιτικών κομμάτων (Χατζηβασιλείου, 2010). Το καθεστώς του Μεταξά στόχευσε και καταδίωξε τους πολιτικούς του αντιπάλους, ιδίως τους κομμουνιστές. Ο νόμος “Ιδιώνυμο”, που είχε θεσπιστεί από τον Βενιζέλο το 1929 και ποινικοποιούσε την κομμουνιστική δραστηριότητα, εφαρμόστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα. Πολλοί πολιτικοί αντίπαλοι φυλακίστηκαν, εξορίστηκαν ή βασανίστηκαν (Μαυρέα, 1999). Επιπλέον, κατά τον Μεταξά χρησιμοποιήθηκε εκτεταμένη προπαγάνδα, για να προωθήσει τα εθνικιστικά και φασιστικά ιδεώδη του καθεστώτος. Ο κρατικός μηχανισμός ελέγχθηκε αυστηρά, και η προπαγάνδα χρησιμοποιήθηκε για την καλλιέργεια της προσωπολατρίας προς τον Μεταξά. Ο Τύπος, το ραδιόφωνο και τα σχολεία έγιναν εργαλεία για τη διάδοση της κρατικής ιδεολογίας (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019). Ο Μεταξάς δημιούργησε και ενίσχυσε παραστρατιωτικές οργανώσεις, όπως η Εθνική Οργάνωση Νεολαίας (ΕΟΝ), η οποία χρησιμοποιήθηκε για την κατήχηση των νέων στην ιδεολογία του καθεστώτος και για την εξάπλωση της πίστης στον αρχηγό και το έθνος (Αλιβιζάτου, 1995). Επιπρόσθετα, η διακυβέρνηση του Μεταξά προώθησε την οικονομική αυτάρκεια και την εθνική βιομηχανική ανάπτυξη, αλλά το έκανε μέσω αυστηρού κρατικού ελέγχου και καταναγκαστικών μέτρων. Οι εργατικές ενώσεις και τα συνδικάτα τέθηκαν υπό κρατικό έλεγχο, ενώ οι απεργίες και οι διαδηλώσεις καταστέλλονταν βίαια (Δρίτσα, 1990). Το καθεστώς του Μεταξά προώθησε έναν έντονο εθνικισμό, βασισμένο στην αρχαία ελληνική κληρονομιά και τον ορθόδοξο χριστιανισμό. Η ιδεολογία αυτή χρησιμοποιήθηκε για την ενίσχυση της εθνικής συνοχής και την απόρριψη των ξένων επιρροών και ιδεολογιών (Χατζηιωσήφ, 2009).

Η διακυβέρνησή του, ωστόσο, έφερε μία περίοδο σχετικής πολιτικής σταθερότητας και οικονομικής βελτίωσης, υποστηριζόμενη από την ανάπτυξη των υποδομών και την έμφαση στην εθνική ενότητα. Η ιδεολογία του καθεστώτος του ήταν βαθιά επηρεασμένη από άλλα σύγχρονα ευρωπαϊκά αυταρχικά καθεστώτα, προωθώντας μία ισχυρή εθνικιστική και

πατερναλιστική κρατική ιδεολογία. Το σύνθημα “Πατρίδα, Θρησκεία, Οικογένεια” περιλάμβανε αυτή την προοπτική, εστιάζοντας στην αναβίωση των ελληνικών αξιών και των ορθόδοξων χριστιανικών αρετών (Σαφούρη, 2016).

Από οικονομική άποψη, η περίοδος του Μεσοπολέμου ήταν εξίσου δύσκολη. Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια καταβλήθηκαν προσπάθειες για τη σταθεροποίηση και τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις πολιτικές του πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου, ο οποίος επέστρεψε στην εξουσία το 1928. Ο Βενιζέλος εφάρμοσε προγράμματα δημοσίων έργων, ίδρυσε την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος και προσπάθησε να εκσυγχρονίσει τις υποδομές της χώρας. Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές υπονομεύτηκαν σύντομα από την παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929 (Mazower, 2002). Επιπλέον, η διεθνής οικονομική κρίση έπληξε σκληρά και την Ελλάδα, επιδεινώνοντας τα υπάρχοντα οικονομικά προβλήματα και προκαλώντας εκτεταμένη ανεργία και φτώχεια. Η κατάρρευση του διεθνούς εμπορίου και η απόσυρση των ξένων δανείων οδήγησαν σε εκτεταμένες οικονομικές δυσχέρειες. Οι τιμές των γεωργικών προϊόντων έπεσαν κατακόρυφα, επηρεάζοντας ιδιαίτερα την καπνοβιομηχανία, έναν κρίσιμο τομέα για την ελληνική οικονομία. Η μείωση του γεωργικού εισοδήματος είχε αλυσιδωτές επιπτώσεις, οδηγώντας σε μείωση της εγχώριας κατανάλωσης και κάμψη της βιομηχανικής παραγωγής (Χατζηιωσήφ, 2002). Η εισροή πάνω από ένα εκατομμύριο Ελλήνων προσφύγων από τη Μικρά Ασία στις αρχές της δεκαετίας του 1920 είχε ήδη επιβαρύνει σημαντικά την οικονομία. Αυτοί οι πρόσφυγες έπρεπε να ενσωματωθούν στην ελληνική κοινωνία, απαιτώντας σημαντικούς κρατικούς πόρους για την παροχή στέγασης, απασχόλησης και κοινωνικών υπηρεσιών, γεγονός που επιβάρυνε περαιτέρω τους ήδη περιορισμένους πόρους. Αυτά ανέλαβαν οργανισμοί, όπως η Κοινωνία των Εθνών (ΚΤΕ), το Υπουργείο Πρόνοιας και Αντιλήψεως (από το 1925) και το Υπουργείο Γεωργίας (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019).

Από την κοινωνική πλευρά, ο Μεσοπόλεμος ήταν περίοδος σημαντικών αλλαγών. Η εισαγωγή μεγάλου αριθμού προσφύγων άλλαξε τον κοινωνικό ιστό της Ελλάδας. Η αστικοποίηση επιταχύνθηκε, καθώς πολλοί πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στις πόλεις, αλλάζοντας το δημογραφικό και κοινωνικοοικονομικό τους τοπίο. Επιπλέον, την περίοδο αυτή σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στα δικαιώματα των γυναικών, με αποκορύφωμα τη χορήγηση του δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες το 1930, αν και με σημαντικούς περιορισμούς. Η εκπαίδευση και η δημόσια υγεία γνώρισαν, επίσης, βελτιώσεις παρά τις οικονομικές δυσκολίες, εν μέρει λόγω της ανάγκης ενσωμάτωσης και ανύψωσης του προσφυγικού πληθυσμού (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019). Οι γειτονιές των προσφύγων, όπως η Νέα Σμύρνη και η Κοκκινιά, έγιναν σύμβολα τόσο της ανθεκτικότητας όσο και της κοινωνικής διαμάχης (Χατζηιωσήφ, 2002).

Το εργατικό κίνημα απέκτησε δυναμική κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, λόγω των δύσκολων οικονομικών συνθηκών και της εισροής ενός μεγάλου πληθυσμού της εργατικής τάξης. Τα εργατικά συνδικάτα έγιναν πιο οργανωμένα και μαχητικά, διεκδικώντας καλύτερους μισθούς και συνθήκες εργασίας. Η άνοδος της κομμουνιστικής ιδεολογίας μεταξύ της εργατικής τάξης οδήγησε σε αυξημένη πολιτική ένταση και καταστολή από το κράτος, ιδίως υπό το καθεστώς Μεταξά, το οποίο θεωρούσε το εργατικό κίνημα ως απειλή για την εθνική σταθερότητα (Χατζηιωσήφ, 2002).

Πολιτιστικά, οι δεκαετίες του 1920 και 1930 ήταν ζωντανή εποχή για την Ελλάδα. Οι δημογραφικές αλλαγές που επέφερε η προσφυγική κρίση ενέπνευσαν τον ελληνικό πολιτισμό με νέες επιρροές, ιδίως στη μουσική και την κουζίνα. Το ρεμπέτικο, ένα μουσικό είδος που αναδύθηκε κυρίως μέσα στις κοινότητες των προσφύγων και των αστικών κατώτερων τάξεων, κατέληξε σε δημοφιλή πολιτιστική έκφραση των αγώνων και των δυσκολιών της εποχής. Εμφανίστηκε, επίσης, μία νέα γενιά συγγραφέων και διανοουμένων που καταπιάστηκε με τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της εποχής, συμβάλλοντας σε ένα ζωντανό πολιτιστικό

περιβάλλον (Χατζηιωσήφ, 2002). Την περίοδο του Μεσοπολέμου ενισχύθηκε επίσης ο στρατός της Ελλάδας, εν μέρει ως απάντηση στη συνεχή πολιτική αστάθεια και τις εξωτερικές απειλές. Αυτή η στρατιωτική ενίσχυση, ωστόσο, ήταν δίκοπο μαχαίρι, καθώς μερικές φορές υπονόμευε τη δημοκρατική διαδικασία και οδηγούσε σε επανειλημμένες παρεμβάσεις στην πολιτική ζωή (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019).

Η περίοδος έληξε απότομα με την ιταλική εισβολή το 1940, οδηγώντας την Ελλάδα στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η σύγκρουση αυτή θα αναδιαμόρφωνε την Ελλάδα και θα έθετε τις βάσεις για περαιτέρω αναταραχή κατά τη μεταπολεμική περίοδο, συμπεριλαμβανομένου ενός καταστροφικού εμφύλιου πολέμου. Η περίοδος του Μεσοπολέμου, επομένως, ήταν μία κρίσιμη εποχή που καθόρισε τη σύγχρονη ελληνική ταυτότητα και έθεσε τις βάσεις για πολλές από τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δυναμικές που θα συνέχιζαν να επηρεάζουν την Ελλάδα τις επόμενες δεκαετίες (Mazower, 2002).

2.1.2 Μεσοπόλεμος και αθλητική δημοσιογραφία

Στις αρχές του Μεσοπολέμου, ο αθλητισμός έγινε το όχημα για την εθνική ενότητα και ενσωμάτωση, προσφέροντας ένα μέσο, για να φέρει κοντά διάφορα τμήματα του πληθυσμού. Οι αθλητικοί σύλλογοι και οργανισμοί πολλαπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, λειτουργώντας όχι μόνο ως διέξοδοι αναψυχής αλλά και ως βασικοί παράγοντες στην κοινωνική ενσωμάτωση και τη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας. Ο ρόλος της αθλητικής δημοσιογραφίας εξελίχθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η αύξηση της δημοτικότητας αθλημάτων, όπως το ποδόσφαιρο, η καλαθοσφαίριση και ο στίβος συνοδεύτηκε από αύξηση της αθλητικής κάλυψης στις εφημερίδες και την αναπτυσσόμενη ραδιοφωνική βιομηχανία. Οι αθλητικοί δημοσιογράφοι άρχισαν να διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση αντιλήψεων και νοοτροπιών γύρω από τον αθλητισμό, μετατρέποντας τους αθλητικούς αγώνες σε φυσικούς αγώνες, αλλά και σε αφηγήσεις εθνικής υπερηφάνειας και ταυτότητας (Ζήσης, 2020).

Μεταξύ του 1920 και του 1930 αναδείχθηκαν αρκετοί επιφανείς Έλληνες αθλητές που απέκτησαν διεθνή φήμη, όπως ο δρομέας μεγάλων αποστάσεων Στυλιανός Κυριακίδης. Οι αθλητικοί δημοσιογράφοι της εποχής χρησιμοποίησαν τέτοιες προσωπικότητες, για να δημιουργήσουν ιστορίες που είχαν απήχηση σε εθνικιστικά θέματα, παρουσιάζοντας συχνά τους αθλητές ως ήρωες που ανύψωναν το πνεύμα του έθνους σε δύσκολους καιρούς (Ζήσης, 2020). Την περίοδο αυτή διοργανώθηκαν, επίσης, οι Βαλκανικοί Αγώνες Στίβου (1929), οι οποίοι παρείχαν μία ευρεία πλατφόρμα για τον αθλητικό ανταγωνισμό και καλλιέργησαν το αίσθημα της αλληλεγγύης και του φιλικού ανταγωνισμού μεταξύ των βαλκανικών εθνών. Η αθλητική δημοσιογραφία διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο στην προώθηση αυτών των διοργανώσεων, αναδεικνύοντας τα επιτεύγματα των Ελλήνων αθλητών και καλλιεργώντας το αίσθημα υπερηφάνειας και κοινοτικής ταυτότητας μεταξύ του ελληνικού λαού (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019).

Το καθεστώς Μεταξά, το οποίο ξεκίνησε το 1936, ενέτεινε περαιτέρω τη χρήση του αθλητισμού για εθνικιστικούς σκοπούς. Το καθεστώς προώθησε τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό μέσω προγραμμάτων που χρηματοδοτήθηκαν από το κράτος, θεωρώντας τα ως απαραίτητα για τη δημιουργία ενός υγιούς και δυναμικού πολίτη. Η αθλητική δημοσιογραφία υπό τον Μεταξά επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις κρατικές ιδεολογίες, με τους δημοσιογράφους να αναλαμβάνουν συχνά να προωθούν τις απόψεις του καθεστώτος σχετικά με τις αρετές της σωματικής ικανότητας και της πειθαρχίας. Ο κυβερνητικός έλεγχος των μέσων ενημέρωσης σήμαινε ότι οι αθλητικές ιστορίες χρησιμοποιούνταν επίσης ως εργαλεία προπαγάνδας για την υποστήριξη των φασιστικών ιδεολογιών του καθεστώτος.

Σε διεθνές επίπεδο, οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1936 στο Βερολίνο αποτέλεσαν ένα οδυνηρό παράδειγμα για το πώς ο αθλητισμός μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για πολιτική προπαγάνδα, ένα θέμα που δεν έμεινε ανεκμετάλλευτο από την ελληνική αθλητική δημοσιογραφία (*Αθλητική Επιθεώρηση*, Αύγουστος 1924: 2-3). Η κάλυψη τέτοιων διεθνών

γεγονότων έδωσε στους Έλληνες δημοσιογράφους την ευκαιρία να ευθυγραμμίσουν τις τοπικές αφηγήσεις με τις ευρύτερες διεθνείς τάσεις, ιδίως τη χρήση του αθλητισμού ως βιτρίνα της εθνικής δύναμης και ζωτικότητας (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019).

Επιπλέον, η αθλητική δημοσιογραφία κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα έπρεπε να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που προέκυπταν από τις οικονομικές δυσκολίες της οικονομικής ύφεσης. Παρά τους οικονομικούς περιορισμούς, οι εφημερίδες και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί συνέχισαν να επενδύουν στην αθλητική κάλυψη, η οποία παρέμεινε δημοφιλής στο κοινό. Οι αντιξοότητες της εποχής οδήγησαν σε ζωντανή αθλητική δημοσιογραφία που ήταν ταυτόχρονα αποτρεπτική και αναζωογονητική, παρέχοντας μία ανάπαυλα από τους καθημερινούς αγώνες που αντιμετώπιζε ο πληθυσμός. Οι δημοσιογράφοι κατάφεραν να χρησιμοποιήσουν τις αθλητικές προσωπικότητες και τα γεγονότα, για να δημιουργήσουν αφηγήσεις που είχαν απήχηση στην κοινωνία, προβάλλοντας τους αθλητές ως σύμβολα ελπίδας και αντοχής (Ζήσης, 2020). Η αθλητική δημοσιογραφία της εποχής ανέδειξε τις επιτυχίες των αθλητών, παρουσιάζοντάς τους ως ήρωες που μπορούσαν να ανυψώσουν το ηθικό του έθνους. Μέσα από τα άρθρα, τις αναλύσεις και τις περιγραφές των αθλητικών γεγονότων, ο αθλητικός Τύπος κατάφερε να προσφέρει μία αίσθηση κανονικότητας και αισιοδοξίας σε μία κοινωνία που βρισκόταν αντιμέτωπη με πολλές δυσκολίες. Τα αθλητικά γεγονότα και οι προσωπικότητες παρουσιάζονταν με τρόπο που όχι μόνο ενίσχυε την εθνική υπερηφάνεια, αλλά και προσέφερε στους πολίτες έναν τρόπο να αποδράσουν από τα προβλήματά τους, έστω και για λίγο. Οι δημοσιογράφοι χρησιμοποιούσαν ζωντανές περιγραφές και έντονες μεταφορές, για να ζωντανέψουν τις ιστορίες των αγώνων και των αθλητών, καθιστώντας την ανάγνωση των αθλητικών άρθρων μία συναρπαστική εμπειρία (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3).

Η αναζωογονητική φύση της αθλητικής δημοσιογραφίας δεν περιοριζόταν μόνο στην ψυχαγωγία, αλλά είχε και εκπαιδευτικές και κοινωνικές διαστάσεις. Οι αναγνώστες

ενημερώνονταν για αθλητικές τεχνικές, μεθόδους προπόνησης και υγιεινούς τρόπους ζωής, ενισχύοντας, έτσι, την αφοσίωσή τους στον αθλητισμό και προωθώντας έναν υγιεινό και δραστήριο τρόπο ζωής. Εν ολίγοις, η αθλητική δημοσιογραφία της εποχής του Μεσοπολέμου κατάφερε να δημιουργήσει κάποια αίσθηση ενότητας και ανακούφισης σε μία περίοδο γεμάτη προκλήσεις, αναδεικνύοντας τη σημασία του αθλητισμού όχι μόνο ως μέσο ψυχαγωγίας αλλά και ως εργαλείο κοινωνικής συνοχής και εθνικής ενδυνάμωσης (Ζήσης, 2020).

2.2 Ο ρόλος του Τύπου κατά τον Μεσοπόλεμο

Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, η Ελλάδα αντιμετώπισε μεγάλη πολιτική αστάθεια με αλλεπάλληλες κυβερνήσεις, πραξικοπήματα και αλλαγές καθεστώτος. Ο Τύπος ήταν ένα από τα κύρια μέσα μέσω των οποίων ο λαός ενημερωνόταν για τις πολιτικές εξελίξεις. Εφημερίδες και περιοδικά παρείχαν πλατφόρμες για πολιτικές συζητήσεις, κριτική και προπαγάνδα, επηρεάζοντας τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Μέσα από τα άρθρα και τις αναλύσεις τους, τα μέσα ενημέρωσης γενικά βοηθούσαν τους πολίτες να κατανοήσουν τις πολιτικές αλλαγές και να διαμορφώσουν τις απόψεις τους (Σαφούρης, 2016).

Ο Τύπος κατά τον Μεσοπόλεμο έπαιξε επίσης σημαντικό ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής συνείδησης. Μέσα από τις σελίδες των εφημερίδων και των περιοδικών, αναδείχθηκαν σημαντικά κοινωνικά ζητήματα, όπως η φτώχεια, η εκπαίδευση, η δημόσια υγεία και τα δικαιώματα των εργαζομένων. Οι δημοσιογράφοι και οι αρθρογράφοι χρησιμοποιούσαν τα μέσα ενημέρωσης για να φέρουν στο φως τα προβλήματα της κοινωνίας και να πιέσουν για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις (Σαφούρης, 2016). Η περίοδος του Μεσοπολέμου ήταν επίσης μία εποχή πολιτιστικής αναγέννησης στην Ελλάδα. Ο Τύπος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προώθηση της πολιτιστικής ζωής, δημοσιεύοντας άρθρα για τη λογοτεχνία, το θέατρο, τη μουσική και τις εικαστικές τέχνες. Εφημερίδες και περιοδικά προωθούσαν τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, κριτικές τέχνης και λογοτεχνικά έργα,

συμβάλλοντας στη δημιουργία μίας ζωντανής πολιτιστικής σκηνής. Επιπλέον, ο Τύπος αποτέλεσε μέσο προβολής των νέων καλλιτεχνών και διανοουμένων, διευκολύνοντας την ανταλλαγή ιδεών και την ανάπτυξη του πολιτισμού (Μοσχονά, 2018). Ακόμα, ο κρατικός έλεγχος των μέσων ενημέρωσης έγινε πιο αισθητός, με το κράτος να αναλαμβάνει αποφασιστικό ρόλο στη λειτουργία των μέσων, ιδιαίτερα της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης (Πηλείδης, 1998).

Ο Τύπος κατά τον Μεσοπόλεμο είχε και έναν σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο. Πολλές εφημερίδες και περιοδικά περιλάμβαναν άρθρα που κάλυπταν επιστημονικά θέματα, τεχνολογικές εξελίξεις και εκπαιδευτικά ζητήματα. Μέσα από αυτές τις δημοσιεύσεις, οι αναγνώστες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν και να διευρύνουν τις γνώσεις τους σε διάφορους τομείς. Ο εκπαιδευτικός ρόλος του Τύπου ήταν ιδιαίτερα σημαντικός σε μια εποχή που η πρόσβαση στην εκπαίδευση ήταν περιορισμένη για πολλούς πολίτες (Αναστασόπουλος, 2018).

Η οικονομική κρίση του 1929 είχε σημαντικές επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία και στην Ελλάδα. Ο Τύπος διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο στην ενημέρωση του κοινού για τις οικονομικές εξελίξεις και τις συνέπειες της κρίσης. Εφημερίδες και περιοδικά δημοσίευαν αναλύσεις και ειδήσεις για την οικονομία, προσφέροντας στους πολίτες την απαραίτητη πληροφόρηση για να κατανοήσουν τις οικονομικές συνθήκες και να λάβουν ενημερωμένες αποφάσεις. Επιπλέον, ο Τύπος λειτουργούσε ως πλατφόρμα για τη συζήτηση οικονομικών πολιτικών και προτάσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης (Ζήσης, 2020).

Επιπρόσθετα, η αθλητική δημοσιογραφία αναπτύχθηκε σημαντικά. Εφημερίδες και περιοδικά αφιέρωναν σελίδες για την κάλυψη αθλητικών γεγονότων, την προώθηση του αθλητισμού και την ανάδειξη των αθλητικών επιτυχιών. Ο αθλητικός Τύπος ενίσχυσε την κοινωνική συνοχή, προωθώντας την ενασχόληση με τον αθλητισμό ως μέσο υγιεινής ζωής και

ενότητας. Οι επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις προβάλλονταν ως αποδείξεις της εθνικής υπερηφάνειας και ανωτερότητας (Μοσχονά, 2018).

Ο Τύπος, επιπλέον, διαδραμάτισε έναν σημαντικό ρόλο στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Μέσα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά, οι άνθρωποι ενημερώνονταν για τα καθημερινά νέα, τις καιρικές συνθήκες, τις τιμές των προϊόντων και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Ο Τύπος ήταν η κύρια πηγή πληροφόρησης και ψυχαγωγίας για πολλούς πολίτες, διαμορφώνοντας την καθημερινή τους ζωή και τις επιλογές τους (Σαφούρης, 2016).

Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, ο Τύπος διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο σε αυτή την εξέλιξη, διαμορφώνοντας τις αντιλήψεις του κοινού και εκλαϊκεύοντας τον αθλητισμό μέσω εκτεταμένης κάλυψης, σχολιασμού και προώθησης αθλητικών ειδήσεων. Σημειώθηκε σημαντική επέκταση της βιομηχανίας του Τύπου, με τις εφημερίδες (όπως η Νομαρχιακή εφημερίδα, *Ιωάννινα*) και τα περιοδικά να προσεγγίζουν ευρύτερα ακροατήρια λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων στην εκτύπωση και τη διανομή. Η αθλητική δημοσιογραφία επωφελήθηκε σε τεράστιο βαθμό από αυτές τις εξελίξεις (Ίδρυμα Μωραΐτη, 1999). Στην Ελλάδα, όπως και σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης, οι εφημερίδες άρχισαν να αφιερώνουν περισσότερο χώρο στην αθλητική κάλυψη, αντανakλώντας και τροφοδοτώντας το αυξανόμενο ενδιαφέρον του κοινού για τον αθλητισμό. Την εποχή αυτή παρατηρήθηκε ο πολλαπλασιασμός των αθλητικών σελίδων, ακόμη και η κυκλοφορία ειδικών αθλητικών εντύπων. Αυτές οι πλατφόρμες παρείχαν λεπτομερείς περιγραφές των αθλητικών γεγονότων, προφίλ αθλητών και εμπειριστατωμένες αναλύσεις των αγώνων, οι οποίες ήταν ουσιώδεις για την εκπαίδευση και την προσέλκυση του κοινού (Ζήσης, 2020).

Οι αθλητικές στήλες έκαναν περισσότερα από την απλή αναφορά αποτελεσμάτων-αφηγούνταν ιστορίες που συνδέονταν με τη συναισθηματική και πολιτιστική ζωή των αναγνωστών. Στην Ελλάδα, όπου η εθνική ταυτότητα αναδομούνταν μετά από στρατιωτικές συγκρούσεις και πολιτικές αναταραχές, οι αθλητικές ιστορίες χρησίμευαν ως αφηγήσεις

ανθεκτικότητας και υπερηφάνειας. Οι δημοσιογράφοι χρησιμοποίησαν την αθλητική κάλυψη, για να σφυρηλατήσουν κοινή πολιτιστική κληρονομιά, δίνοντας έμφαση σε αρετές όπως η γενναιότητα, η ομαδικότητα και η επιμονή, οι οποίες θεωρήθηκαν ότι αντανακλούν τον εθνικό χαρακτήρα. Ο Τύπος διαδραμάτισε έτσι καθοριστικό ρόλο στην ενσωμάτωση του αθλητισμού στο πολιτιστικό ρεύμα, καθιστώντας τον ζήτημα εθνικού ενδιαφέροντος και όχι απλώς αναψυχής (Ασημακόπουλος & Καλλιανιώτης, 2015).

Στα τέλη του 1920, το ραδιόφωνο είχε επίσης αναδειχθεί σε ισχυρό μέσο για την αθλητική μετάδοση. Στην Ελλάδα, οι ραδιοφωνικές μεταδόσεις ζωντανών αθλητικών εκδηλώσεων επέτρεπαν τη συγκίνηση και την αμεσότητα του αθλητισμού να φτάσει ακόμη και σε εκείνους που δεν μπορούσαν να διαβάσουν ή να αγοράσουν εφημερίδες. Αυτό όχι μόνο εκδημοκρατικοποίησε την κατανάλωση αθλητικών ειδών αλλά και ενίσχυσε την κοινοτική εμπειρία του αθλητισμού. Οι ραδιοφωνικοί σχολιαστές έγιναν οικεία ονόματα και τα ζωντανά σχόλιά τους συνέβαλαν στη δημιουργία αγωνίας και ενθουσιασμού γύρω από τον αθλητισμό, ενισχύοντας περαιτέρω την ελκυστικότητα και τη δημοτικότητά του (Ιδρυμα Μωραΐτη, 1999).

Η περίοδος του Μεσοπολέμου χαρακτηρίστηκε, ακόμα, από την αυξανόμενη πολιτικοποίηση του αθλητισμού. Οι κυβερνήσεις και οι πολιτικές ομάδες χρησιμοποιούσαν συχνά τον αθλητισμό για να προπαγανδίζουν ιδεολογικές ατζέντες. Στην Ελλάδα, το καθεστώς του Ιωάννη Μεταξά (1936-1941) χρησιμοποίησε τον αθλητισμό για να προωθήσει τις φασιστικές και εθνικιστικές ιδεολογίες του. Οι εφημερίδες και άλλες εκδόσεις συνεταιρίζονταν ή ενθαρρύνονταν να ευθυγραμμιστούν με αυτές τις κυβερνητικές απόψεις, προβάλλοντας τα αθλήματα όχι απλώς ως παιχνίδια αλλά ως εκφράσεις εθνικής δύναμης και ενότητας. Η δημοσιογραφική κάλυψη των Ολυμπιακών Αγώνων του 1936 στο Βερολίνο, για παράδειγμα, επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τη ναζιστική προπαγάνδα, η οποία αποτυπώθηκε και στις ελληνικές εφημερίδες είτε υποστηρίζοντας είτε αντιτιθέμενες στις ιδεολογίες του καθεστώτος (Ασημακόπουλος & Καλλιανιώτης, 2015).

Διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες καλύπτονταν εκτενώς από τον ελληνικό Τύπο, ο οποίος χρησιμοποιούσε τέτοιες περιστάσεις για να καλλιεργήσει το αίσθημα της εθνικής υπερηφάνειας και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Η κάλυψη των Ελλήνων αθλητών που διαγωνίζονταν στο εξωτερικό ήταν γεμάτη εθνικιστική θέρμη, παρουσιάζοντας τις νίκες τους ως θριάμβους για την ίδια την Ελλάδα. Αυτό ενίσχυσε το ενδιαφέρον του κοινού για τον διεθνή αθλητισμό, αλλά και τοποθέτησε τον αθλητισμό ως ένα πεδίο όπου τα εθνικιστικά αφηγήματα μπορούσαν να καλλιεργηθούν με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα (Ζήσης, 2020).

Παρά τις πολλές συνεισφορές της, η αθλητική δημοσιογραφία του Μεσοπολέμου αντιμετώπισε επίσης κριτική για τον ρόλο της στην εμπορευματοποίηση του αθλητισμού. Τα εμπορικά συμφέροντα συχνά επηρέαζαν την αθλητική κάλυψη, με τις εφημερίδες να δίνουν μερικές φορές προτεραιότητα σε πιο δημοφιλή αθλήματα που προσέλκυαν μεγαλύτερο κοινό και διαφημιστές. Επιπλέον, ο Τύπος επικρίθηκε μερικές φορές για την ενίσχυση των έμφυλων στερεοτύπων με την ελάχιστη κάλυψη των γυναικείων αθλημάτων, αντικατοπτρίζοντας και διαιωνίζοντας, έτσι, ευρύτερες κοινωνικές προκαταλήψεις (Ζήσης, 2020).

2.2.1 Ο αθλητικός τύπος στη γενικότερη ενημέρωση

Κατά τον Μεσοπόλεμο, ο αθλητικός Τύπος ήταν ο βασικός φορέας προώθησης της σημασίας του αθλητισμού και της υγιεινής ζωής. Μέσα από άρθρα, αναλύσεις και φωτογραφίες, τα αθλητικά περιοδικά και οι εφημερίδες ενίσχυσαν την ιδέα ότι ο αθλητισμός δεν ήταν μόνο μία δραστηριότητα αναψυχής, αλλά και ένα μέσο βελτίωσης της φυσικής και ψυχικής υγείας, όπως τα Αθλητικά Νέα Χανίων. Η κάλυψη αθλητικών γεγονότων, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι εθνικοί πρωταθλήματα, βοήθησε στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στον αθλητισμό και στην προώθηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής (Αναστασόπουλος, 2018).

Ο αθλητικός Τύπος κατά τον Μεσοπόλεμο είχε ακόμα έναν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της εθνικής υπερηφάνειας μέσα από κάλυψη αγώνων, όπως οι Αγγλοελληνικοί Αγώνες του 1927 (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3). Οι επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις προβάλλονταν εκτενώς, παρουσιάζοντας τους αθλητές ως σύμβολα της εθνικής ανωτερότητας και δύναμης. Αυτή η πρακτική όχι μόνο ενίσχυσε την εθνική ταυτότητα, αλλά επίσης χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας, προωθώντας την ιδέα ότι η Ελλάδα μπορούσε να ανταγωνιστεί και να ξεχωρίσει σε διεθνές επίπεδο παρά τις δυσκολίες (Ματσαρίδης, 2012).

Ο αθλητικός Τύπος δεν περιοριζόταν μόνο στην κάλυψη αθλητικών γεγονότων. Είχε και έναν εκπαιδευτικό ρόλο, παρέχοντας πληροφορίες για τις αθλητικές τεχνικές, τις μεθόδους προπόνησης και τις αρχές της υγιεινής ζωής. Τα άρθρα αυτά (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3) βοήθησαν τους αθλητές και τους προπονητές να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους και να ενισχύσουν την απόδοσή τους. Επιπλέον, οι αθλητικές εκδόσεις προσέφεραν ένα μέσο για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις διεθνείς αθλητικές τάσεις και τις εξελίξεις, ενισχύοντας έτσι την πολιτιστική ανταλλαγή και την κατανόηση (Μοσχονά, 2018).

Σε μία εποχή πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας, ο αθλητικός Τύπος συνέβαλε σημαντικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Τα αθλητικά γεγονότα προσέφεραν μία διέξοδο από την καθημερινή ζωή και τις δυσκολίες, ενώ οι αθλητικές διοργανώσεις λειτουργούσαν ως σημεία συνάντησης και ενότητας για την κοινωνία. Ο αθλητικός Τύπος, με την κάλυψη αυτών των γεγονότων, ενίσχυσε το αίσθημα του “ανήκειν” και της κοινής ταυτότητας μεταξύ των πολιτών (Χουμεριανός & Τσούμας, 2022).

Η εστίαση στη νεολαία ήταν ένας άλλος σημαντικός ρόλος του αθλητικού Τύπου κατά τον Μεσοπόλεμο. Με άρθρα που ενθάρρυναν την ενασχόληση των νέων με τον αθλητισμό, όπως τα Αθλητικά Νέα Χανίων (1931-1933), προωθήθηκαν αξίες όπως η πειθαρχία, η ομαδικότητα και η αφοσίωση (Αντωνάκης, 2023). Σε μία περίοδο που η νεολαία αντιμετώπιζε

πολλαπλές προκλήσεις, ο αθλητικός Τύπος προσέφερε έναν θετικό και παραγωγικό δρόμο για την ενεργή συμμετοχή τους στην κοινωνία.

Ο αθλητικός Τύπος είχε, ακόμα, οικονομική σημασία κατά τον Μεσοπόλεμο. Η αύξηση του ενδιαφέροντος για τον αθλητισμό οδήγησε στην ανάπτυξη της αθλητικής βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των αθλητικών ειδών, του αθλητικού εξοπλισμού και των αθλητικών εγκαταστάσεων. Τα αθλητικά περιοδικά και οι εφημερίδες λειτουργούσαν ως πλατφόρμες διαφήμισης για εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον αθλητικό τομέα, προωθώντας τα προϊόντα τους και αυξάνοντας τις πωλήσεις τους (Μοσχονά, 2018).

2.2.2 Η κάλυψη αθλητικών γεγονότων και προσωποτήτων

Κατά τον Μεσοπόλεμο, η κάλυψη αθλητικών γεγονότων και προσωποτήτων από τον Τύπο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην προώθηση του αθλητισμού και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Μέσα από τις σελίδες εφημερίδων και περιοδικών, όπως η ΑΕ, ο Τύπος ανέδειξε τις αθλητικές δραστηριότητες και τις επιτυχίες των αθλητών, διαμορφώνοντας τη δημόσια εικόνα τους και επηρεάζοντας την κοινωνική αντίληψη για τον αθλητισμό (Δρούλια & Κουτσοπανάγου, 2008).

Ο Τύπος κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου αφιέρωνε σημαντικό χώρο στην κάλυψη αθλητικών γεγονότων, παρέχοντας λεπτομερείς περιγραφές και αναλύσεις αγώνων. Η ΑΕ του Δεκεμβρίου 1926, για παράδειγμα, περιλάμβανε αναφορές σε διάφορα αθλητικά γεγονότα, όπως ποδοσφαιρικούς αγώνες, αγώνες στίβου και άλλες αθλητικές εκδηλώσεις. Οι δημοσιογράφοι παρουσίαζαν λεπτομερώς τις επιδόσεις των αθλητών, τα στατιστικά των αγώνων και τις τακτικές των ομάδων, βοηθώντας τους αναγνώστες να κατανοήσουν καλύτερα τα τεκταινόμενα στον αθλητικό κόσμο (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 1-4).

Η προβολή αθλητικών προσωποτήτων ήταν εξίσου σημαντική. Ο Τύπος έδινε έμφαση στις προσωπικές ιστορίες των αθλητών, αναδεικνύοντας τα επιτεύγματά τους και τις προσπάθειές τους. Οι αθλητές παρουσιάζονταν ως πρότυπα δύναμης, επιμονής και αφοσίωσης,

συμβάλλοντας στην ενίσχυση της δημόσιας εικόνας τους και στη δημιουργία ενός θετικού προτύπου για τη νεολαία. Η ΑΕ, για παράδειγμα, περιλάμβανε βιογραφίες και συνεντεύξεις με σημαντικούς αθλητές, προσφέροντας στο κοινό μια πιο προσωπική ματιά στην ζωή και την καριέρα τους (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 1-4).

Η γλώσσα και το στυλ που χρησιμοποιούσαν οι αθλητικοί δημοσιογράφοι ήταν επίσης σημαντικά για την κάλυψη των αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων. Οι περιγραφές ήταν ζωντανές και γεμάτες ενέργεια, προσπαθώντας να μεταφέρουν την ένταση και τον ενθουσιασμό των αγώνων στους αναγνώστες. Η χρήση μεταφορικών εκφράσεων και επιθέτων ενίσχυε την αίσθηση της δράσης και της αγωνίας, καθιστώντας την ανάγνωση των αθλητικών άρθρων μία συναρπαστική εμπειρία (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 1-4).

Η κάλυψη των αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων από τον Τύπο δεν ήταν απλώς μία απλή ενημέρωση, αλλά είχε και κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις. Οι επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς αγώνες παρουσιάζονταν ως απόδειξη της εθνικής ανωτερότητας και δύναμης. Η προώθηση του αθλητισμού συνδέθηκε με την εθνική υπερηφάνεια και την κοινωνική συνοχή, λειτουργώντας ως εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας. Ο Τύπος προωθούσε την ιδέα ότι ο αθλητισμός μπορούσε να συμβάλει στην αναγέννηση και την ενίσχυση του ελληνικού έθνους (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 1-4).

Η εκπαιδευτική διάσταση της αθλητικής δημοσιογραφίας ήταν εξίσου σημαντική. Μέσα από αναλυτικά άρθρα και περιγραφές αθλητικών τεχνικών και στρατηγικών, ο Τύπος προσέφερε πολύτιμες πληροφορίες στους αθλητές και τους προπονητές για τη βελτίωση των επιδόσεών τους. Επιπλέον, η κάλυψη των αθλητικών γεγονότων και των επιτυχιών των αθλητών ενθάρρυνε τη συμμετοχή του κοινού στον αθλητισμό, προωθώντας έναν υγιεινό τρόπο ζωής και την αξία της φυσικής άσκησης (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 1-4).

Ο Τύπος κατά τον Μεσοπόλεμο είχε, επίσης, οικονομική διάσταση στην κάλυψη των αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων. Οι αθλητικές εκδόσεις λειτουργούσαν ως

πλατφόρμες διαφήμισης για εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον αθλητικό τομέα, προωθώντας τα προϊόντα τους και αυξάνοντας τις πωλήσεις τους. Η προβολή αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων συνέβαλε στην ανάπτυξη της αθλητικής βιομηχανίας, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες για επιχειρήσεις και επαγγελματίες.

Η αθλητική δημοσιογραφία κατά τον Μεσοπόλεμο κατάφερε να δημιουργήσει μια προσωπική σχέση με το κοινό της. Οι δημοσιογράφοι προσπαθούσαν να παρουσιάσουν τους αθλητές όχι μόνο ως επαγγελματίες, αλλά και ως ανθρώπους με καθημερινές ανησυχίες και επιδιώξεις. Οι βιογραφίες, οι συνεντεύξεις και τα προφίλ που δημοσιεύονταν στις σελίδες των έντυπων, όπως η ΑΕ προσέφεραν στους αναγνώστες μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αθλητών, ενισχύοντας την ταύτιση και τον θαυμασμό προς αυτούς (ΑΕ, Αύγουστος 1925: 8-9).

Η εκτενής ανάλυση των αθλητικών στρατηγικών και τεχνικών ήταν ένα από τα χαρακτηριστικά της αθλητικής κάλυψης κατά τον Μεσοπόλεμο. Οι δημοσιογράφοι όχι μόνο περιέγραφαν τα γεγονότα, αλλά εμβαθύνουν σε τεχνικές λεπτομέρειες, αναλύοντας τις τακτικές των ομάδων και τις μεθόδους προπόνησης των αθλητών. Αυτό παρείχε στους αναγνώστες μια βαθύτερη κατανόηση του αθλητισμού, προσφέροντας παράλληλα πρακτικές συμβουλές σε αθλητές και προπονητές για τη βελτίωση της απόδοσής τους (Μοσχονά, 2018).

Ο Τύπος διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ανάδειξη νέων αθλητικών ταλέντων. Μέσα από εκτενή κάλυψη τοπικών και εθνικών αγώνων, οι δημοσιογράφοι προωθούσαν νέους και ανερχόμενους αθλητές, δίνοντάς τους την αναγνώριση που χρειαζόνταν για να συνεχίσουν την καριέρα τους. Αυτό βοήθησε στην ανάπτυξη του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο, δημιουργώντας ένα σύνολο ταλέντων που θα μπορούσε να εκπροσωπήσει την Ελλάδα σε διεθνείς διοργανώσεις (ΑΕ, Αύγουστος 1925: 6-9).

Η συνεχής και ενδελεχής κάλυψη των αθλητικών γεγονότων συνέβαλε στη δημιουργία μίας αθλητικής κοινότητας. Οι αναγνώστες που ακολουθούσαν τα αθλητικά νέα και

συμμετείχαν στις αθλητικές δραστηριότητες ένιωθαν μέρος κάποιας μεγαλύτερης ομάδας με κοινά ενδιαφέροντα και στόχους. Αυτό ενίσχυσε την κοινωνική συνοχή, καθώς οι αθλητικές επιτυχίες και οι εκδηλώσεις γίνονταν κοινά σημεία αναφοράς και υπερηφάνειας (Μοσχονά, 2018).

Η κάλυψη των αθλητικών επιτυχιών από τον Τύπο είχε επίσης πολιτικές διαστάσεις. Οι επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών προβάλλονταν ως αποδείξεις της εθνικής ανωτερότητας και της δύναμης του ελληνικού λαού. Οι πολιτικοί χρησιμοποιούσαν αυτές τις επιτυχίες για να ενισχύσουν το εθνικό φρόνημα και να αποσπάσουν την προσοχή του κοινού από τα προβλήματα και τις δυσκολίες της εποχής. Η αθλητική δημοσιογραφία, λοιπόν, δεν ήταν μόνο μέσο ενημέρωσης, αλλά και εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας, συνδεδεμένη στενά με τις εθνικές και πολιτικές εξελίξεις (Μοσχονά, 2018).

Ο Τύπος έπαιξε επίσης σημαντικό ρόλο στην προβολή διεθνών αθλητικών τάσεων και στην εισαγωγή νέων αθλητικών ιδεών και πρακτικών στην Ελλάδα. Μέσα από τις αναφορές σε διεθνείς αγώνες και τις συνεντεύξεις με ξένους αθλητές, οι ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά έφεραν τις τελευταίες εξελίξεις στον αθλητισμό στα ελληνικά σπίτια. Αυτό όχι μόνο ενημέρωνε τους αναγνώστες για τις παγκόσμιες τάσεις, αλλά και βοηθούσε στην βελτίωση των τοπικών αθλητικών πρακτικών και την προώθηση του αθλητικού πνεύματος. Η προβολή αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων από τον Τύπο συνέβαλε επίσης στην οικονομική ανάπτυξη του αθλητισμού. Η δημοσιότητα που δόθηκε σε αθλητικές διοργανώσεις και οι διαφημίσεις αθλητικών προϊόντων στις σελίδες των εφημερίδων και περιοδικών ενίσχυσαν την αθλητική βιομηχανία. Οι χορηγοί και οι εταιρείες επωφελήθηκαν από την προβολή των προϊόντων τους, ενώ οι αθλητικοί σύλλογοι και οι οργανωτές εκδηλώσεων εξασφάλιζαν οικονομική υποστήριξη για τη διοργάνωση αγώνων και τη βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων (ΑΕ, Νοέμβριος 1925: 4-5). Επιπρόσθετα, η κάλυψη αθλητικών γεγονότων από τον Τύπο έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην εμπλοκή της νεολαίας στον αθλητισμό. Μέσα από

τις σελίδες των εφημερίδων και των περιοδικών, οι νέοι ενθαρρύνονταν να ασχοληθούν με τον αθλητισμό, να συμμετέχουν σε αθλητικές ομάδες και να παρακολουθούν αθλητικές διοργανώσεις. Η εστίαση στη νεολαία βοήθησε στη διαμόρφωση υγιών προτύπων και αξιών, όπως η πειθαρχία, η ομαδικότητα και η αφοσίωση (Ζήσης, 2020).

3. Αθλητική Επιθεώρησης: Ιδρυτές, συντάκτες, εκδότες

3.1 Ιδρυτές

Οι αδελφοί Σπυρίδων και Κωνσταντίνος Βασιλειάδης ήταν οι ιδρυτές της ΑΕ. Αμφότεροι είχαν ήδη μία αξιόλογη παρουσία στον χώρο της αθλητικής δημοσιογραφίας και είχαν κατανοήσει τη σημασία της ύπαρξης ενός περιοδικού που θα αφιέρωνε τον χώρο του αποκλειστικά στον αθλητισμό. Η κοινή τους προσπάθεια και το όραμά τους για την προώθηση του αθλητισμού οδήγησαν στην ίδρυση του περιοδικού (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1-7).

Οι ιδρυτές της ΑΕ ήταν άνθρωποι με πάθος για τον αθλητισμό και την αθλητική δημοσιογραφία. Ανάμεσα στους ιδρυτές ήταν οι αδελφοί Σπυρίδων και Κωνσταντίνος Βασιλειάδης, οι οποίοι είχαν ήδη μία αξιόλογη παρουσία στον χώρο της αθλητικής δημοσιογραφίας. Η ίδρυση της ΑΕ το 1923 ήταν το αποτέλεσμα της κοινής τους προσπάθειας να δημιουργήσουν ένα μέσο που θα προωθούσε τον αθλητισμό και θα ενημέρωνε το κοινό για τα αθλητικά δρώμενα της εποχής (Δρούλια & Κουτσοπανάγου, 2008).

3.1.1 Ο Ρόλος των Ιδρυτών

Οι Σπυρίδων και Κωνσταντίνος Βασιλειάδης δεν ήταν απλώς επιχειρηματίες, αλλά και αθλητικοί συντάκτες με βαθιά γνώση και πάθος για τον αθλητισμό. Ο Σπυρίδων Βασιλειάδης ανέλαβε τον ρόλο του κύριου εκδότη και διευθυντή του περιοδικού, ενώ ο Κωνσταντίνος Βασιλειάδης είχε την ευθύνη για την προώθηση και τη διαφήμιση. Οι αδελφοί Βασιλειάδη εργάστηκαν ακούραστα, για να εξασφαλίσουν την οικονομική σταθερότητα του περιοδικού και να διασφαλίσουν την ποιότητα των δημοσιεύσεών του (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1-8).

3.2 Συντάκτες

Η συντακτική ομάδα της ΑΕ περιλάμβανε μερικούς από τους πιο επιφανείς αθλητικούς δημοσιογράφους της εποχής. Οι συντάκτες του περιοδικού εργάζονταν με ζήλο για να παρέχουν έγκυρη και λεπτομερή κάλυψη των αθλητικών γεγονότων, καθώς και να αναδεικνύουν τις αθλητικές προσωπικότητες της εποχής. Κύριοι συντάκτες του περιοδικού ήταν οι εξής:

1. Γεώργιος Παπαδόπουλος: Ένας από τους πιο σημαντικούς αθλητικούς συντάκτες, ο οποίος ήταν γνωστός για την αναλυτική του προσέγγιση και την ικανότητά του να μεταφέρει την ένταση των αγώνων στους αναγνώστες.
2. Νικόλαος Μανωλάκος: Ένας ακόμα εξέχων συντάκτης που εστίαζε στις βιογραφίες και τις προσωπικές ιστορίες των αθλητών, προσφέροντας μια πιο ανθρώπινη ματιά στις αθλητικές ειδήσεις.
3. Εμμανουήλ Σταυρίδης: Συντάκτης με ιδιαίτερη έμφαση στις διεθνείς αθλητικές τάσεις και την προώθηση νέων αθλητικών ιδεών στην Ελλάδα.
4. Χριστόπουλος Γ.: Συντάκτης και αθλητικός ανταποκριτής από τη Θεσσαλονίκη (ΑΕ, Αύγουστος 1923: 10-11).
5. Μικρουλέας Ευθ. Λ.: Συντάκτης και καθηγητής Φυσικής Αγωγής στη Μέση Εκπαίδευση (ΑΕ, Οκτώβριος 1923: 12).
6. Δάλλας Δημήτριος: Συντάκτης και συνεργάτης της ΑΕ (ΑΕ, Ιανουάριος 1924: 5).
7. Μανιτάκης Π.: Συντάκτης και ειδικός συνεργάτης σε θέματα αθλητισμού (ΑΕ, Απρίλιος 1924: 3).
8. Ρουμπέσης Κ.: Συντάκτης και ιδρυτής της ΑΕ (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 2-3).
9. Στην ΑΕ μπορούσαν και οι φίλαθλοι να συντάξουν άρθρα για θέματα αθλητικής επικαιρότητας και ενημέρωσης, όπως φαίνεται από το τεύχος Μαΐου 1924 (ΑΕ, Μάιος 1924: 12).

Οι συντάκτες εργάστηκαν με ζήλο για να παρέχουν έγκυρη και λεπτομερή κάλυψη των αθλητικών γεγονότων. Η συντακτική ομάδα είχε ως στόχο την προώθηση του αθλητικού πνεύματος και την ενημέρωση του κοινού για τις τελευταίες αθλητικές εξελίξεις (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 12-14).

3.3 Εκδότες

Οι εκδότες της ΑΕ είχαν την ευθύνη για τη διαχείριση και την προώθηση του περιοδικού. Η διοίκηση του περιοδικού εξασφάλισε την οικονομική σταθερότητα και την απρόσκοπτη λειτουργία του, ενώ παράλληλα εργάστηκε για την επέκταση της αναγνωσιμότητας και της επιρροής του. Κύριοι εκδότες ήταν:

1. Σπυρίδων Βασιλειάδης: Εκτός από ιδρυτής, ο Σπυρίδων ήταν και ο κύριος εκδότης του περιοδικού, υπεύθυνος για την οικονομική διαχείριση και τις στρατηγικές αποφάσεις. Η επιχειρηματική του οξυδέρκεια συνέβαλε στην επιτυχημένη πορεία της ΑΕ.
2. Κωνσταντίνος Βασιλειάδης: Συνιδρυτής και εκδότης, ο Κωνσταντίνος είχε την ευθύνη για τη διαφήμιση και την προώθηση του περιοδικού. Η ικανότητά του να δημιουργεί συνεργασίες με αθλητικούς συλλόγους και επιχειρήσεις ενίσχυσε την οικονομική βάση του περιοδικού (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1-5).
3. Ρουμπέσης Κωνσταντίνος: Συνιδρυτής και εκδότης. Υπήρξε αθλητής και σύμβουλος του ΣΕΓΑΣ (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1).
4. Μπάρδης Κωνσταντίνος: Συνιδρυτής και εκδότης (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1).

3.4 Πρώτα Βήματα και Αποδοχή από το Κοινό

Τα πρώτα τεύχη της ΑΕ κυκλοφόρησαν το 1923 και έλαβαν θετική ανταπόκριση από το κοινό. Η επιτυχία του περιοδικού οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ποιότητα των άρθρων και στην ποικιλία των θεμάτων που κάλυπτε (Ίδρυμα Μωραΐτη, 1999). Οι αναγνώστες

μπορούσαν να βρουν πληροφορίες για διάφορα αθλήματα, αναλύσεις αγώνων, συνεντεύξεις με αθλητές και προπονητές, καθώς και ειδήσεις για τις διεθνείς αθλητικές εξελίξεις (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 1-5).

Οι στόχοι της ΑΕ ήταν πολυδιάστατοι. Αρχικά, το περιοδικό επιδίωκε να προωθήσει τον αθλητισμό ως μέσο κοινωνικής συνοχής και εθνικής υπερηφάνειας. Επιπλέον, στόχευε στην ενημέρωση και την εκπαίδευση των αθλητών και του κοινού για τις αθλητικές πρακτικές και τις στρατηγικές. Το όραμα των ιδρυτών ήταν να δημιουργήσουν ένα περιοδικό που δεν θα ήταν απλώς πηγή ενημέρωσης, αλλά και εργαλείο για την προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης.

Η ΑΕ δεν περιοριζόταν μόνο στην αθλητική ενημέρωση, αλλά είχε και έντονη κοινωνική και πολιτική επιρροή. Οι αθλητικές επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών παρουσιάζονταν ως αποδείξεις της εθνικής ανωτερότητας και της δύναμης του ελληνικού λαού. Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού, προωθήθηκε η εθνική υπερηφάνεια και η κοινωνική συνοχή, ενισχύοντας το εθνικό φρόνημα σε μία εποχή έντονων κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών, για παράδειγμα η αναφορά στους Πανελλήνιους Αγώνες του 1926 (ΑΕ, Μάιος 1926: 2-3).

Η οικονομική διαχείριση του περιοδικού ήταν κρίσιμη για την επιβίωση και την ανάπτυξή του. Οι αδελφοί Βασιλειάδη εξασφάλισαν τη χρηματοδότηση μέσω διαφημίσεων και συνεργασιών με αθλητικούς συλλόγους και επιχειρήσεις. Η επιτυχία της ΑΕ ως πλατφόρμα διαφήμισης για αθλητικά προϊόντα και υπηρεσίες συνέβαλε στην οικονομική της σταθερότητα και επέτρεψε την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Μέσα από την εκτενή κάλυψη αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων, το περιοδικό συνέβαλε στη διαμόρφωση της αθλητικής συνείδησης και στην προώθηση του αθλητισμού ως αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής.

3.6 Αντίκτυπος της ΑΕ στην κοινωνία

Μέσα από τις σελίδες της ΑΕ, οι αναγνώστες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τα αθλητικά δρώμενα, να γνωρίσουν τις αθλητικές προσωπικότητες και να αποκτήσουν μία βαθύτερη κατανόηση των αθλητικών πρακτικών και στρατηγικών. Η ποικιλία των θεμάτων που κάλυπτε το περιοδικό, από τις αναλύσεις αγώνων μέχρι τις βιογραφίες αθλητών, προσέφερε στους αναγνώστες ολοκληρωμένη εικόνα του αθλητισμού (ΑΕ, 1927, 10 Απριλίου).

Παράλληλα, η ΑΕ δεν περιοριζόταν μόνο στην αθλητική κάλυψη. Είχε επίσης έντονη κοινωνική και πολιτική διάσταση. Μέσα από τις αναφορές της στις επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις, το περιοδικό προωθούσε την εθνική υπερηφάνεια και την κοινωνική συνοχή. Οι αθλητικές επιτυχίες παρουσιάζονταν ως αποδείξεις της ανωτερότητας και της δύναμης του ελληνικού έθνους, ενισχύοντας το εθνικό φρόνημα και την αυτοπεποίθηση των πολιτών.

Η ΑΕ παρείχε εκπαιδευτικό ρόλο. Τα άρθρα της προσέφεραν αναλυτικές πληροφορίες για τις αθλητικές τεχνικές, τις μεθόδους προπόνησης και τις διεθνείς αθλητικές τάσεις. Αυτές οι πληροφορίες ήταν πολύτιμες για τους αθλητές, τους προπονητές και τους φιλάθλους, καθώς τους βοηθούσαν να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στον αθλητισμό. Επιπλέον, η προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης μέσω του περιοδικού συνέβαλε στην ευρύτερη εκπαίδευση του κοινού για τη σημασία της φυσικής κατάστασης και της υγείας (ΑΕ, 1927, 7 Μαΐου).

3.6.1 Κοινό και θεματολογία

Το κοινό της ΑΕ αποτελούνταν από μία ευρεία γκάμα αναγνωστών, από απλούς φιλάθλους και αθλητές μέχρι προπονητές και διοικητικά στελέχη αθλητικών συλλόγων. Το περιοδικό κατάφερε να προσεγγίσει διάφορες κοινωνικές ομάδες, ενισχύοντας την κοινή αγάπη για τον αθλητισμό και προωθώντας την αθλητική παιδεία σε όλα τα στρώματα της

κοινωνίας. Η αναγνωσιμότητα και η δημοφιλία του περιοδικού αυξήθηκαν ραγδαία, καθιστώντας το ένα από τα πιο σημαντικά μέσα αθλητικής ενημέρωσης στην Ελλάδα (Ζήσης, 2020).

Η ποικιλία της θεματολογίας ήταν ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ΑΕ. Το περιοδικό κάλυπτε ένα ευρύ φάσμα αθλητικών δραστηριοτήτων, από το ποδόσφαιρο και τον στίβο μέχρι το τένις και την κολύμβηση. Επίσης, έδινε ιδιαίτερη έμφαση σε νέα και ανερχόμενα αθλήματα, προωθώντας την καινοτομία και την εξέλιξη στον χώρο του αθλητισμού. Η ποικιλία των θεμάτων κράτησε το ενδιαφέρον των αναγνωστών ζωντανό και ενίσχυσε την επιρροή του περιοδικού (Ζήσης, 2020). Επιπλέον, η ΑΕ έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προώθηση της αθλητικής παιδείας στην Ελλάδα. Μέσα από άρθρα που εξηγούσαν τους κανονισμούς των αθλημάτων, τις προπονητικές μεθόδους και τις στρατηγικές των αγώνων, το περιοδικό ενίσχυσε τις γνώσεις των αναγνωστών και βελτίωσε την κατανόησή τους για τον αθλητισμό.

Επομένως, η ΑΕ συνέβαλε στην κοινωνική ενσωμάτωση και ενίσχυση του εθνικού φρονήματος παρουσιάζοντας τον αθλητισμό ως εργαλείο ενότητας και προόδου. Το περιεχόμενο του περιοδικού συχνά τονίζει τις αρετές της αυταπάρνησης, του θάρρους, της πειθαρχίας και της ευγενούς άμιλλας, στοιχεία που θεωρούνταν απαραίτητα για την οικοδόμηση ενός υγιούς και δυνατού έθνους. Επιπλέον, το περιοδικό προώθησε την ιδέα ότι ο αθλητισμός είναι ένα μέσο για την κατάρριψη των κοινωνικών προκαταλήψεων και την τόνωση του φίλαθλου αισθήματος. Αυτό φαίνεται από τις αναφορές του περιοδικού στην οργάνωση αγώνων, τη δημοσιοποίηση των κανονισμών και την παροχή πληροφοριών για την τεχνική και τακτική του ποδοσφαίρου (Ζήσης, 2020).

Η ΑΕ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο ποδόσφαιρο, αναγνωρίζοντας τη δημοφιλία του αθλήματος και την κοινωνική του απήχηση. Το περιοδικό παρουσίαζε λεπτομερείς περιγραφές των αγώνων, καθώς και άρθρα που προωθούσαν την κατανόηση των κανόνων του παιχνιδιού

από το κοινό. Με αυτή την προσέγγιση στόχευε στη διάδοση του ποδοσφαίρου και στην ενίσχυση της συμμετοχής του κοινού, τόσο ως θεατές όσο και ως ενεργοί αθλητές.

Οι διαφημίσεις και η γενική διάταξη του περιοδικού ΑΕ αντικατοπτρίζουν επίσης τις κοινωνικές και πολιτικές επιρροές της εποχής. Η εμφάνιση διαφημίσεων από το 1924 δείχνει την αυξανόμενη εμπορική σημασία του αθλητισμού και την ενσωμάτωσή του στη σύγχρονη καταναλωτική κουλτούρα (ΑΕ, 1924, Φεβρουάριος). Οι στόχοι του περιοδικού, όπως η προώθηση του αθλητισμού και η ενίσχυση της διεθνούς θέσης της Ελλάδας στον αθλητικό τομέα, υποδηλώνουν μία συνειδητή προσπάθεια να χρησιμοποιηθεί ο αθλητισμός ως μέσο κοινωνικής επιρροής.

Εικόνα 1: Διαφήμιση από το τεύχος της ΑΕ του Φεβρουαρίου 1924

4. Θεματολογία του περιοδικού

4.1 Επισκόπηση του περιεχομένου

4.1.1 Πρώτο έτος κυκλοφορίας ΑΕ

Το πρώτο τεύχος της ΑΕ δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 1923. Αυτό περιλάμβανε μία πληθώρα άρθρων που εξετάζουν διάφορες πτυχές του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής. Το τεύχος αυτό της ΑΕ περιλαμβάνει μία ποικιλία θεμάτων που καλύπτουν διάφορες πτυχές του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής στην Ελλάδα κατά την περίοδο του 1922- 1923. Το πρώτο άρθρο ασχολείται με τον γυναικείο αθλητισμό, επισημαίνοντας την ανάπτυξη και τη σημασία της σωματικής άσκησης για τις γυναίκες. Αναφέρεται στις πρωτοβουλίες και τις δραστηριότητες που προάγουν την γυναικεία άθληση, καθώς και στις προκλήσεις και τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται σε αυτόν τον τομέα. Το άρθρο υπογραμμίζει τη σημασία της ενθάρρυνσης των γυναικών να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες και την ανάγκη για καλύτερες υποδομές και υποστήριξη (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται μία αναλυτική αναφορά στο ποδόσφαιρο κατά την αθλητική περίοδο 1922- 1923. Το άρθρο περιγράφει την κατάσταση του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα, με ιδιαίτερη έμφαση στις ομάδες της Αθήνας και του Πειραιά. Αναφέρονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το άθλημα, όπως η έλλειψη κατάλληλων γηπέδων και οι διοικητικές δυσκολίες, καθώς και οι προσπάθειες για την ανάπτυξη και την οργάνωση του ποδοσφαίρου σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, γίνεται μνεία στις επιδόσεις και τα αποτελέσματα των διαφόρων ομάδων κατά τη διάρκεια της σεζόν (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Ένα άλλο άρθρο ασχολείται με την κολύμβηση, παρουσιάζοντας τα επιτεύγματα και τις προκλήσεις του αθλήματος. Περιγράφεται η ανάπτυξη της κολύμβησης στην Ελλάδα και οι προσπάθειες για τη δημιουργία κατάλληλων εγκαταστάσεων και τη διοργάνωση αγώνων.

Επισημαίνονται οι σημαντικές διακρίσεις των Ελλήνων κολυμβητών σε διεθνείς διοργανώσεις και οι προοπτικές για το μέλλον του αθλήματος (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Το τεύχος περιλαμβάνει επίσης ένα άρθρο για την γυμναστική, όπου αναλύεται η σημασία της σωματικής άσκησης για την υγεία και την ευεξία. Γίνεται αναφορά στις διάφορες μορφές γυμναστικής και στις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της φυσικής κατάστασης και της αντοχής. Το άρθρο τονίζει τη σημασία της ενσωμάτωσης της γυμναστικής στην καθημερινή ζωή και της προώθησης της μέσα από τα σχολεία και τις αθλητικές οργανώσεις (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Στη συνέχεια, υπάρχει μία αναφορά στα ναυτικά σπορ, τα οποία περιλαμβάνουν την ιστιοπολία και την κωπηλασία. Το άρθρο περιγράφει τις δραστηριότητες και τις επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε αυτούς τους τομείς, καθώς και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, όπως η έλλειψη κατάλληλων σκαφών και εξοπλισμού. Επισημαίνεται η σημασία της υποστήριξης και της προώθησης των ναυτικών σπορ για την ανάπτυξη του αθλητισμού στην Ελλάδα (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Επιπλέον, το τεύχος περιέχει ένα άρθρο που αφορά στις επιδόσεις του ελληνικού water-polo. Παρουσιάζονται οι επιτυχίες και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές ομάδες, καθώς και οι προσπάθειες για την ανάπτυξη και την ενίσχυση του αθλήματος σε εθνικό επίπεδο. Τονίζεται η ανάγκη για καλύτερες υποδομές και η σημασία της υποστήριξης των αθλητών. Ύστερα, αναλύεται η γενικότερη κατάσταση του ελληνικού αθλητισμού κατά την περίοδο αυτή. Το άρθρο επισημαίνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα διάφορα αθλήματα, όπως η έλλειψη υποδομών και η οικονομική δυσχέρεια, καθώς και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάπτυξη και την ενίσχυση του αθλητισμού στην Ελλάδα (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Τέλος, το τεύχος περιλαμβάνει επιστολές και σχόλια από αναγνώστες, οι οποίοι εκφράζουν τις απόψεις και τις προτάσεις τους για τη βελτίωση του ελληνικού αθλητισμού. Οι επιστολές αναδεικνύουν την ανάγκη για συνεργασία και υποστήριξη από την πολιτεία και την κοινωνία, καθώς και τη σημασία της προώθησης του αθλητικού πνεύματος και των αξιών του αθλητισμού (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-8).

Κατόπιν στο ίδιο τεύχος του Ιουνίου 1923 της ΑΕ παρουσιάζεται ένα πλούσιο μωσαϊκό θεματικής κάλυψης, που αντανακλά την έντονη αθλητική κουλτούρα της εποχής (βλ. Εικόνα 1). Η έκδοση αυτή προσφέρει μια εκτενή επισκόπηση των διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων. Στα βασικά χαρακτηριστικά περιλαμβάνονται ενημερώσεις για ποδοσφαιρικούς αγώνες, όπως οι πολυαναμενόμενοι αγώνες μεταξύ διάσημων συλλόγων, λόγου χάρη της Άρσεναλ και της Τότεναμ. Επιπλέον, καλύπτει και άλλα σημαντικά αθλήματα, όπως ο στίβος, παρουσιάζοντας τις επιδόσεις διακεκριμένων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις. Τα ρεπορτάζ αυτά έχουν διαμορφωθεί, ώστε να κρατούν τους Έλληνες αναγνώστες ενήμερους για τα παγκόσμια αθλητικά δρώμενα, καλλιεργώντας την αίσθηση της σύνδεσης με την ευρύτερη αθλητική κοινότητα. Επιπλέον, οι λεπτομερείς αναφορές σε διάφορους αθλητικούς αγώνες αποτελούν βασικό στοιχείο αυτού του τεύχους. Το περιοδικό παρέχει αναλυτικά αποτελέσματα από αγώνες στίβου, αναδεικνύοντας ατομικές επιδόσεις σε σπριντ, μαραθώνιους και αγωνίσματα πεδίου όπως ο ακοντισμός και η δισκοβολία. Για παράδειγμα, υπάρχουν λεπτομερείς αναφορές για τις επιδόσεις και τα ρεκόρ σε αγώνες που διεξήχθησαν τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, δίνοντας στους αναγνώστες μία σαφή εικόνα της αθλητικής ανδρείας που επιδείχθηκε κατά τη διάρκεια αυτών των αγώνων (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 12-13).

Εικόνα 2: Εξώφυλλο πρώτης κυκλοφορίας της ΑΕ

Ακόμα, το ποδόσφαιρο λαμβάνει σημαντική προσοχή, αντανακλώντας τη δημοτικότητά του. Η έκδοση καλύπτει αποτελέσματα αγώνων, βαθμολογίες πρωταθλημάτων και εμπεριστατωμένη ανάλυση των αγώνων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο ελληνικό ποδόσφαιρο, με λεπτομερείς αναφορές στα τοπικά πρωταθλήματα και τους συλλόγους. Το τεύχος περιλαμβάνει ανάλυση των επιδόσεων των παικτών, των στρατηγικών που εφαρμόζουν οι διάφορες ομάδες και των επερχόμενων αγώνων, παρέχοντας στους λάτρεις του ποδοσφαίρου όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 8-9).

Ωστόσο, και τα τοπικά αθλητικά γεγονότα έχουν εξέχουσα θέση, παρουσιάζοντας τον περιφερειακό αθλητισμό και τις κοινοτικές αθλητικές δραστηριότητες. Αυτή η ενότητα υπογραμμίζει τη σημασία του αθλητισμού βάσης για την προώθηση των τοπικών ταλέντων.

Περιλαμβάνονται αναφορές για σχολικούς αγώνες, ερασιτεχνικά πρωταθλήματα και κοινοτικές αθλητικές πρωτοβουλίες, τονίζοντας τον ρόλο του τοπικού αθλητισμού στη συνολική ανάπτυξη του αθλητικού τοπίου (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 12-13).

Παράλληλα, αναλυτικά άρθρα σε βάθος συζητούν τις τεχνικές και στρατηγικές πτυχές διαφόρων αθλημάτων. Αυτά τα χωρία παρέχουν στους αναγνώστες πληροφορίες για τις αποχρώσεις των αθλημάτων, όπως οι τακτικές προσεγγίσεις στο ποδόσφαιρο, τα προπονητικά σχήματα των αθλητών και η εξέλιξη των αθλητικών στρατηγικών. Αυτή η ενότητα είναι προσαρμοσμένη για τους αναγνώστες που αναζητούν μία βαθύτερη κατανόηση των μηχανισμών πίσω από τις αθλητικές επιδόσεις (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 8-9).

Τα προφίλ αξιοσημείωτων αθλητών και αθλητικών προσωπικοτήτων αποτελούν κορυφαίο στοιχείο αυτού του τεύχους. Οι συνεντεύξεις με εξέχουσες προσωπικότητες του αθλητισμού προσφέρουν στους αναγνώστες μια ματιά στη ζωή τους, τις προπονητικές τους ρουτίνες και τις προσωπικές τους προκλήσεις. Για παράδειγμα, υπάρχουν προφίλ επιτυχημένων αθλητών της εποχής, όπως ο Θάνος Οικονομόπουλος και ο Γιώργος Ζαχαρόπουλος, που περιγράφουν λεπτομερώς την καριέρα και τα επιτεύγματά τους (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 14-15).

Η εν λόγω έκδοση εμβαθύνει στην ιστορία διαφόρων αθλημάτων, προσφέροντας αναδρομικά άρθρα για σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος και θρυλικούς αθλητές. Αυτή η ενότητα χρησιμεύει τόσο ως εκπαιδευτικό βοήθημα όσο και ως νοσταλγική αναδρομή στα ορόσημα που διαμόρφωσαν τον κόσμο του αθλητισμού. Ιστορικές αναφορές, όπως η ανάπτυξη του αγώνα 800 μέτρων και οι επιδόσεις αθλητών όπως ο Melvin Sheppard¹ παρέχουν πλαίσιο και βάθος στις σύγχρονες αθλητικές συζητήσεις (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 14-15).

¹ Ο Melvin Whinfield “Peerless Mel” Sheppard ήταν Αμερικανός αθλητής, μέλος του Irish American Athletic Club και νικητής τεσσάρων χρυσών μεταλλίων και ενός ασημένιου στους

Επιπρόσθετα, οι συμβουλές υγείας και φυσικής κατάστασης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έκδοσης. Περιλαμβάνονται άρθρα σχετικά με την αθλητική υγεία, τη διατροφή και τις αποτελεσματικές μεθόδους προπόνησης, που απευθύνονται τόσο σε ερασιτέχνες αθλητές όσο και σε λάτρεις της γυμναστικής. Το τμήμα αυτό προσφέρει πρακτικές συμβουλές για τη διατήρηση της φυσικής κατάστασης, την πρόληψη των τραυματισμών και τη βελτιστοποίηση της αθλητικής απόδοσης (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-5).

Το συντακτικό περιεχόμενο ασχολείται με ευρύτερα θέματα του αθλητισμού, όπως η διακυβέρνηση, η ηθική και ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος του αθλητισμού στην κοινωνία. Αυτά τα άρθρα συχνά προκαλούν σκέψεις και συζητήσεις μεταξύ των αναγνωστών, ρίχνοντας φως στην πολύπλοκη δυναμική του κόσμου του αθλητισμού. Τα άρθρα γνώμης συζητούν θέματα όπως οι ηθικοί προβληματισμοί στον αθλητισμό και ο ρόλος του αθλητισμού στην ενίσχυση του κοινοτικού πνεύματος (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-5).

Τέλος, το τεύχος περιέχει διάφορες διαφημίσεις που σχετίζονται με αθλητικό εξοπλισμό, ένδυση και υπηρεσίες. Παρουσιάζονται επίσης ανακοινώσεις για επερχόμενες αθλητικές εκδηλώσεις, δοκιμές και διαγωνισμούς. Αυτές οι διαφημίσεις και οι ανακοινώσεις παρέχουν στους αναγνώστες πληροφορίες σχετικά με το πού μπορούν να προμηθευτούν τον πιο πρόσφατο αθλητικό εξοπλισμό και πώς να συμμετάσχουν σε επερχόμενες εκδηλώσεις.

Η κάλυψη των αθλητικών θεμάτων του πρώτου τεύχους περιλάμβανε αναφορές σε αγώνες πυγμαχίας και πάλης, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσμάτων, επερχόμενων αγώνων και προφίλ μαχητών. Για παράδειγμα, υπάρχει κάλυψη των τελευταίων αγώνων πυγμαχίας στους οποίους συμμετέχουν εξέχοντες μαχητές. Ακόμα, στο ένθετο περιέχεται ενημέρωση για εκδηλώσεις γυμναστικής και προφίλ γυμναστών. Αυτή η ενότητα προβάλλει τα επιτεύγματα

Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1908 και στους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1912, αντίστοιχα (The Editors of Encyclopaedia Britannica, April, 2024).

των γυμναστών και τους επερχόμενους αγώνες. Ακολουθώς, παρουσιάζονται λεπτομερείς αναφορές για αγώνες κολύμβησης, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσμάτων και προφίλ κολυμβητών. Όμως, παρέχεται κάλυψη των θαλάσσιων αθλημάτων, όπως η κωπηλασία και η ιστιοπλοΐα, με έμφαση στους αγώνες και τα προφίλ αθλητών, όπως και ενημέρωση για αγώνες τένις και προφίλ παικτών, συμπεριλαμβανομένων διεθνών αστέρων και τοπικών ταλέντων.

4.1.2 Δεύτερο έτος κυκλοφορίας ΑΕ

Ιούνιος 1924

Η εφημερίδα ΑΕ διαθέτει ένα ευρύ φάσμα τμημάτων που καλύπτουν διάφορες πτυχές του αθλητικού κόσμου, δίνοντας έμφαση τόσο σε τοπικά όσο και σε διεθνή γεγονότα (βλ. Εικόνα 2). Η *Αθλητική Επιθεώρησης* του Ιουνίου 1924 περιλαμβάνει αναλυτικά άρθρα και αποτελέσματα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες της 8ης Ολυμπιάδας στο Παρίσι, δίνοντας έμφαση στο ποδόσφαιρο, τα αποτελέσματα των εθνικών ομάδων, καθώς και την απόδοση της Ελλάδας. Το τμήμα αυτό της έκδοσης επικεντρώνεται στην πορεία της Ολυμπιακής ομάδας ποδοσφαίρου, τις κρίσεις που ακολούθησαν τους αγώνες και τα σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Σύμφωνα με το άρθρο, η Ουρουγουάη αναδείχθηκε πρωταθλήτρια ποδοσφαίρου, νικώντας στον τελικό την Ελβετία με σκορ 3-0, κατακτώντας το χρυσό μετάλλιο. Η ομάδα της Ουρουγουάης έδειξε εξαιρετική απόδοση καθ' όλη τη διάρκεια των αγώνων, σημειώνοντας 14 γκολ και δεχόμενη μόλις 2 (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 4-5). Η Ελλάδα συμμετείχε με μία αξιοπρεπή παρουσία, χωρίς όμως να καταφέρει να διακριθεί ιδιαίτερα. Η ομάδα κατέλαβε την 9η θέση, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι η διοργάνωση της εποχής ήταν διαφορετική από τις σύγχρονες, με πολλές ομάδες να αποχωρούν πρόωρα λόγω τραυματισμών ή άλλων προβλημάτων (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 6-7).

Επιπλέον, στην ίδια έκδοση αναφέρονται και τα αποτελέσματα άλλων αθλημάτων. Στον στίβο, οι Αμερικανοί αθλητές κατέκτησαν πολλά μετάλλια, κυριαρχώντας σε πολλά αγωνίσματα, ενώ η Ελλάδα συμμετείχε με περιορισμένες διακρίσεις (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 10-11).

Το συγκεκριμένο τεύχος περιλαμβάνει επίσης αναφορές στα πρώτα βήματα του ΣΕΓΑΣ (Σύνδεσμος Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων), ο οποίος είχε σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη του ελληνικού αθλητισμού. Ο ΣΕΓΑΣ ιδρύθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 1897. Η ίδρυση του ΣΕΓΑΣ ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης για την οργάνωση και προώθηση του αθλητισμού στην Ελλάδα, μετά την επιτυχία των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 στην Αθήνα.

Οι πρωτεργάτες της ίδρυσης του ΣΕΓΑΣ ήταν μία ομάδα αθλητικών παραγόντων και φιλάθλων που επιθυμούσαν να συνεχιστεί η κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων και να οργανωθεί ο αθλητισμός σε εθνικό επίπεδο. Ανάμεσα στους ιδρυτές ήταν διακεκριμένοι αθλητές και παράγοντες του αθλητικού κινήματος της εποχής, όπως ο Δημήτριος Βικέλας, ο οποίος είχε διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, και ο Σπύρος Λάμπρος, που ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 (ΣΕΓΑΣ, 2024).

Η ίδρυση του ΣΕΓΑΣ αποτέλεσε καθοριστικό βήμα για την ανάπτυξη και οργάνωση του αθλητισμού στην Ελλάδα, παρέχοντας ένα πλαίσιο για τη διεξαγωγή εθνικών και διεθνών αγώνων, την αναγνώριση αθλητικών σωματείων και τη στήριξη των αθλητών (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 6-7).

Ο ΣΕΓΑΣ διοργάνωσε τα πρώτα επίσημα ελληνικά πρωταθλήματα σε διάφορα αθλήματα, συμβάλλοντας στην εξέλιξη και προώθηση των αθλητικών δραστηριοτήτων στη χώρα (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 8-9). Στο πλαίσιο των αναλυτικών κριτικών που περιλαμβάνονται, οι αρθρογράφοι της ΑΕ επισημαίνουν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι αθλητές, όπως την

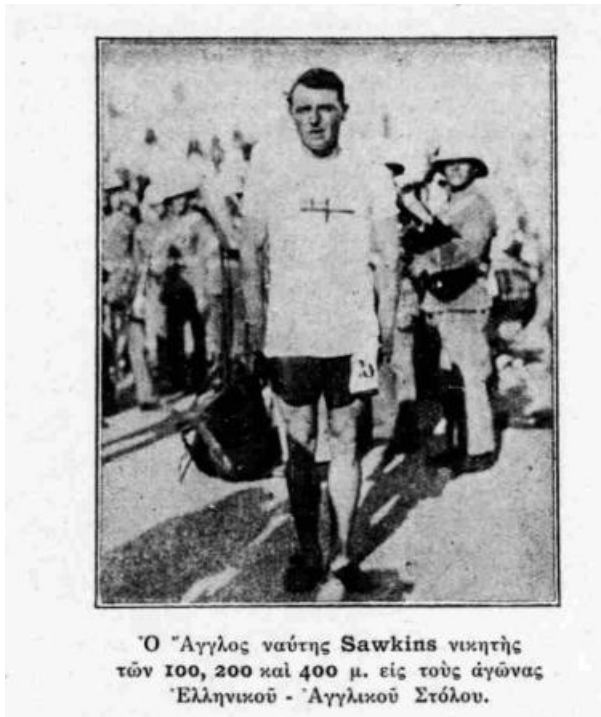
έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας και τις δυσκολίες στη μετακίνηση και τη διαμονή κατά τη διάρκεια των αγώνων. Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι Έλληνες αθλητές έδειξαν ζήλο και αποφασιστικότητα, εκπροσωπώντας τη χώρα με αξιοπρέπεια (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 12-13).

Στη συνέχεια, όπως φαίνεται και στις επόμενες σελίδες της, περιλαμβάνει μία εκτενή ανάλυση για τον κανονισμό του ποδοσφαίρου, συγκεκριμένα το Άρθρο 6, το οποίο εστιάζει σε παρατηρήσεις σχετικά με το offside. Αναφέρεται ότι οι κανονισμοί της εποχής απαγόρευαν την συμμετοχή παίκτη που βρισκόταν μπροστά από την μπάλα όταν αυτή πασάρεται από συμπαίκτη του, εκτός αν υπήρχαν δύο αντίπαλοι παίκτες μπροστά του (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 14).

Επιπρόσθετα, το τεύχος περιλαμβάνει αναλυτικά σχόλια για την πορεία των εθνικών ομάδων στις Ολυμπιακές προκριματικές φάσεις. Οι συντάκτες της "Αθλητικής Επιθεώρησης" καταγράφουν λεπτομερώς τα αποτελέσματα από αγώνες με τις ομάδες της Νορβηγίας, της Γαλλίας, του Βελγίου, και της Τουρκίας, επισημαίνοντας τις επιδόσεις και τις τακτικές που υιοθετήθηκαν από τις ομάδες αυτές (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 15).

Ακόμα, στην ίδια έκδοση υπάρχουν αναφορές στα αποτελέσματα από διάφορα αθλήματα, περιλαμβάνοντας κολύμβηση, στίβο και ποδηλασία. Ειδικότερα, στη σελίδα 11, παρουσιάζεται μία φωτογραφία του Άγγλου νικητή των ναυτικών αγώνων, Sawkins, ο οποίος διένυσε τα 100, 200 και 400 μέτρα με αξιοσημείωτους χρόνους, αποσπώντας επαίνους και βραβεία (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 11, Εικόνα 3).

Εικόνα 3: Ο Άγγλος νικητής Sawkins

Στο κεφάλαιο για την “Αθλητική Κίνηση”, καταγράφονται επίσης οι προσπάθειες και τα αποτελέσματα της ελληνικής συμμετοχής σε διάφορους αγώνες. Περιλαμβάνονται αναφορές στους “Αγώνες του Ελληνικού και Αγγλικού Στόλου”, με λεπτομερείς καταγραφές των αγωνισμάτων και των νικητών. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η συμμετοχή των ελληνικών ομάδων στα ναυτικά και αθλητικά αγωνίσματα ήταν ιδιαίτερα ανταγωνιστική και εντυπωσιακή (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 10-12).

Η Αθλητική Επιθεώρησης αναδεικνύει επίσης τις προσπάθειες προώθησης της φυσικής αγωγής και των αθλητικών δραστηριοτήτων εντός των στρατιωτικών μονάδων. Σε σχετικό άρθρο, σημειώνεται η σημασία της φυσικής άσκησης για τους στρατιώτες, υπογραμμίζοντας τη συμβολή της στην ενίσχυση της σωματικής και ψυχικής αντοχής τους. Το άρθρο τονίζει τη διοργάνωση διαφόρων αθλητικών εκδηλώσεων και την ενθάρρυνση των στρατιωτών να συμμετέχουν ενεργά σε αυτές (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 13).

Οι σελίδες αυτού του τεύχους περιλαμβάνουν και αναφορές σε πανελλήνιους αγώνες, με καταγραφή των επιδόσεων και των ρεκόρ που σημειώθηκαν. Οι συντάκτες επισημαίνουν

τη σημασία της συμμετοχής σε εθνικούς αγώνες για την προώθηση του αθλητισμού και την ενίσχυση του εθνικού φρονήματος. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους αγώνες στίβου, κολύμβησης και ποδηλασίας, όπου πολλοί Έλληνες αθλητές διακρίθηκαν με εξαιρετικές επιδόσεις (ΑΕ, Ιούνιος 1924: 14-15).

Η πρώτη σελίδα και οι κύριες ενότητες της ΑΕ συνήθιζαν να παρέχουν τίτλους και λεπτομερή ρεπορτάζ για σημαντικά αθλητικά γεγονότα, με ιδιαίτερη έμφαση στο ποδόσφαιρο. Οι βασικοί αγώνες, οι επιδόσεις των παικτών και οι βαθμολογίες των ομάδων αναλύονται διεξοδικά, αποτυπώνοντας τον ενθουσιασμό και τη θέρμη που περιβάλλει αυτούς τους αγώνες. Για παράδειγμα, στην έκδοση της ΑΕ του Οκτωβρίου 1924, το ένθετο αναφέρεται σε διάφορα αγωνίσματα. Η ενότητα του στίβου αναδεικνύει τα αγωνίσματα στίβου, κάνοντας αναφορά σε εθνικούς και διεθνείς αγώνες. Περιλαμβάνει αποτελέσματα και ρεκόρ, αξιοσημείωτα επιτεύγματα και εμπεριστατωμένη ανάλυση αγώνων όπως μαραθώνιοι, σπριντ και αθλήματα πεδίου. Η ενότητα της ποδηλασίας περιλαμβάνει τοπικές και διεθνείς διοργανώσεις ποδηλασίας. Αυτή η ενότητα συζητά διαδρομές, αποτελέσματα αγώνων, στοιχεία συμμετεχόντων και αξιοσημείωτες στιγμές από ποδηλατικούς γύρους ή πρωταθλήματα. Όσον αφορά την πυγμαχία και την πάλη παρέχεται ενημέρωση για αγώνες πυγμαχίας και πάλης, προφίλ διακεκριμένων μαχητών, επερχόμενοι αγώνες και αποτελέσματα πρόσφατων αγώνων. Αυτή η ενότητα έχει ως στόχο να εμπλέξει τους οπαδούς των μαχητικών αθλημάτων με συναρπαστικές αφηγήσεις και αναλύσεις αγώνων (ΑΕ, Οκτώβριος 1924: 1).

Από την άλλη, γίνονται αναφορές σε δραστηριότητες τοπικών αθλητικών συλλόγων, συμπεριλαμβανομένων ερασιτεχνικών αθλητικών εκδηλώσεων, σχολικών διαγωνισμών και κοινοτικών αθλητικών δραστηριοτήτων. Έτσι, υποβοηθάται η προώθηση τοπικών αθλητικών πρωτοβουλιών και ενθαρρύνει τη συμμετοχή της κοινότητας. Παράλληλα, υπάρχουν άρθρα που καλύπτουν παγκόσμια αθλητικά νέα, με εκδηλώσεις όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες ή τα

διεθνή πρωταθλήματα σε διάφορα αθλήματα. Η εν λόγω ενότητα συνδέει τους τοπικούς αναγνώστες με τον ευρύτερο κόσμο του διεθνούς αθλητισμού (ΑΕ, Οκτώβριος 1924: 2-3).

Μέσα στο έντυπο του Οκτωβρίου του 1924, ενυπάρχουν άρθρα γνώμης και κύρια άρθρα που συζητούν ευρύτερα θέματα στον αθλητισμό, όπως η ηθική, ο αντίκτυπος του αθλητισμού στην κοινωνία και προβληματισμοί σχετικά με την αθλητική κουλτούρα. Αυτά τα ένθετα παρέχουν συχνά κρίσιμες γνώσεις και προκαλούν σκέψεις στο αναγνωστικό κοινό. Επιπλέον, συμβουλευτικές στήλες και άρθρα που επικεντρώνονται στην υγεία των αθλητών, την αθλητική διατροφή και τις αποτελεσματικές μεθόδους προπόνησης στο τεύχος του Οκτωβρίου 1924 της ΑΕ. Αυτή η ενότητα είναι προσαρμοσμένη τόσο στο ευρύ κοινό που ενδιαφέρεται για τη φυσική κατάσταση όσο και στους επαγγελματίες αθλητές που επιδιώκουν να βελτιώσουν την απόδοσή τους (ΑΕ, Οκτώβριος 1924: 8-9).

Ακόμα ένα κεφάλαιο του εξεταζόμενου τεύχους παρέχει χαρακτηριστικά που αντικατοπτρίζουν την ιστορία διαφόρων αθλημάτων, αναφέροντας σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος, θρυλικές μορφές του αθλητισμού και ορόσημα που διαμόρφωσαν τον αθλητικό κόσμο. Στη συνέχεια, ακολουθούν διαφημίσεις και κυρίως εμπορικές διαφημίσεις που σχετίζονται με αθλητικό εξοπλισμό, αθλητικά ρούχα και άλλες σχετικές υπηρεσίες. Σε αυτή την ενότητα περιλαμβάνονται επίσης περιστασιακά ανακοινώσεις για επερχόμενες αθλητικές εκδηλώσεις, δοκιμές ή λεπτομέρειες εγγραφής για τοπικούς αγώνες (ΑΕ, Οκτώβριος 1924: 13-15).

Εικόνα 4: Επέτειος ενός έτους κυκλοφορίας ΑΕ

4.1.3 Τρίτο έτος κυκλοφορίας ΑΕ

Με το νέο έτος εκδίδεται η ΑΕ τον Ιανουάριο του 1925 που περιλαμβάνει ποικίλα άρθρα που καλύπτουν διαφορετικές πτυχές του αθλητισμού και της προπονητικής. Στο συγκεκριμένο τεύχος παρουσιάζονται αναλυτικά οι οδηγοί και μέθοδοι της προπόνησης για διάφορες αποστάσεις τρεξίματος, συμπεριλαμβανομένων των 100, 200, και 400 μέτρων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 2-5).

Στην αρχή του τεύχους, γίνεται εκτενής αναφορά στην προπόνηση για τα 100 μέτρα. Οι οδηγίες και οι μέθοδοι περιλαμβάνουν συμβουλές για την αύξηση της ταχύτητας και την αντοχή των αθλητών. Αναφέρεται πως ο αθλητής πρέπει να εκτελεί ασκήσεις ενδυνάμωσης και ταχύτητας, ενώ παράλληλα να διατηρεί μια ισορροπημένη διατροφή και ανάπαυση (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 2-3).

Στη συνέχεια, το τεύχος εξετάζει την προπόνηση για τα 200 μέτρα, δίνοντας έμφαση στη στρατηγική διαχείριση της ενέργειας και της ταχύτητας κατά τη διάρκεια της κούρσας. Περιγράφεται η σημασία της σωστής τεχνικής και της ρυθμικής αναπνοής για την επίτευξη καλύτερων επιδόσεων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 3-4). Η προπόνηση για τα 400 μέτρα παρουσιάζεται ως η πιο απαιτητική, απαιτώντας τόσο αντοχή όσο και ταχύτητα. Οι ασκήσεις επικεντρώνονται στην αύξηση της αερόβιας και αναερόβιας ικανότητας των αθλητών, ενώ δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αποκατάσταση και την πρόληψη τραυματισμών (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 4-5).

Επιπλέον, το τεύχος περιλαμβάνει άρθρα σχετικά με τον αθλητικό γαλλικό σύλλογο Stade Français, τις αθλητικές αγώνες στην Πάτρα, καθώς και τις επιδόσεις των αθλητών σε διάφορους αγώνες και εκδηλώσεις. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα αγώνων, συμπεριλαμβανομένων των επιδόσεων σε αγώνες δρόμου και αλμάτων, δίνοντας μια συνολική εικόνα της αθλητικής δραστηριότητας εκείνης της περιόδου (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 5-6).

Στην ενότητα της τεχνικής διδασκαλίας, παρουσιάζεται η εκμάθηση του ποδοσφαίρου. Μεταξύ άλλων, αναλύονται οι τέσσερις βασικές τεχνικές κλωτσιάς της μπάλας, οι οποίες περιλαμβάνουν την κλωτσιά με το εσωτερικό του ποδιού, την κλωτσιά με το εξωτερικό του ποδιού, την κλωτσιά με το μπροστινό μέρος του ποδιού, και την κλωτσιά με το κουτουπιέ. Κάθε τεχνική παρουσιάζεται με εικόνες και περιγραφές για τη σωστή εκτέλεση, τονίζοντας τα σημεία που πρέπει να προσέχουν οι παίκτες για να βελτιώσουν την απόδοσή τους στο παιχνίδι (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 6-7). Κατόπιν, το άρθρο περιλαμβάνει συμβουλές για την προπόνηση

των ποδοσφαιριστών, δίνοντας έμφαση στη σωματική και τεχνική προετοιμασία. Οι προπονητές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν ποικίλες ασκήσεις που βελτιώνουν τη φυσική κατάσταση, την αντοχή και την ταχύτητα των αθλητών τους, καθώς και να δίνουν έμφαση στην τεχνική κατάρτιση μέσω εξειδικευμένων ασκήσεων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 7).

Το υπόλοιπο τεύχος της «Αθλητικής Επιθεώρησης» του Ιανουαρίου 1925 συνεχίζει με εκτενείς αναφορές στους αγώνες ποδοσφαίρου και τις αθλητικές δραστηριότητες της περιόδου. Στη σελίδα 8, γίνεται αναφορά στους αγώνες για το πρωτάθλημα Αθηνών, με τα τελευταία αποτελέσματα να περιλαμβάνουν αγώνες όπως ο Απόλλων εναντίον Γουδί, Αθηναϊκός εναντίον ΑΠΟΝΑ, Παναθηναϊκός εναντίον Απόλλωνα και άλλα. Οι περιγραφές των αγώνων δίνουν μια σαφή εικόνα της ανταγωνιστικής φύσης των ομάδων και των επιδόσεών τους, ενώ παράλληλα υπογραμμίζεται η στρατηγική και η τακτική που ακολούθησαν οι παίκτες. Τα αποτελέσματα των αγώνων παρουσιάζονται με λεπτομέρεια, προσφέροντας πληροφορίες για τις νίκες και τις ήττες των διαγωνιζόμενων ομάδων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 8).

Η αναφορά στους αγώνες γίνεται με ειδική μνεία σε σημαντικούς αγώνες που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των ομάδων Ολυμπιακού και Παναθηναϊκού. Η ανταπόκριση από τον αγώνα αυτόν υπογραμμίζει την ένταση και τον ενθουσιασμό που επικρατούσε μεταξύ των φιλάθλων, καθώς και την απόδοση των παικτών στο γήπεδο. Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο αποτυπώνουν σκηνές δράσης από τον αγώνα, δίνοντας μία ζωντανή εικόνα των γεγονότων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 9).

Το τεύχος συνεχίζει με περιγραφές των επιδόσεων των ομάδων «Απόλλων» και «Αθηναϊκός» στους αγώνες τους, καθώς και τις τακτικές που ακολούθησαν. Οι αναφορές περιλαμβάνουν επίσης παρατηρήσεις για τη βελτίωση των παικτών και τις στρατηγικές που υιοθετήθηκαν για την αντιμετώπιση των αντιπάλων. Οι ανταποκρίσεις δίνουν έμφαση στις δεξιότητες των παικτών και στην ομαδικότητα που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των αγώνων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 9).

Η ενότητα “Ο Αθλητισμός εν Δράμα” επικεντρώνεται στην περιγραφή των αθλητικών εκδηλώσεων στην περιοχή της Δράμας. Αναφέρεται η ενθουσιώδης συμμετοχή του κοινού και η ανάπτυξη του αθλητισμού στην περιοχή, με ιδιαίτερη έμφαση στους τοπικούς αθλητικούς συλλόγους και τις δραστηριότητές τους. Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το άρθρο αποτυπώνουν σκηνές από τις εκδηλώσεις, παρουσιάζοντας την ενέργεια και την αφοσίωση των αθλητών και των φιλάθλων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 10).

Το τεύχος της «Αθλητικής Επιθεώρησης» του Ιανουαρίου 1925 συνεχίζει με σημαντικές αναφορές στους ποδοσφαιρικούς αγώνες και τις δραστηριότητες των αθλητικών συλλόγων της εποχής. Υπάρχει άρθρο για τον ποδοσφαιρικό αγώνα μεταξύ των ομάδων Πραβίου και Δράμας. Ο Γυμναστικός Σύλλογος Δράμας φιλοξένησε τον Γυμναστικό Σύλλογο Πραβίου σε έναν αγώνα που έλαβε χώρα στις 28 Δεκεμβρίου 1924. Οι δύο ομάδες επέδειξαν υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας και πάθους, με τον αγώνα να κρίνεται στις λεπτομέρειες. Οι ανταποκρίσεις αναφέρουν τις τακτικές και τις στρατηγικές που ακολούθησαν οι ομάδες, καθώς και τις κρίσιμες φάσεις του αγώνα (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 10).

Το άρθρο στη σελίδα 11 αναφέρεται στους σχολικούς αγώνες ποδοσφαίρου, οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν στις 28 Δεκεμβρίου 1924. Οι μαθητές από διάφορα σχολεία της περιοχής συμμετείχαν σε αυτούς τους αγώνες, επιδεικνύοντας τις αθλητικές τους ικανότητες και το ομαδικό πνεύμα. Η ανταπόκριση από τους αγώνες περιγράφει τις επιδόσεις των μαθητών και την ατμόσφαιρα που επικρατούσε κατά τη διάρκεια των αγώνων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 11).

Μετέπειτα, οι αγώνες των μη αναγνωρισμένων συλλόγων παρουσιάζονται με ιδιαίτερη λεπτομέρεια. Οι ανταποκρίσεις περιλαμβάνουν αναφορές στα αποτελέσματα των αγώνων και στις επιδόσεις των ομάδων. Η ενότητα αυτή προσφέρει μια εικόνα της δραστηριότητας των μη αναγνωρισμένων συλλόγων, επισημαίνοντας τη σημασία της αθλητικής συμμετοχής και της ανάπτυξης των τοπικών αθλητικών κοινοτήτων (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 12).

Στις επόμενες σελίδες, υπάρχει άρθρο για τον κανονισμό του ποδοσφαίρου, συγκεκριμένα το άρθρο 14. Ο κανονισμός αυτός αφορά τη θέση του επόπτη γραμμής (Linesman) και τις αρμοδιότητές του κατά τη διάρκεια των αγώνων. Αναλύεται ο ρόλος του επόπτη γραμμής στη διατήρηση της δικαιοσύνης και της τάξης στον αγωνιστικό χώρο, καθώς και οι κανόνες που πρέπει να ακολουθεί, για να εκτελεί τα καθήκοντά του σωστά (ΑΕ, Ιανουάριος 1925: 13, εικόνα 5).

Εικόνα 5: Ο ρόλος του επόπτη

Ιούλιος 1925

Το τεύχος της ΑΕ του Ιουλίου 1925 παρουσιάζει ένα ευρύ φάσμα θεματολογιών με επίκεντρο τις αθλητικές δραστηριότητες, τους αγώνες, τις μεθόδους προπόνησης και τα αθλητικά επιτεύγματα.

Μία εξέχουσα θεματολογία είναι το ποδόσφαιρο, το οποίο καταλαμβάνει σημαντική κάλυψη σε αυτό το τεύχος. Στις σελίδες 14 και 15 γίνεται λεπτομερής αναφορά στους

ποδοσφαιρικούς αγώνες που διεξάγονται σε στρατόπεδα και στους τελικούς αγώνες διαφόρων πρωταθλημάτων. Το κείμενο αναφέρει την επιτυχία ομάδων όπως το «Δ' Σώμα Στρατού» (4ο Σώμα Στρατού)» και περιλαμβάνει μια φωτογραφία από τις ποδοσφαιρικές ομάδες Στρατού και Στόλου (βλ. Εικόνα 6). Η ανάλυση υπογραμμίζει το ανταγωνιστικό πνεύμα και τις οργανωτικές πτυχές του στρατιωτικού ποδοσφαίρου, τονίζοντας τη σημασία του αθλητισμού για τη διατήρηση της φυσικής κατάστασης και του ηθικού των στρατιωτών (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 14-15).

Εικόνα 6: Ποδοσφαιρικές ομάδες Στρατού και Στόλου

Η πυγμαχία είναι ένα άλλο κρίσιμο θέμα, το οποίο αναλύεται στις σελίδες 14 και 15. Η κάλυψη περιλαμβάνει την ανάλυση ενός αγώνα πυγμαχίας στην Αγγλία, αντανακλώντας τις τεχνικές δεξιότητες και τις στρατηγικές που χρησιμοποιούσαν οι πυγμάχοι. Η ενότητα αυτή παρέχει μία αφήγηση σχετικά με τη σωματική και ψυχολογική προετοιμασία που απαιτείται για την πυγμαχία, καταδεικνύοντας την πολυπλοκότητα του αθλήματος και την αφοσίωση των αθλητών (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 14-15).

Η γυμναστική εξετάζεται διεξοδικά, όπου το άρθρο εμβαθύνει στις μεθόδους προπόνησης και τις ασκήσεις για τη βελτίωση της ευλυγισίας, της δύναμης και του

συντονισμού. Οι εικόνες απεικονίζουν διάφορες γυμναστικές θέσεις και ρουτίνες, προσφέροντας στους αναγνώστες έναν οπτικό οδηγό για να ενισχύσουν την κατανόηση του αθλήματος. Η έμφαση στη σωστή τεχνική και την τακτική εξάσκηση υπογραμμίζει τη σημασία της γυμναστικής για την ανάπτυξη της συνολικής φυσικής κατάστασης (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 10-11).

Το θέμα της κολύμβησης, και συγκεκριμένα του κολύμβησης με κρόουλ (crawl), εξετάζεται λεπτομερώς σε μία ενότητα παρέχει μία εις βάθος ματιά στην τεχνική, τα οφέλη και τις μεθόδους προπόνησης για το κολύμπι με ερπυσμό, με συγγραφέα τον G.T. Villepson, προπονητή κολύμβησης στη Λέσχη Υποβρυχίων στις Κάννες. Το άρθρο εξετάζει την αποτελεσματικότητα, την ταχύτητα και τη σημασία του ελέγχου της αναπνοής, προσφέροντας έναν ολοκληρωμένο οδηγό για τους κολυμβητές που στοχεύουν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 9).

Τα αγωνίσματα του στίβου λαμβάνουν σημαντική προσοχή, με έμφαση στο άλμα εις μήκος. Η συζήτηση περιλαμβάνει μεθοδολογίες προπόνησης, τη βιομηχανική του άλματος και στρατηγικές για τη βελτίωση της απόδοσης. Το κείμενο σκιαγραφεί τη σημασία της δύναμης, της ταχύτητας και της τεχνικής, παρέχοντας μια ολιστική άποψη του αγωνίσματος (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 2-3).

Επιπρόσθετα, παρέχεται μία λεπτομερής ανακοίνωση για τους 21ους Πανελλήνιους Αγώνες, όπου αναφέρονται τα αγωνίσματα, οι ημερομηνίες και οι κανονισμοί των αγώνων. Η ενότητα αυτή λειτουργεί ως επίσημη ανακοίνωση προς τους αθλητές και τους διοργανωτές, διασφαλίζοντας την ομαλή διεξαγωγή των αγώνων και προωθώντας την ευρεία συμμετοχή (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 7).

Τα αθλητικά επιτεύγματα και τα ρεκόρ αποτελούν ένα άλλο σημείο εστίασης, ιδίως στο πλαίσιο των διεθνών αγώνων. Το κείμενο αναφέρει διάφορες επιδόσεις ρεκόρ σε αγωνίσματα

στίβου, αναδεικνύοντας τα παγκόσμια πρότυπα και εμπνέοντας τους τοπικούς αθλητές να επιδιώξουν υψηλότερα επίπεδα αριστείας (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 9).

Ο αθλητικός εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις προπόνησης εξετάζονται επίσης, τονίζοντας τον ρόλο του εξειδικευμένου εξοπλισμού στην ενίσχυση των αθλητικών επιδόσεων. Το κείμενο τονίζει την ανάγκη για σύγχρονες εγκαταστάσεις και ποιοτικό εξοπλισμό για την υποστήριξη της αποτελεσματικής προπόνησης και της αγωνιστικής επιτυχίας (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 12).

Τέλος, το τεύχος καλύπτει τα τοπικά και διεθνή αθλητικά νέα, παρέχοντας ενημέρωση για διάφορα αθλητικά γεγονότα και επιτεύγματα. Αυτή η ενότητα βοηθά τους αναγνώστες να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις στον κόσμο του αθλητισμού, καλλιεργώντας την αίσθηση της κοινότητας και του κοινού ενθουσιασμού για τις αθλητικές δραστηριότητες (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 4-5).

Εν κατακλείδι, το τεύχος Ιουλίου 1925 της ΑΕ προσφέρει μία ολοκληρωμένη επισκόπηση των διαφόρων αθλητικών θεματολογιών, από το ποδόσφαιρο και την πυγμαχία μέχρι τη γυμναστική και την κολύμβηση. Κάθε θεματική περιοχή αναλύεται με λεπτομερείς αφηγήσεις, εικονογραφήσεις και πρακτικές γνώσεις, καθιστώντας το ένα πολύτιμο βοήθημα για αθλητές, προπονητές και λάτρεις του αθλητισμού.

4.1.4 Τέταρτο έτος κυκλοφορίας

Το τεύχος του περιοδικού ΑΕ του Ιανουαρίου 1926 περιλαμβάνει μία σειρά από άρθρα και αναφορές που καλύπτουν διάφορες αθλητικές δραστηριότητες και γεγονότα του προηγούμενου έτους. Ξεκινώντας με τον αθλητικό απολογισμό του έτους 1925, το τεύχος παρουσιάζει μια λεπτομερή ανασκόπηση των αθλητικών εξελίξεων, εστιάζοντας τόσο στα εθνικά όσο και στα διεθνή δρώμενα (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 2-3).

Στην ενότητα “Εις τας Επαρχίας”, το άρθρο αναλύει τις αθλητικές δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στις επαρχίες της Ελλάδας, αναφέροντας την ανάπτυξη και την πρόοδο που σημειώθηκε σε διάφορες περιοχές. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στον Παγκρήτιο αγώνα και τις δραστηριότητες που οργανώθηκαν από το Παγκρήτιο Γυμναστικό Σύλλογο, καθώς και στις προσπάθειες του Παμμεσηνιακού για την ενίσχυση του αθλητισμού στην περιοχή της Μεσσηνίας (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 3-4).

Στην κατηγορία “Άλλοι αγώνες”, το άρθρο παρουσιάζει διάφορες άλλες αθλητικές διοργανώσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του 1925. Μεταξύ αυτών, αναφέρονται αγώνες κολύμβησης και υδατοσφαίρισης που διοργανώθηκαν από τον Όμιλο Ερετών και την Ένωση Αθλητικών Σωματείων Πειραιώς (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 4-5).

Η ενότητα “Ο αθλητισμός εν Θράκη” προσφέρει μία λεπτομερή αναφορά στις αθλητικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στη Θράκη, με ιδιαίτερη έμφαση στους αγώνες και τις διοργανώσεις που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του αθλητισμού στην περιοχή (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 6-7).

Το άρθρο “Ο Ελληνικός Ακοντισμός” παρέχει οδηγίες και μεθόδους για την προπόνηση στον ακοντισμό, παρουσιάζοντας τεχνικές και στρατηγικές που μπορούν να βελτιώσουν την απόδοση των αθλητών. Η αναφορά αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τους προπονητές και τους αθλητές που επιθυμούν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στο συγκεκριμένο άθλημα (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 6-7).

Το τεύχος ολοκληρώνεται με μία σειρά από διαφημίσεις και ανακοινώσεις που αφορούν την αθλητική κοινότητα, καθώς και με μικρά άρθρα και ειδήσεις που παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες για τα αθλητικά δρώμενα της εποχής (ΑΕ, Ιανουάριος 1926: 8-9, Εικόνα 7).

Εικόνα 7: Διαφημίσεις τεύχους Ιανουαρίου 1926

Δεκέμβριος 1926

Το τεύχος της ΑΕ από τον Δεκέμβριο του 1926 καλύπτει διάφορες αθλητικές θεματολογίες, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών ποδοσφαίρου, της ανάλυσης ποδοσφαιρικών αγώνων, αθλητικών γεγονότων και ευρύτερων αθλητικών δραστηριοτήτων.

Σημαντικό μέρος αυτού του τεύχους είναι αφιερωμένο στους κανονισμούς του ποδοσφαίρου. Παρουσιάζεται λεπτομερής έκθεση των ποδοσφαιρικών κανόνων, παρέχοντας μία λεπτομερή εξήγηση διαφόρων πτυχών, όπως το ελεύθερο λάκτισμα, το πέναλτι και ο κανόνας του offside. Η εν λόγω ενότητα δίνει έμφαση στις τεχνικές πτυχές του παιχνιδιού,

διασφαλίζοντας ότι οι παίκτες, οι διαιτητές και οι φίλαθλοι έχουν σαφή κατανόηση των κανόνων. Το κείμενο περιλαμβάνει επίσης ερμηνείες πολύπλοκων σεναρίων, οι οποίες βοηθούν στην αποσαφήνιση των συνήθων παρανοήσεων στο άθλημα (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 14-15).

Το θέμα της ανάλυσης των ποδοσφαιρικών αγώνων είναι επίσης εμφανές, ιδίως στη λεπτομερή έκθεση για τον αγώνα μεταξύ Ολυμπιακού και Εθνικού. Η ενότητα αυτή προσφέρει μία αναλυτική περιγραφή του αγώνα, επισημαίνοντας τις σημαντικές στιγμές, τις επιδόσεις των παικτών και τις τακτικές αποφάσεις. Η ανάλυση εμπλουτίζεται με πληροφορίες για τις στρατηγικές που εφάρμοσαν και οι δύο ομάδες, προσφέροντας στους αναγνώστες μία βαθύτερη κατανόηση της δυναμικής του παιχνιδιού και των παραγόντων που επηρέασαν το αποτέλεσμα (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 4-5).

Εκτός από το ποδόσφαιρο, το τεύχος αυτό καλύπτει εκτενώς τα αθλητικά γεγονότα. Στις σελίδες του περιοδικού, υπάρχει ένα άρθρο για τα 110 μέτρα με εμπόδια, στο οποίο αναλύονται οι τεχνικές και οι μέθοδοι προπόνησης για το συγκεκριμένο αγώνισμα. Το κείμενο συνοδεύεται από εικονογραφήσεις που καταδεικνύουν τη σωστή μορφή και τεχνική για τα εμπόδια, γεγονός που το καθιστά πολύτιμο βοήθημα για τους αθλητές και τους προπονητές που επιθυμούν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους. Η ενότητα αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της τεχνικής ακρίβειας και της φυσικής κατάστασης για την επίτευξη επιτυχίας στα εμπόδια (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 2-3).

Το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα λαμβάνει σημαντική κάλυψη στις επόμενες σελίδες του ένθετου, με λεπτομερείς αναφορές στις επιδόσεις διαφόρων αθλητών και ομάδων. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει αποτελέσματα από διάφορα αγωνίσματα, αναδεικνύοντας αξιόλογα επιτεύγματα και επιδόσεις που σπάνε ρεκόρ. Η έμφαση στους εθνικούς αγώνες αντικατοπτρίζει τη σημασία της ανάδειξης των τοπικών ταλέντων και της προώθησης του αθλητισμού σε

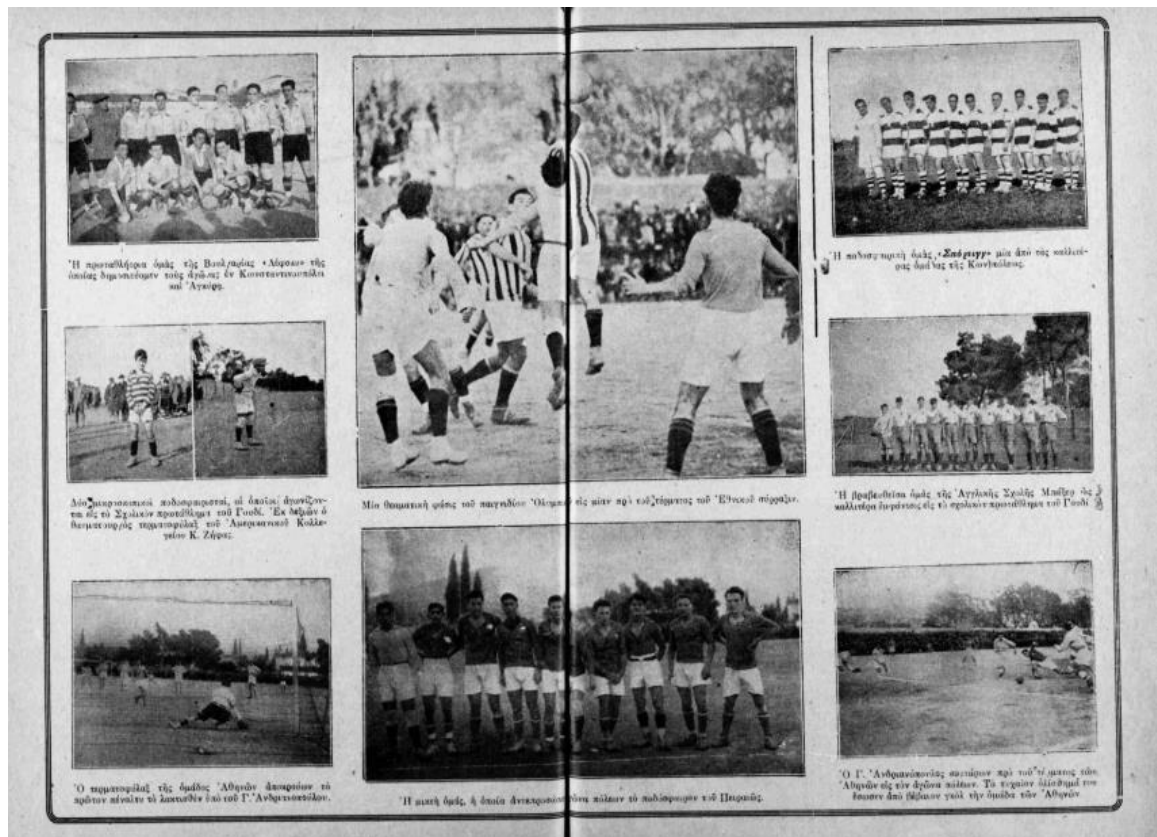
επίπεδο βάσης. Χρησιμεύει, επίσης, για να εμπνεύσει τους νέους αθλητές να προσπαθήσουν για την αριστεία στα αντίστοιχα αγωνίσματα (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 6-7).

Ένα άλλο αξιοσημείωτο θέμα είναι η κίνηση του αθλητισμού στην Κωνσταντινούπολη και την Αίγυπτο, που εξετάζεται στις σελίδες 10 και 11. Τα άρθρα αυτά παρέχουν ενημέρωση για τις αθλητικές δραστηριότητες και εξελίξεις στις περιοχές αυτές, προσφέροντας μία ματιά στη διεθνή διάσταση του αθλητισμού κατά την περίοδο αυτή. Οι αναφορές καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αθλημάτων, όπως το ποδόσφαιρο, ο στίβος και η γυμναστική, αναδεικνύοντας την ποικιλόμορφη αθλητική κουλτούρα στις περιοχές αυτές και την αλληλεπίδραση μεταξύ διαφορετικών αθλητικών κοινοτήτων (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 10-11).

Η σημασία της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού στα σχολεία υπογραμμίζεται στο ένθετο όπου συζητείται το σχολικό πρωτάθλημα. Σε αυτή την ενότητα τονίζεται ο ρόλος του αθλητισμού στην ολιστική ανάπτυξη των μαθητών, προωθώντας τη φυσική κατάσταση, την ομαδική εργασία και την πειθαρχία. Η λεπτομερής περιγραφή των σχολικών αγώνων απεικονίζει τον ενθουσιασμό και τη συμμετοχή των νεαρών αθλητών, ενισχύοντας τη σημασία της ενσωμάτωσης του αθλητισμού στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 7).

Μία μοναδική πτυχή αυτού του τεύχους είναι η συμπερίληψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης των αθλητικών εκδηλώσεων, που βρίσκεται στις κεντρικές σελίδες. Οι φωτογραφίες αυτές αποτυπώνουν διάφορες στιγμές από ποδοσφαιρικούς αγώνες, παρέχοντας ένα οπτικό συμπλήρωμα στις γραπτές αναφορές. Οι εικόνες προσθέτουν ένα δυναμικό στοιχείο στο περιοδικό, επιτρέποντας στους αναγνώστες να συνδεθούν οπτικά με τα γεγονότα που περιγράφονται. Η οπτική τεκμηρίωση χρησιμεύει ως μία σημαντική ιστορική καταγραφή των αθλητικών γεγονότων κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926) (βλ.Εικόνα 8).

Εικόνα 8: Φωτογραφίες από αθλητικές εκδηλώσεις στο έντυπο

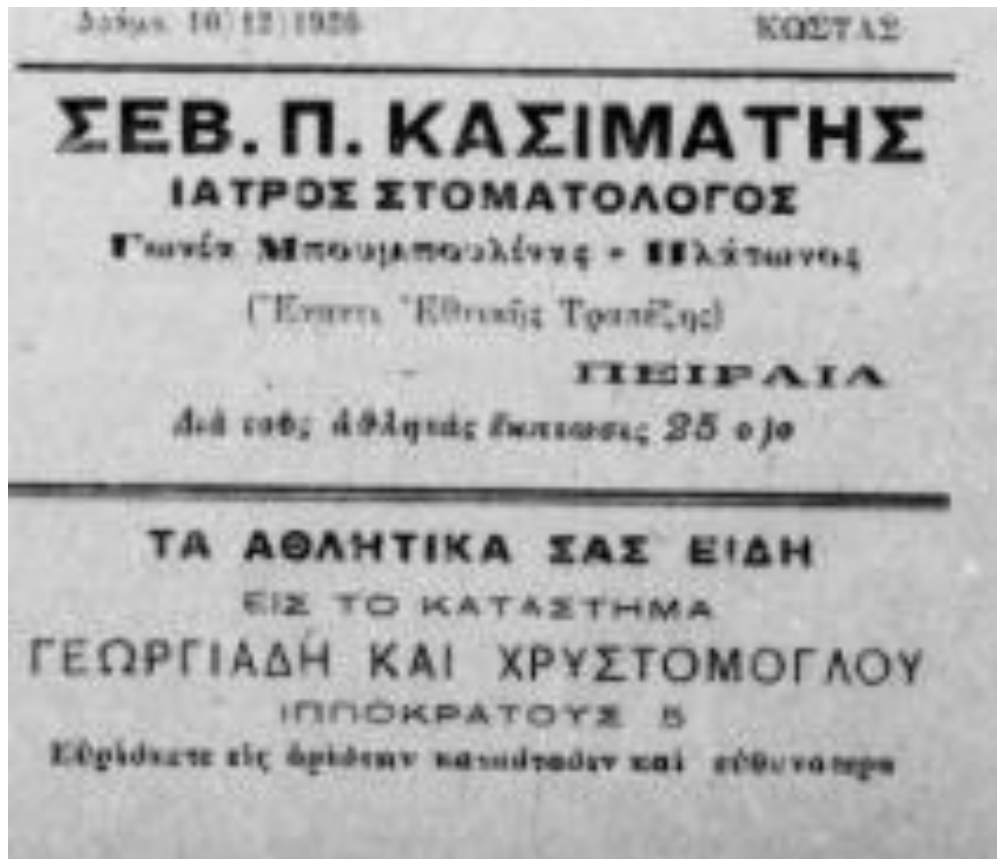

Το θέμα του αθλητικού πνεύματος και της ηθικής συμπεριφοράς στο ποδόσφαιρο διερευνάται στο άρθρο που εξετάζει τις ιδιότητες μίας επιτυχημένης ομάδας και τα ηθικά χαρακτηριστικά ενός παίκτη. Το κείμενο τονίζει τη σημασία του ευγενούς παιχνιδιού, του σεβασμού προς τους αντιπάλους και της ομαδικής εργασίας. Αυτή η ενότητα αντικατοπτρίζει τις ευρύτερες αξίες που συνδέονται με τον αθλητισμό, υποστηρίζοντας την ακεραιότητα και την ηθική συμπεριφορά τόσο εντός όσο και εκτός γηπέδου. Χρησιμοποιεί ως υπενθύμιση του ρόλου του αθλητισμού στη δημιουργία χαρακτήρα και στην προώθηση θετικών κοινωνικών αξιών (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 13).

Τέλος, το τεύχος περιλαμβάνει διαφημίσεις που σχετίζονται με αθλητικό εξοπλισμό και υπηρεσίες. Οι διαφημίσεις αυτές (ονομάτων ιατρών ή αθλητικών ειδών, βλ Εικόνα 9)

αναδεικνύουν τη διαθεσιμότητα αθλητικού εξοπλισμού, ιατρικών υπηρεσιών για αθλητές και άλλων σχετικών προϊόντων. Η συγκεκριμένη ενότητα παρέχει πρακτικές πληροφορίες για τους αναγνώστες που επιθυμούν να βελτιώσουν την αθλητική τους εμπειρία, είτε μέσω καλύτερου εξοπλισμού είτε μέσω επαγγελματικών ιατρικών συμβουλών.

Εικόνα 9: Διαφημίσεις αθλητικών ειδών και υπηρεσιών

4.1.5 Τελευταίο τεύχος

Το τεύχος της *Αθλητικής Επιθεώρησης* για τον Απρίλιο του 1927 παρουσιάζει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων με επίκεντρο διάφορες αθλητικές δραστηριότητες, κανονισμούς, αθλητικά γεγονότα και σημαντικά επιτεύγματα.

Ένα εξέχον θέμα σε αυτό το τεύχος είναι οι Αγγλοελληνικοί Αγώνες, ένα σημαντικό αθλητικό γεγονός που καλύπτεται εκτενώς στις πρώτες σελίδες της εφημερίδας. Τα άρθρα παρέχουν λεπτομερείς περιγραφές των εκδηλώσεων, των συμμετεχόντων και των αποτελεσμάτων. Συζητούνται η τελετή έναρξης, η συμμετοχή αθλητών από διάφορα έθνη και τα συγκεκριμένα αποτελέσματα διαφόρων αγώνων δρόμου και αγωνισμάτων πεδίου. Η κάλυψη υπογραμμίζει τη αξία των διεθνών αθλητικών αγώνων για την προώθηση της καλής θέλησης και της αθλητικής αριστείας (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3).

Το θέμα των αγώνων στίβου διερευνάται σε βάθος μέσα από διάφορα άρθρα. Ύστερα, αναλύονται οι επιδόσεις των αθλητών σε διάφορα αγωνίσματα στίβου, συμπεριλαμβανομένων των αγώνων 100 μέτρων, 800 μέτρων και 1500 μέτρων. Το κείμενο προσφέρει πληροφορίες για την προπόνηση, τις στρατηγικές και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι επιτυχημένοι αθλητές, παρέχοντας μία ολοκληρωμένη επισκόπηση του στίβου. Επιπλέον, η συμπερίληψη φωτογραφιών από τα αγωνίσματα προσθέτει ένα οπτικό στοιχείο που ενισχύει την κατανόηση και την εμπλοκή του αναγνώστη (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 4-5).

Ένα άλλο κρίσιμο θέμα είναι οι κανονισμοί της πετοσφαίρισης, που εξετάζονται στη σελίδα 13. Η ενότητα αυτή περιγράφει τους κανόνες και τους κανονισμούς που διέπουν το βόλεϊ, τονίζοντας την έμφαση στην κατανόηση των κανόνων του παιχνιδιού τόσο για τους παίκτες όσο και για τους διαιτητές. Η λεπτομερής επεξήγηση των κανονισμών διασφαλίζει ότι οι αναγνώστες κατανοούν με σαφήνεια και ακρίβεια τον τρόπο με τον οποίο παίζεται το παιχνίδι, προάγοντας το δίκαιο παιχνίδι και τη συνέπεια στο άθλημα (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 13).

Το τεύχος καλύπτει επίσης ρεπορτάζ και αναλύσεις ποδοσφαιρικών αγώνων, όπου αξιολογούνται οι επιδόσεις διαφόρων ομάδων και παικτών. Αυτή η ενότητα παρέχει λεπτομερείς αναφορές πρόσφατων ποδοσφαιρικών αγώνων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών τακτικής, σημαντικών στιγμών και ξεχωριστών επιδόσεων. Η ανάλυση βοηθά τους αναγνώστες να αποκτήσουν μία βαθύτερη εκτίμηση των στρατηγικών πτυχών του παιχνιδιού και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την επιτυχία σε υψηλό επίπεδο (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 10).

Ο αθλητισμός και το αθλητικό πνεύμα εξετάζονται σε ένα άρθρο στη σελίδα 7, όπου το κείμενο διερευνά το πνεύμα της νίκης και το αθλητικό ήθος. Η ενότητα αυτή υπογραμμίζει την ουσία του αθλητικού πνεύματος, της ηθικής συμπεριφοράς και των εγγενών αξιών της συμμετοχής στον αθλητισμό. Επισημαίνει πώς ο αθλητισμός μπορεί να οικοδομήσει

χαρακτήρα, να προωθήσει την ακεραιότητα και να ενισχύσει την αίσθηση της κοινότητας και του αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των αθλητών (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 7).

Ο ρόλος του αθλητισμού στην εκπαίδευση είναι ένα άλλο σημαντικό θέμα, ιδιαίτερα στη συζήτηση για τα σχολικά πρωταθλήματα ποδοσφαίρου στη σελίδα 11. Αυτή η ενότητα υπογραμμίζει την αξία του αθλητισμού στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προάγοντας τη φυσική κατάσταση, την ομαδικότητα και την πειθαρχία μεταξύ των μαθητών. Η λεπτομερής περιγραφή των σχολικών αγώνων απεικονίζει τον ενθουσιασμό και τη συμμετοχή των νεαρών αθλητών, ενισχύοντας πόσο ουσιώδης ήταν η ενσωμάτωση του αθλητισμού στο εκπαιδευτικό σύστημα (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 11).

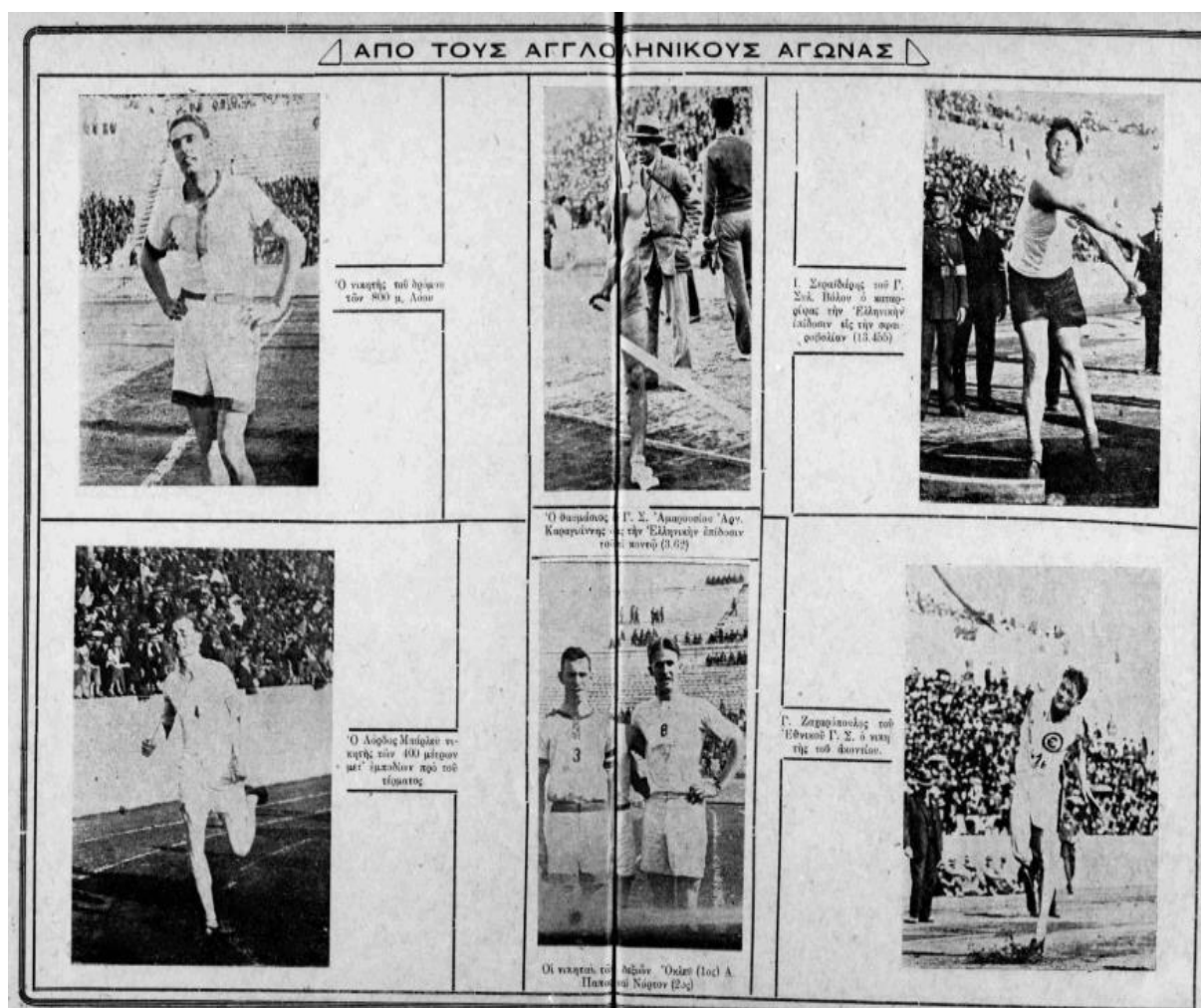
Ιστορικές προοπτικές για τον αθλητισμό παρέχονται σε άρθρα που προβληματίζονται για αθλητικά επιτεύγματα και γεγονότα του παρελθόντος. Για παράδειγμα, η κάλυψη στις σελίδες 6 και 7 περιλαμβάνει ιστορικές αναφορές σε προηγούμενους αγώνες και αξιόλογους αθλητές. Οι προβληματισμοί αυτοί προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για την εξέλιξη του αθλητισμού και τη διαχρονική κληρονομιά της αθλητικής αριστείας (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 6-7).

Το τεύχος δίνει, επίσης, έμφαση στην αθλητική προπόνηση και προετοιμασία, ιδίως στο πλαίσιο των 110 μέτρων με εμπόδια, όπως αναφέρεται στη σελίδα 2. Το άρθρο παρέχει λεπτομερή ανάλυση των τεχνικών, των μεθόδων προπόνησης και της φυσικής κατάστασης που απαιτούνται για να διαπρέψει κανείς σε αυτό το αγώνισμα. Αυτή η ενότητα είναι πολύτιμη για τους αθλητές και τους προπονητές που επιδιώκουν να βελτιώσουν την απόδοση μέσω στοχευμένης προπόνησης και καλύτερης κατανόησης των απαιτήσεων του αγωνίσματος (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2).

Η φωτογραφική τεκμηρίωση των αθλητικών εκδηλώσεων είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αυτού του τεύχους. Στο κεντρικό εξώφυλλο και σε διάφορες σελίδες παρουσιάζονται φωτογραφίες που αποτυπώνουν σημαντικές στιγμές από διάφορα αθλητικά γεγονότα, συμπεριλαμβανομένων αγώνων δρόμου, αγώνων πεδίου και ποδοσφαιρικών αγώνων. Αυτές

οι εικόνες προσθέτουν ένα δυναμικό και ελκυστικό στοιχείο στο περιοδικό, επιτρέποντας στους αναγνώστες να συνδεθούν οπτικά με τα γεγονότα που περιγράφονται (βλ. Εικόνα 10). Οι φωτογραφίες χρησιμεύουν επίσης ως μία σημαντική ιστορική καταγραφή του αθλητισμού κατά την περίοδο αυτή (ΑΕ, Απρίλιος 1927, κεντρικό εξώφυλλο).

Εικόνα 10: Φωτογραφία από τους Αγγλοελληνικούς αγώνες

Τέλος, το τεύχος περιλαμβάνει διαφημίσεις σχετικές με αθλητικό εξοπλισμό και υπηρεσίες, οι οποίες βρίσκονται στις τελευταίες σελίδες. Οι διαφημίσεις αυτές αναδεικνύουν τη διαθεσιμότητα αθλητικού εξοπλισμού, ιατρικών υπηρεσιών για αθλητές και άλλων σχετικών προϊόντων. Εκεί παρέχονται πρακτικές πληροφορίες για τους αναγνώστες που

επιθυμούν να βελτιώσουν την αθλητική τους εμπειρία, είτε μέσω καλύτερου εξοπλισμού είτε μέσω επαγγελματικών ιατρικών συμβουλών.

Το περιοδικό ΑΕ ολοκληρώνει την κυκλοφορία του με τη συγκεκριμένη φωτογραφία για διάφορους λόγους που αποτυπώνουν τη σημασία του αθλητισμού και την επιρροή του στην κοινωνία. Η φωτογραφία απεικονίζει έναν τερματισμό αγώνα δρόμου στα 100 μέτρα, γεγονός που υπογραμμίζει την ένταση και την αφοσίωση που απαιτείται για την επίτευξη της αθλητικής αριστείας. Η συγκεκριμένη εικόνα ενδέχεται να συμβολίζει το αποκορύφωμα της αθλητικής προσπάθειας και της υπέρβασης των ορίων. Ο αγώνας δρόμου είναι ένα κλασικό παράδειγμα του αθλητικού ιδεώδους, όπου η πειθαρχία, η ταχύτητα, η αντοχή και η αποφασιστικότητα παίζουν κρίσιμο ρόλο. Το τερματικό σημείο, με τον νικητή να κόβει το νήμα, ενσαρκώνει την έννοια της νίκης και της επιτυχίας μετά από σκληρή δουλειά και αφοσίωση.

Επιπλέον, το πλήθος στο βάθος της φωτογραφίας δείχνει τη σημασία που έχει ο αθλητισμός ως κοινωνικό φαινόμενο, φέρνοντας κοντά τους ανθρώπους και δημιουργώντας αίσθημα κοινότητας και συναδελφικότητας. Η εικόνα αυτή δεν αποτυπώνει μόνο τον αθλητή αλλά και το κοινό που υποστηρίζει και συμμετέχει με το δικό του τρόπο.

Το περιοδικό, κλείνοντας την κυκλοφορία του με αυτή την εικόνα, ενδέχεται να αποπειράται να αφήσει μία παρακαταθήκη για την αξία του αθλητισμού και τη δύναμη που έχει να εμπνέει και να ενώνει τους ανθρώπους. Η τελευταία αυτή φωτογραφία μπορεί να θεωρηθεί ως ένας φόρος τιμής στους αθλητές και τους φιλάθλους που συνέβαλαν στη δημιουργία και την ανάπτυξη του αθλητικού πνεύματος καθ' όλη τη διάρκεια της κυκλοφορίας του περιοδικού.

4.2 Ανάλυση της προσέγγισης του περιοδικού στην αθλητική κάλυψη

Η προσέγγιση του περιοδικού ΑΕ στην αθλητική κάλυψη, όπως φαίνεται από τα αρχεία και τα τεύχη που εξετάστηκαν, είναι πλούσια και πολυδιάστατη. Το περιοδικό, που κυκλοφόρησε κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, προσφέρει μία ενδελεχή ματιά στον αθλητισμό και την αθλητική κουλτούρα της εποχής, με ένα πλούσιο περιεχόμενο που καλύπτει τόσο εθνικά όσο και διεθνή αθλητικά γεγονότα.

Καταρχάς, το περιοδικό παρουσιάζει εκτενείς αναφορές σε διεθνείς αθλητικές εκδηλώσεις, συμπεριλαμβανομένων ποδοσφαιρικών αγώνων και στίβου (Γάσιας, 2015). Στο πρώτο έτος κυκλοφορίας, υπάρχουν αναφορές σε σημαντικούς αγώνες όπως αυτούς μεταξύ της Άρσεναλ και της Τότεναμ, καθώς και σε επιδόσεις διακεκριμένων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις. Αυτή η κάλυψη έχει σχεδιαστεί, για να διατηρεί τους Έλληνες αναγνώστες ενημέρους για τα παγκόσμια αθλητικά δρώμενα, καλλιεργώντας μία αίσθηση σύνδεσης με την ευρύτερη αθλητική κοινότητα (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 12-13).

Εκτός από τα διεθνή γεγονότα, η ΑΕ δίνει έμφαση και στον τοπικό αθλητισμό, παρουσιάζοντας τον περιφερειακό αθλητισμό και τις κοινοτικές αθλητικές δραστηριότητες. Αυτή η ενότητα αναδεικνύει την αξία του αθλητισμού βάσης για την προώθηση των τοπικών ταλέντων και περιλαμβάνει αναφορές σε σχολικούς αγώνες, ερασιτεχνικά πρωταθλήματα και κοινοτικές αθλητικές πρωτοβουλίες (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 12-13).

Ωστόσο, το περιοδικό προσφέρει αναλυτικά άρθρα που συζητούν τις τεχνικές και στρατηγικές πτυχές διαφόρων αθλημάτων. Τα άρθρα παρέχουν στους αναγνώστες πληροφορίες για τις αποχρώσεις των αθλημάτων, όπως οι τακτικές προσεγγίσεις στο ποδόσφαιρο και τα προπονητικά σχήματα των αθλητών, προσφέροντας μία βαθύτερη κατανόηση των μηχανισμών πίσω από τις αθλητικές επιδόσεις (ΑΕ, Δεκέμβριος 1923: 8-9).

Ένα από τα χαρακτηριστικά της ΑΕ είναι τα προφίλ αξιοσημείωτων αθλητών και αθλητικών προσωπικοτήτων. Οι συνεντεύξεις με εξέχουσες προσωπικότητες του αθλητισμού προσφέρουν στους αναγνώστες μια ματιά στη ζωή τους, τις προπονητικές τους ρουτίνες και τις προσωπικές τους προκλήσεις. Για παράδειγμα, υπάρχουν προφίλ επιτυχημένων αθλητών, όπως ο Θάνος Οικονομόπουλος και ο Γιώργος Ζαχαρόπουλος (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 14-15).

Επιπρόσθετα, η εφημερίδα ΑΕ εμβαθύνει στην ιστορία διαφόρων αθλημάτων, προσφέροντας αναδρομικά άρθρα για σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος και θρυλικούς αθλητές. Αυτές οι αναδρομές χρησιμεύουν τόσο ως εκπαιδευτικό βοήθημα όσο και ως νοσταλγική αναδρομή στα ορόσημα που διαμόρφωσαν τον κόσμο του αθλητισμού (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 14-15).

Σημαντική θέση καταλαμβάνουν και οι συμβουλές υγείας και φυσικής κατάστασης. Περιλαμβάνονται άρθρα σχετικά με την αθλητική υγεία, τη διατροφή και τις αποτελεσματικές μεθόδους προπόνησης, απευθυνόμενα τόσο σε ερασιτέχνες αθλητές όσο και σε λάτρεις της γυμναστικής (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-5).

Η ΑΕ ασχολήθηκε, επίσης, με ευρύτερα θέματα του αθλητισμού, όπως η διακυβέρνηση, η ηθική και ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος του αθλητισμού στην κοινωνία. Τα άρθρα γνώμης συζητούν θέματα όπως οι ηθικοί προβληματισμοί στον αθλητισμό και ο ρόλος του αθλητισμού στην ενίσχυση του πνεύματος ενότητας (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-5). Η ΑΕ περιέχει διάφορες διαφημίσεις που σχετίζονται με αθλητικό εξοπλισμό, ένδυση και υπηρεσίες, καθώς και ανακοινώσεις για επερχόμενες αθλητικές εκδηλώσεις. Οι διαφημίσεις παρέχουν πληροφορίες στους αναγνώστες σχετικά με το πού μπορούν να προμηθευτούν τον πιο πρόσφατο αθλητικό εξοπλισμό και πώς να συμμετάσχουν σε επερχόμενες εκδηλώσεις.

Η περίοδος του Μεσοπολέμου ήταν γεμάτη κοινωνικοπολιτικές αλλαγές και προκλήσεις, κάτι που αντικατοπτρίζεται στην κάλυψη του περιοδικού. Η ΑΕ λειτουργούσε επιδραστικά στην αναπτυσσόμενη αθλητική κουλτούρα της Ελλάδας, καταγράφοντας την

άνοδο διαφόρων αθλημάτων και τον αντίκτυπό τους στην κοινωνική ζωή. Το περιοδικό δεν κάλυπτε μόνο αθλητικά γεγονότα, αλλά ασχολήθηκε και με τα ιδεολογικά και εθνικιστικά ρεύματα που ο αθλητισμός υποστήριζε στη μεσοπολεμική Ελλάδα (ΑΕ, Ιούνιος 1923).

Οι αθλητικές επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών προβάλλονταν ως αποδείξεις της εθνικής ανωτερότητας και της δύναμης του ελληνικού έθνους, ενισχύοντας το εθνικό φρόνημα και την αυτοπεποίθηση των πολιτών. Η προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης μέσω του περιοδικού συνέβαλε στην ευρύτερη εκπαίδευση του κοινού για την αξία της φυσικής κατάστασης και της υγείας (ΑΕ, Ιούνιος 1923).

Τα άρθρα της ΑΕ προσέφεραν αναλυτικές πληροφορίες για τις αθλητικές τεχνικές, τις μεθόδους προπόνησης και τις διεθνείς αθλητικές τάσεις. Αυτές οι πληροφορίες ήταν πολύτιμες για τους αθλητές, τους προπονητές και τους φιλάθλους, καθώς τους βοηθούσαν να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στον αθλητισμό. Η προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης μέσω του περιοδικού συνέβαλε στην ευρύτερη εκπαίδευση του κοινού για τη σημασία της φυσικής κατάστασης και της υγείας (ΑΕ, Σεπτέμβριος 1926: 4-6).

4.3 Αναφορές σε σημαντικά αθλήματα και γεγονότα

4.3.1 Ποδόσφαιρο

Το ποδόσφαιρο αποτέλεσε βασικό θέμα της ΑΕ, αντανακλώντας την αυξανόμενη δημοτικότητα του στην Ελλάδα. Το περιοδικό παρείχε εκτενή κάλυψη των τοπικών και διεθνών ποδοσφαιρικών αγώνων, προσφέροντας λεπτομερείς αναλύσεις των αγώνων, των επιδόσεων των παικτών και των τακτικών προσεγγίσεων. Η κάλυψη επεκτάθηκε και στα ελληνικά πρωταθλήματα ποδοσφαίρου, προβάλλοντας αγώνες μεταξύ διακεκριμένων συλλόγων, όπως ο Ολυμπιακός, ο Παναθηναϊκός και η ΑΕΚ. Αυτή η λεπτομερής ενημέρωση συνέβαλε στην καλλιέργεια ενός αφοσιωμένου κοινού για το ποδόσφαιρο, αναδεικνύοντάς το σε κεντρική πτυχή της ελληνικής αθλητικής κουλτούρας (ΑΕ, Μάρτιος 1926).

4.3.2 Στίβος

Ο στίβος, ή αλλιώς τα αγωνίσματα στίβου, ήταν ένας άλλος ακρογωνιαίος λίθος της κάλυψης του περιοδικού. Τα ρεπορτάζ για αγώνες δρόμου, άλματα και ρίψεις ήταν συχνά, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιδόσεις των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς αγώνες. Για παράδειγμα, το περιοδικό συχνά αναδείκνυε τα επιτεύγματα των Ελλήνων αθλητών στους Βαλκανικούς Αγώνες, καλλιεργώντας το αίσθημα της εθνικής υπερηφάνειας και ενθαρρύνοντας την ευρύτερη συμμετοχή σε αυτά τα αθλήματα (ΑΕ, Φεβρουάριος 1926: 2-4; ΑΕ, Φεβρουάριος 1927: 2-3).

4.3.3 Πυγμαχία και πάλη

Η κάλυψη της πυγμαχίας και της πάλης αναδείκνυε τη σωματική ανδρεία και το ανταγωνιστικό πνεύμα που ενσάρκωναν αυτά τα αθλήματα. Το περιοδικό ΑΕ παρείχε ενημερώσεις για τους τοπικούς και διεθνείς αγώνες, με προφίλ διακεκριμένων μαχητών και λεπτομερείς περιγραφές των αγώνων. Έτσι, ψυχαγωγούσε αλλά και εκπαίδευε τους αναγνώστες σχετικά με τα τεχνικά και στρατηγικά στοιχεία αυτών των αθλημάτων (ΑΕ, Ιούλιος 1925: 14-15).

4.3.4 Τένις και κολύμβηση

Αν και δεν προβάλλονταν τόσο έντονα όσο το ποδόσφαιρο ή ο στίβος, το τένις και η κολύμβηση καλύπτονταν επίσης, αναδεικνύοντας ιδιαίτερα την αυξανόμενη δημοτικότητά τους μεταξύ των ελληνικών μεσαίων και ανώτερων τάξεων. Το περιοδικό αναφερόταν σε εθνικά και διεθνή τουρνουά τένις και κολυμβητικούς αγώνες, δίνοντας έμφαση στις τεχνικές δεξιότητες και τα προγράμματα προπόνησης των αθλητών που συμμετείχαν (ΑΕ, Ιούνιος 1926: 2-7).

Ένα από τα επαναλαμβανόμενα θέματα της ΑΕ ήταν η προώθηση της εθνικής ταυτότητας μέσω του αθλητισμού. Το περιοδικό συχνά διαμόρφωνε την αθλητική επιτυχία ως αντανάκλαση της εθνικής δύναμης, για παράδειγμα με την αναφορά στους Πανθρακικούς Αγώνες του 1925 (ΑΕ, Σεπτέμβριος 1925: 4-5). Αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές στην κάλυψη διεθνών αγώνων, όπου οι νίκες των Ελλήνων αθλητών γιορτάζονταν ως θρίαμβοι του έθνους. Η έμφαση στην εθνική υπερηφάνεια χρησίμευσε για την ενοποίηση του ελληνικού πληθυσμού σε μια περίοδο πολιτικών και κοινωνικών αναταραχών (Παπαδάκης, 2017).

4.4 Συμβολή του περιοδικού

Το περιοδικό διαδραμάτιζε σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο, προσφέροντας πληροφορίες για τους κανόνες, τις τεχνικές και τις στρατηγικές των διαφόρων αθλημάτων. Τα άρθρα συχνά περιλάμβαναν συμβουλές για τη βελτίωση της αθλητικής απόδοσης, συμβουλές για την υγεία και τη φυσική κατάσταση και λεπτομερείς εξηγήσεις των τεχνικών πτυχών των διαφόρων αθλημάτων. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο απευθυνόταν τόσο στους αθλητές όσο και στους γενικούς αναγνώστες, προωθώντας μία βαθύτερη εκτίμηση και κατανόηση του αθλητισμού (ΑΕ, 1923).

Το περιεχόμενο της ΑΕ αντανakλούσε, επίσης, την ευρύτερη κοινωνική και πολιτική δυναμική της Ελλάδας. Για παράδειγμα, η εστίαση του περιοδικού στον αθλητισμό ως μέσο καλλιέργειας της πειθαρχίας, της ομαδικότητας και της εθνικής ενότητας ευθυγραμμίστηκε με τις εθνικιστικές ιδεολογίες που επικρατούσαν κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Επιπλέον, η κάλυψη των αθλητικών εκδηλώσεων από το περιοδικό περιλάμβανε συχνά συζητήσεις για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις τους, αναδεικνύοντας τον ρόλο του αθλητισμού στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της κοινοτικής ανάπτυξης (ΑΕ, 1927).

Οι σελίδες του περιοδικού δεν ήταν γεμάτες μόνο με αθλητικά ρεπορτάζ αλλά και με διαφημίσεις για αθλητικό εξοπλισμό, ρούχα και συναφείς υπηρεσίες. Αυτή η εμπορική πτυχή

υπογράμμιζε την αυξανόμενη διασταύρωση του αθλητισμού και των επιχειρήσεων, αντανakλώντας την αυξανόμενη εμπορευματοποίηση του αθλητισμού κατά την εποχή αυτή. Οι διαφημίσεις παρείχαν επίσης μία ματιά στην καταναλωτική κουλτούρα της εποχής, αναδεικνύοντας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που διατίθεντο στην αγορά για τους λάτρεις του αθλητισμού (ΑΕ, 1927).

Παρέχοντας ολοκληρωμένη κάλυψη διαφόρων αθλημάτων και προωθώντας την αθλητική αριστεία, το περιοδικό συνέβαλε στην αναβάθμιση της θέσης του αθλητισμού στην ελληνική κοινωνία. Ενέπνευσε νέους αθλητές, ενημέρωσε το κοινό για τις τελευταίες εξελίξεις στον αθλητισμό και συνέβαλε στη συνολική ανάπτυξη της αθλητικής βιομηχανίας στην Ελλάδα. Ο ρόλος του περιοδικού στη διαμόρφωση των αντιλήψεων του κοινού για τον αθλητισμό και η συμβολή του στον εθνικό διάλογο για τον αθλητισμό και την υγεία ήταν σημαντική (ΑΕ, 1927).

4.5 Σημαντικότεροι αγώνες που αναφέρονται στην ΑΕ

4.5.1 Αγγλοελληνικοί Αγώνες (10 Απριλίου 1927)

Οι Αγγλοελληνικοί Αγώνες του 1927 πραγματοποιήθηκαν με τη συμμετοχή Ελλήνων και Άγγλων αθλητών, προσφέροντας ένα εντυπωσιακό θέαμα. Οι αγώνες περιλάμβαναν διάφορα αθλήματα, όπως στίβος και ποδόσφαιρο, και ανέδειξαν τις αθλητικές ικανότητες των συμμετεχόντων. Ήταν μία ευκαιρία για τους αθλητές να ανταγωνιστούν σε διεθνές επίπεδο και να αναπτύξουν φιλικούς δεσμούς με τους Άγγλους συναθλητές τους (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3).

Οι Πανελλήνιοι Αγώνες του 1926 αποτέλεσαν μία από τις κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις της εποχής, συγκεντρώνοντας αθλητές από όλη την Ελλάδα. Τα αγωνίσματα περιλάμβαναν στίβο, άλματα, ρίψεις και άλλα. Οι αθλητές είχαν την ευκαιρία να δείξουν τις ικανότητές τους και να κερδίσουν διακρίσεις σε εθνικό επίπεδο. Η διοργάνωση αυτή ήταν μία γιορτή του αθλητισμού και της εθνικής υπερηφάνειας (ΑΕ, Μάιος 1926: 2-3).

4.5.2 Ολυμπιακοί Αγώνες (Ιούλιος 1924)

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1924 αποτέλεσαν μια διεθνή γιορτή του αθλητισμού, συγκεντρώνοντας αθλητές από όλο τον κόσμο. Τα αποτελέσματα των αγώνων περιλαμβάνουν επιδόσεις σε διάφορα αθλήματα όπως στίβο, κολύμβηση και γυμναστική. Οι Έλληνες αθλητές συμμετείχαν με επιτυχία, αποδεικνύοντας τις ικανότητές τους και προβάλλοντας τη χώρα σε διεθνές επίπεδο (ΑΕ, Αύγουστος 1924: 2-3).

Στις 18 Ιουλίου, η Liddell κέρδισε τον αγώνα των 100 μέτρων γυναικών με εντυπωσιακή επίδοση 12,4 δευτερολέπτων, αναδεικνύοντας την εξαιρετική της ταχύτητα και τεχνική. Η δεύτερη θέση πήγε στην E. Ellet, η οποία τερμάτισε μόλις ένα δέκατο του δευτερολέπτου πίσω, με χρόνο 12,5 δευτερολέπτων, ενώ η C. Weissmüller κατέκτησε την τρίτη θέση με χρόνο 12,6 δευτερολέπτων. Ο αγώνας αυτός αποτέλεσε ένα από τα πιο συναρπαστικά γεγονότα των αγώνων, με έντονο συναγωνισμό μέχρι το τέλος.

Στις 15 Ιουλίου, ο Charlton από την Αυστραλία κυριάρχησε στον αγώνα των 1500 μέτρων ανδρών, τερματίζοντας σε χρόνο 3:58.7 και αποδεικνύοντας την αντοχή και την τακτική του. Ο N. Beard από τις ΗΠΑ ακολούθησε στενά, με χρόνο 3:59.5, ενώ ο J. Burgess από τον Καναδά κατέλαβε την τρίτη θέση με χρόνο 4:00.1. Ο αγώνας χαρακτηρίστηκε από την στρατηγική προσέγγιση των αθλητών, με τον Charlton να κάνει την κίνηση του στα τελευταία μέτρα και να κερδίζει τη νίκη.

Στις 11 Ιουλίου, ο E. H. Liddell από το Ηνωμένο Βασίλειο κατέκτησε την πρώτη θέση στον αγώνα των 400 μέτρων ανδρών με χρόνο 48,6 δευτερολέπτων, επιδεικνύοντας εξαιρετική ταχύτητα και αντοχή. Ο Fitch από τις ΗΠΑ ήρθε δεύτερος με χρόνο 48,8 δευτερολέπτων, και ο J. Taylor επίσης από τις ΗΠΑ τερμάτισε τρίτος με χρόνο 49,0 δευτερολέπτων. Ο αγώνας

ήταν εξαιρετικά ανταγωνιστικός, με τους τρεις πρώτους αθλητές να δίνουν σκληρή μάχη για τη νίκη.

Στις 9 Ιουλίου, ο H. Osborn από τις ΗΠΑ κατέκτησε την πρώτη θέση στο άλμα εις ύψος ανδρών με άλμα 1.97 μέτρων, αποδεικνύοντας την ικανότητά του στον αθλητικό αυτόν τομέα. Ο A. Murphy από την Ιρλανδία πήρε τη δεύτερη θέση με άλμα 1.95 μέτρων, ενώ ο J. Richards από τις ΗΠΑ κατέκτησε την τρίτη θέση με άλμα 1.93 μέτρων. Ο αγώνας αυτός ξεχώρισε για την ένταση και τις υψηλές επιδόσεις των αθλητών.

4.5.3 Πανθρακικοί Αγώνες

Οι Α' Πανθρακικοί Αγώνες αποτέλεσαν ένα σημαντικό αθλητικό γεγονός για τη Θράκη, συγκεντρώνοντας αθλητές από την περιοχή και όχι μόνο. Οι αγώνες περιλάμβαναν διάφορα αθλήματα και η διοργάνωση βοήθησε στην προώθηση του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης στην τοπική κοινωνία (ΑΕ, Αύγουστος 1923: 5-7). Οι εν λόγω αγώνες διεξήχθησαν από τις 12 έως τις 15 Ιουλίου 1923. Περιγράφονται αναλυτικά τα αποτελέσματα των αγώνων σε διάφορα αθλήματα και κατηγορίες. Στα αποτελέσματα ανδρών για τα 100 μέτρα, ο Γεωργιάδης καταλαμβάνει την πρώτη θέση με χρόνο περίπου 11 δευτερόλεπτα, ενώ ο Παλαιολόγος από τον Ηρακλή ακολουθεί με 12 δευτερόλεπτα. Στα 400 μέτρα, ο Μέγουλας είναι πρώτος με 61 δευτερόλεπτα. Έπονται τα αποτελέσματα αγώνων στα 800 μέτρα, στον ακοντισμό, στο άλμα εις μήκος και στο άλμα εις ύψος (ΑΕ, Αύγουστος 1923: 5).

Στο ίδιο τεύχος συνεχίζονται τα αποτελέσματα των αγώνων και παρουσιάζονται οι ομάδες που συμμετείχαν καθώς και τα ομαδικά αγωνίσματα. Στα ομαδικά αποτελέσματα αναφέρεται η καλαθοσφαίριση, ο αγώνας πετοσφαίρισης ανδρών, τα αγωνίσματα ατομικά εφήβων, στον δρόμο των 100 μέτρων και τα 800 μέτρα εφήβων.

Επιπλέον, παρουσιάζεται ο αγώνας δρόμου αντοχής στον οποίο συμμετείχαν διάφοροι αθλητές. Υπάρχουν φωτογραφίες από την έναρξη και τη λήξη του αγώνα, καθώς και από

διάφορα σημεία της διαδρομής. Επίσης, υπάρχει φωτογραφία του νικητή του αγώνα, Χριστοπούλου, ο οποίος καταλαμβάνει την πρώτη θέση στον αγώνα δρόμου αντοχής. Στο κείμενο αναφέρεται ότι ο Χριστόπουλος συμμετείχε επίσης στους πανελλήνιους αγώνες της ίδιας χρονιάς, κατακτώντας διακρίσεις.

4.6 Κοινωνικοπολιτικός σχολιασμός ΑΕ

Η ΑΕ, λειτουργώντας από το 1923 έως το 1927, λειτούργησε ως σημαντικό μέσο όχι μόνο για την κάλυψη των αθλητικών γεγονότων, αλλά και για την ανάδειξη της αθλητικής κουλτούρας. Μέσα από τα άρθρα, τα σχόλια και τις διαφημίσεις της, μπορούμε να διακρίνουμε τις πολιτιστικές και πολιτικές σημασίες που αποδίδονταν στον αθλητισμό εκείνη την περίοδο.

Η περιοδική έκδοση δεν περιοριζόταν στην απλή παρουσίαση αθλητικών ειδήσεων, αλλά εμβάθυνε σε ευρύτερα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Αναλυτικά άρθρα συζητούσαν τις τεχνικές και στρατηγικές πτυχές των αθλημάτων, προβάλλοντας τις αθλητικές δραστηριότητες ως πεδία όπου μπορούσαν να εκφραστούν εθνικές και κοινωνικές αξίες. Για παράδειγμα, η κάλυψη των ποδοσφαιρικών αγώνων συνόδευε συχνά την ανάλυση των τακτικών των ομάδων και των επιδόσεων των παικτών με σχόλια για τη σημασία του αθλητισμού στην ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 8-9).

Οι αθλητικές εκδηλώσεις συχνά παρουσιαζόταν ως ευκαιρίες για την προώθηση της εθνικής υπερηφάνειας. Οι επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς αγώνες προβάλλονταν με έντονο εθνικιστικό τόνο, υπογραμμίζοντας την ικανότητα της Ελλάδας να ξεχωρίζει σε διεθνές επίπεδο. Αυτό συνέβαλε στην ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας σε μία εποχή πολιτικής αστάθειας και κοινωνικών αναταραχών (ΑΕ, Απρίλιος 1927: 2-3).

Η πολιτική διάσταση της αθλητικής δημοσιογραφίας στην ΑΕ είναι εμφανής και στην προσπάθεια του περιοδικού να προωθήσει τις εθνικές αξίες και την κοινωνική συνοχή μέσω του αθλητισμού. Ο αθλητισμός παρουσιαζόταν ως μέσο για την καλλιέργεια του εθνικού

φρονήματος και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι αθλητικές δραστηριότητες προωθούνταν ως μέσα για την αναγέννηση και την ενίσχυση της εθνικής υπερηφάνειας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μίας κοινής ταυτότητας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926: 2).

Η ΑΕ, επίσης, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης. Οι συμβουλές για την αθλητική υγεία, τη διατροφή και τις μεθόδους προπόνησης αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος της έκδοσης, απευθυνόμενες τόσο σε ερασιτέχνες αθλητές όσο και σε λάτρεις της γυμναστικής. Αυτή η εστίαση στην υγεία και τη φυσική κατάσταση αναδείκνυε τον αθλητισμό ως μέσο βελτίωσης της ποιότητας ζωής και ενίσχυσης της κοινωνικής ευεξίας (ΑΕ, Ιούνιος 1923: 4-5).

Η σύνδεση της αθλητικής κάλυψης με τα κοινωνικοπολιτικά δρώμενα της εποχής φαίνεται επίσης από την προώθηση του αθλητισμού ως μέσου ενσωμάτωσης των προσφύγων και των νέων πληθυσμών που εισέρευσαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Η ΑΕ υπογράμμιζε τη σημασία του αθλητισμού για την κοινωνική ενσωμάτωση και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, παρουσιάζοντας τον αθλητισμό ως μέσο για την υπέρβαση των κοινωνικών και πολιτικών διαιρέσεων (Ζήσης, 2020).

Η κοινωνική διάσταση της αθλητικής δημοσιογραφίας στην ΑΕ δεν περιοριζόταν μόνο στις εθνικιστικές προεκτάσεις. Το περιοδικό, επίσης, έδινε έμφαση στη σημασία της συμμετοχής των γυναικών στον αθλητισμό, προβάλλοντας τις αθλητικές δραστηριότητες των γυναικών και ενισχύοντας την ιδέα της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό. Παρά τις κοινωνικές προκαταλήψεις της εποχής, η ΑΕ προσπάθησε να προωθήσει την συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό, τονίζοντας τη σημασία της γυναικείας αθλητικής παρουσίας για την κοινωνική πρόοδο (ΑΕ, Δεκέμβριος 1926).

Η αθλητική δημοσιογραφία στην ΑΕ λοιπόν αντικατοπτρίζει την πολυπλοκότητα της κοινωνικοπολιτικής σκηνής του Μεσοπολέμου. Μέσα από την κάλυψη των αθλητικών γεγονότων, την προώθηση της υγιεινής ζωής και την ανάδειξη των αθλητικών επιτυχιών ως εθνικών θριάμβων, το περιοδικό συνέβαλε στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής σε μία εποχή ριζικών αλλαγών και αναταραχών. Η συγκεκριμένη προσέγγιση της αθλητικής δημοσιογραφίας ανέδειξε τον αθλητισμό ως ένα σημαντικό κοινωνικό και πολιτικό εργαλείο, ικανό να ενισχύσει το εθνικό φρόνημα και να προωθήσει την κοινωνική συνοχή (ΑΕ, 1926; Ζήσης, 2020).

4.7 Ανάλυση του σχολιασμού του περιοδικού σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα που επηρεάζουν τον αθλητισμό

Η ΑΕ αποτελεί ένα σημαντικό περιοδικό στην ιστορία του ελληνικού αθλητισμού, παρέχοντας εκτενή κάλυψη σε ποικίλα αθλήματα και κοινωνικοπολιτικά θέματα που επηρεάζουν τον αθλητισμό. Η ανάλυση του περιοδικού αυτού αναδεικνύει την ευαισθησία του σε κοινωνικά ζητήματα, την πολιτική του θέση και την προσπάθεια να προωθήσει τον αθλητισμό ως εργαλείο κοινωνικής αλλαγής. Αρχικά, το περιοδικό καλύπτει με λεπτομέρεια σημαντικά αθλητικά γεγονότα και πρωταθλήματα. Στο τεύχος του Ιουλίου 1927, για παράδειγμα, γίνεται εκτενής αναφορά σε αγώνες στίβου, ποδοσφαίρου και πυγμαχίας. Αναφορικά με τον στίβο, παρουσιάζονται λεπτομερώς οι επιδόσεις των αθλητών και η σημασία των αγώνων για την ανάπτυξη του αθλητισμού στη χώρα (ΑΕ, 1927).

Παράλληλα, το περιοδικό δε διστάζει να σχολιάσει τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα που επηρεάζουν τον αθλητισμό. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αναφορά στη σημασία της συμμετοχής των γυναικών στον αθλητισμό (βλ. Εικόνα 8), κάτι που ήταν εξαιρετικά προοδευτικό για την εποχή εκείνη. Το περιοδικό υπογραμμίζει την ανάγκη ισότητας

και την αποδοχή των γυναικών σε όλα τα αθλήματα, προωθώντας έτσι μία πιο δίκαιη και ισότιμη κοινωνία (ΑΕ, 1927, Μάρτιος).

Εικόνα 8: Ο γυναικείος αθλητισμός

Επιπλέον, η ΑΕ αναλύει τις πολιτικές συνθήκες και την επίδρασή τους στον αθλητισμό. Σε ένα από τα άρθρα του περιοδικού, γίνεται λόγος για τον ρόλο της πολιτικής στην υποστήριξη του αθλητισμού και την ανάγκη για καλύτερη χρηματοδότηση και υποδομές. Η αναφορά αυτή αποκαλύπτει την προσπάθεια του περιοδικού να πιέσει για βελτιώσεις στον τομέα του αθλητισμού, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τις ελλείψεις της πολιτείας (ΑΕ, 1927).

Η κοινωνική ανάλυση της ΑΕ εκτείνεται και σε θέματα, όπως η βία στα γήπεδα και ο ρόλος των οπαδών. Το περιοδικό καταδικάζει έντονα τη βία και καλεί τους φιλάθλους να επιδεικνύουν πολιτισμένη συμπεριφορά, ενώ προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας,

όπως η αύξηση της αστυνόμευσης και η εφαρμογή αυστηρών κυρώσεων για τους παραβάτες (ΑΕ, 1927).

Επομένως, η ΑΕ δεν περιορίζεται μόνο στην αθλητική κάλυψη, αλλά επεκτείνεται και σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα που επηρεάζουν τον αθλητισμό. Μέσα από τα άρθρα και τις αναλύσεις της, προωθεί την ισότητα, καταδικάζει τη βία και επιδιώκει να βελτιώσει τις αθλητικές υποδομές και συνθήκες στη χώρα. Το περιοδικό αυτό αποτελεί μία πολύτιμη πηγή για την κατανόηση του ελληνικού αθλητισμού και των προκλήσεων που αντιμετώπιζε τη δεκαετία του 1920.

5. Συμπεράσματα

Η περίοδος του Μεσοπολέμου, μία εποχή έντονων κοινωνικοπολιτικών αλλαγών και πολιτιστικής ανάπτυξης, αποτέλεσε καθοριστική περίοδο για την εξέλιξη του αθλητισμού και της αθλητικής δημοσιογραφίας στην Ελλάδα. Μέσα από τη μελέτη του περιοδικού *ΑΕ*, που κυκλοφόρησε από το 1923 έως το 1927, αποκαλύπτονται οι πολλαπλές διαστάσεις και η σημασία του αθλητισμού στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας και κοινωνικής συνοχής κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσιμης περιόδου.

Ο αθλητισμός κατά τον Μεσοπόλεμο λειτούργησε ως όχημα για την εθνική ενότητα και την κοινωνική ενσωμάτωση. Οι αθλητικοί σύλλογοι και οργανισμοί, που πολλαπλασιάστηκαν αυτή την περίοδο, δεν ήταν μόνο χώροι αναψυχής αλλά και σημαντικοί παράγοντες κοινωνικής ενσωμάτωσης και διαμόρφωσης εθνικής ταυτότητας (Κωστής, 2009). Μέσα από τα άρθρα και τις αναλύσεις του περιοδικού, καταδεικνύεται πώς ο αθλητισμός συνέβαλε στην καλλιέργεια της εθνικής υπερηφάνειας και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, παρουσιάζοντας τους αθλητές ως πρότυπα δύναμης και αντοχής (*ΑΕ*, 1926).

Η αθλητική δημοσιογραφία κατά τον Μεσοπόλεμο εξελίχθηκε σημαντικά, με την αύξηση της δημοτικότητας των αθλημάτων να συνοδεύεται από αντίστοιχη αύξηση της αθλητικής κάλυψης στις εφημερίδες και την αναπτυσσόμενη ραδιοφωνική βιομηχανία (Ζήσης, 2020). Οι αθλητικοί δημοσιογράφοι έπαιξαν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση των αντιλήψεων γύρω από τον αθλητισμό, παρουσιάζοντας τους αθλητικούς αγώνες όχι μόνο ως φυσικούς ανταγωνισμούς αλλά και ως αφηγήσεις εθνικής υπερηφάνειας και ταυτότητας.

Η περίοδος του Μεσοπολέμου χαρακτηρίστηκε από την αυξανόμενη πολιτικοποίηση του αθλητισμού. Το καθεστώς του Ιωάννη Μεταξά (1936-1941) χρησιμοποίησε τον αθλητισμό για την προώθηση των φασιστικών και εθνικιστικών ιδεολογιών του, ενθαρρύνοντας τις εφημερίδες να προβάλλουν τα αθλήματα ως εκφράσεις εθνικής δύναμης και ενότητας (Σαφούρης, 2016). Η αθλητική δημοσιογραφία ενσωμάτωσε αυτές τις ιδεολογίες, προωθώντας

την ιδέα ότι η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός ήταν απαραίτητα για τη δημιουργία ενός υγιούς και δυναμικού πολίτη.

Το περιοδικό *ΑΕ* δεν περιορίστηκε μόνο στην αθλητική κάλυψη, αλλά είχε και έντονη κοινωνική και πολιτική διάσταση. Αναλύοντας τις επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε διεθνείς διοργανώσεις, η *ΑΕ* προωθούσε την εθνική υπερηφάνεια και την κοινωνική συνοχή, παρουσιάζοντας τους αθλητές ως σύμβολα εθνικής ανωτερότητας και δύναμης (Ασημακόπουλος & Καλλιανιώτης, 2015). Επιπλέον, η *ΑΕ* παρείχε εκπαιδευτικό ρόλο, με άρθρα που προσέφεραν πληροφορίες για αθλητικές τεχνικές, μεθόδους προπόνησης και διεθνείς αθλητικές τάσεις.

Η *ΑΕ* είχε, επίσης, έντονη εκπαιδευτική διάσταση. Μέσα από άρθρα που περιλάμβαναν πληροφορίες για αθλητικές τεχνικές, μεθόδους προπόνησης και διεθνείς αθλητικές τάσεις, το περιοδικό βοηθούσε τους αθλητές και τους προπονητές να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Επιπλέον, η προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης συνέβαλε στην εκπαίδευση του κοινού για τη σημασία της φυσικής κατάστασης και της υγείας.

Η πολιτιστική συμβολή της *ΑΕ* ήταν εξίσου σημαντική. Το περιοδικό κατέγραψε την άνοδο διαφόρων αθλημάτων και τον αντίκτυπό τους στην ελληνική κοινωνική ζωή, αναδεικνύοντας τις ευρύτερες πολιτιστικές και πολιτικές σημασίες που αποδίδονταν στον αθλητισμό. Οι αθλητικές ιστορίες και οι βιογραφίες των αθλητών ενέπνευσαν τη νεολαία και προώθησαν αξίες, όπως η πειθαρχία, η ομαδικότητα και η αφοσίωση.

Η οικονομική διαχείριση του περιοδικού ήταν κρίσιμη για την επιβίωση και ανάπτυξή του. Οι αδελφοί Βασιλειάδης εξασφάλισαν τη χρηματοδότηση μέσω διαφημίσεων και συνεργασιών με αθλητικούς συλλόγους και επιχειρήσεις, καθιστώντας την *ΑΕ* μία σημαντική πλατφόρμα διαφήμισης για αθλητικά προϊόντα και υπηρεσίες (Μοσχονά, 2018). Η επιτυχία της *ΑΕ* στην προώθηση της αθλητικής βιομηχανίας συνέβαλε στην οικονομική της σταθερότητα και επέτρεψε την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Η ΑΕ είχε βαθιά επίδραση στην αθλητική κουλτούρα της Ελλάδας. Μέσα από την εκτενή κάλυψη αθλητικών γεγονότων και προσωπικοτήτων, το περιοδικό συνέβαλε στη διαμόρφωση της αθλητικής συνείδησης και στην προώθηση του αθλητισμού ως αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής. Οι αθλητικές ιστορίες και οι βιογραφίες των αθλητών ενέπνευσαν τη νεολαία και προώθησαν τις αξίες της πειθαρχίας, της ομαδικότητας και της αφοσίωσης (Χουμεριανός & Τσούμας, 2022).

Επιπρόσθετα, η ΑΕ παρείχε πολύτιμες πληροφορίες για τις αθλητικές τεχνικές, τις μεθόδους προπόνησης και τις διεθνείς αθλητικές τάσεις, βοηθώντας αθλητές και προπονητές να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους. Επιπλέον, η προώθηση της υγιεινής ζωής και της φυσικής άσκησης συνέβαλε στην ευρύτερη εκπαίδευση του κοινού για τη σημασία της φυσικής κατάστασης και της υγείας (Αναστασόπουλος, 2018).

Επομένως, η μελέτη του περιοδικού ΑΕ καταδεικνύει τη σημαντική συμβολή του αθλητισμού στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Ελλάδας κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Η αθλητική δημοσιογραφία της εποχής, μέσω της ΑΕ, προώθησε την εθνική υπερηφάνεια, την κοινωνική συνοχή και την πολιτική προπαγάνδα, ενώ παράλληλα ενίσχυσε την αθλητική κουλτούρα και την υγιεινή ζωή. Οι αθλητικές αφηγήσεις και οι βιογραφίες των αθλητών αναδείχθηκαν ως σημαντικά πολιτιστικά τεχνουργήματα που αντανάκλασαν και διαμόρφωναν τις ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές τάσεις της εποχής.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αλιβιζάτου, Ν. (1995). *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση (1922-1974). Όψεις της ελληνικής εμπειρίας* Θεμέλιο.

Αντωνάκης, Γ. (2023). Ο Αθλητισμός στην Κρήτη του Μεσοπολέμου: Η περίπτωση της εφημερίδας τα Αθλητικά Νέα Χανίων 1931-1933. *Μεταπτυχιακή Εργασία*. ΕΑΠ.
<https://apothesis.eap.gr/archive/item/175607?lang=el>

Αρτέμη, Ε. (2013). Η περίοδος του Μεσοπολέμου και οι κρίσεις στην Ελληνική Κοινωνία. *24grammata.com*.

https://www.academia.edu/2440893/%CE%97_%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%9C%CE%B5%CF%83%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC_%CE%BF%CF%85_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%BF%CE%B9_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CF%83

Ασημακόπουλος, Π. Α., & Καλλιανιώτης, Δ. Α. (2015). *Παραγωγή έντυπου μέσου με αθλητικό περιεχόμενο*. Πτυχιακή Εργασία Τμήμα Πληροφορικής και ΜΜΕ, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

<http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/3573/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%93%CE%A9%CE%93%CE%97%20%CE%95%CE%9D%CE%A4%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%A5%20%CE%9C%CE%95%20%CE%91%CE%98%CE%9B%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%95%CE%A7%CE%9F%CE%9C%CE%95%CE%9D%CE%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Βώρος, Φ.Κ. (2012). *Ιστορία παγκόσμια και (ιδιαίτερα) ελληνική κατά τον 20ό αιώνα* (online).

<https://1library.net/document/yd5jx2gq-istoria-pagkosmia-kai-idiaitera-elliniki-kata-ton-20o-aiona.html>

Γάσιας, Γ. (2015). Η διάδοση του ποδοσφαίρου στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου.

Στο: Γ. Ζαϊμάκης & Ε. Φουρναράκη (επιμ.). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα – Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. 227-250. Αλεξάνδρεια.

Δρίτσα, Μ. (1990). *Βιομηχανία και τράπεζες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (Μ.Ι.Ε.Τ).

Δρούλια, Λ. & Κουτσοπάναγου, Γ. (2008). Eds., *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού τύπου, 1784-*

1974: Εφημερίδες, περιοδικά, δημοσιογράφοι, εκδότες: Τόμος Α': Εισαγωγικά κείμενα, Α-Δ. National Hellenic Research Foundation. Institute for Neohellenic Research, 542.

<https://helios-eie.ekt.gr/EIE/handle/10442/16634>

Ζήσης, Α. (2020). «Το ποδόσφαιρο στον Τύπο του Μεσοπολέμου: Τα περιοδικά ΑΕ (1923-1927) και Αθλητικός Κόσμος (1926-1927)». Μεταπτυχιακή Διατριβή ΕΑΠ. <https://apothesis.eap.gr/archive/download/94d2ac46-6861-4f21-8049-423986d020ad.pdf>

Κωστής, Κ. (2009). «Η κρίση του 1929 στην Ελλάδα». Στο «Από το κρίση του 1929 στην κρίση του 2009». Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

<https://foundation.parliament.gr/sites/default/files/2019-06/Imerida%20%28%20Krax1929%20%29.pdf>

Λιάκος, Α. (2016). *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου: Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών*. Νεφέλη.

Ματσαρίδης, Α. (2012). *Η πολιτική εκμετάλλευση του αθλητισμού από τα απολυταρχικά καθεστώτα της Ευρώπης του Μεσοπολέμου* (Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης). <https://ikee.lib.auth.gr/record/129039>

Μαυρέα, Κ. (1999). *Η αποτυχία της Δημοκρατίας Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία Γ΄*, ΕΑΠ.

Μοσχονά, Φ. (2018). Η μετάβαση της αθλητικής ενημέρωσης από τα παραδοσιακά στα νέα μέσα. *repository.library.teiwest.gr*.

<http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6857/%CE%97%20%CE%9C%CE%95%CE%A4%CE%91%CE%92%CE%91%CE%A3%CE%97%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%91%CE%98%CE%9B%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%97%CE%A3%20%CE%91%CE%A0%CE%9F%20%CE%A4%CE%91%20%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%94%CE%9F%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%91%20%CE%A3%CE%A4%CE%91%20%CE%9D%CE%95%CE%91%20%CE%9C%CE%95%CE%A3%CE%91..pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Παπαρηγόπουλος, Κ. (2005). *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. 25. National Geographic.

Πηλείδης, Φ. (1998). *Ο ρόλος των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης*. Διπλωματική εργασία, Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Σ.: Ο.Ε.

Σαφούρης, Σ. (2016). «Εμπρός για μια Ελλάδα νέα...»: *Ιδεολογίες και ιδεολογήματα, αξίες και πρότυπα μέσα από τα αναγνωστικά βιβλία της περιόδου 1939-1941* (Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης). <https://ikee.lib.auth.gr/record/283946/files/GRI-2016-17020.pdf>

Τράπεζα της Ελλάδος (2019). *Αποκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα*. <https://www.bankofgreece.gr/Publications/tekmirio3-apokatastasi-ton-prosfygon-stin-ellada.pdf>

Τράπεζα της Ελλάδος και οι συγγραφείς (2021). Η κρίση του 1929 και η Ελλάδα: Οικονομικές, πολιτικές και θεσμικές όψεις *Στο Η Κρίση του 1929 και η Ελλάδα: Οικονομικές*,

πολιτικές και θεσμικές όψεις. Τράπεζα της Ελλάδος.

<https://www.bankofgreece.gr/Publications/i-krisi-tou-1929-kai-i-ellada.pdf>

Χατζηβασιλείου, Ε. (2010). Η δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά 1936-1941, *Εφημερίδα Τα Νέα*.

Χατζηιωσήφ, Χ. (2009). *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα: Όψεις πολιτικής και οικονομικής ιστορίας 1900-1940*. Βιβλιόραμα.

Χουμεριανός, Μ., & Τσούμας, Θ. (2022). Αθλητισμός και πολιτικές ταυτότητες:: εργατικός αθλητισμός και συλλογικές δράσεις στο Βόλο του Μεσοπολέμου. δοκιμές, *Επιθεώρησης Κοινωνικών Σπουδών//dokimes, Review of Social Studies*, (25-26), 333-366. <https://ojs.panteion.gr/index.php/dokimes/article/download/303/274>

Ξενόγλωσση

Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford university press. <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/social-research-methods-alan-bryman.pdf>

Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288. https://www.researchgate.net/profile/Sarah-Shannon-8/publication/7561647_Three_Approaches_to_Qualitative_Content_Analysis/links/0fcfd50804371472d8000000/Three-Approaches-to-Qualitative-Content-Analysis.pdf

Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage publications. https://www.google.com/books?hl=en&lr=&id=nE1aDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Content+analysis:+An+introduction+to+its+methodology&ots=y_8m_qjLfv&sig=OXyuwhwz6tI9r4bnuVozbUYbwbo

Neuendorf, K. A. (2017). *The content analysis guidebook*. Sage publications. [the_content_analysis](#)

- Papadakis, N. (2017). On the Restoration of the Hues: Review of the (10-volume book set) “Political Science: Interdisciplinary and Cross-sectional investigation of the Political Act”(full text in Greek). *Academia*, (8), 111-120.
<https://mgdlt.lis.upatras.gr/index.php/academia/article/download/2798/3073>
- Silverman, D. (2011). *Interpreting qualitative data*. Sage publications..
https://www.researchgate.net/publication/237068011_Interpreting_Qualitative_Data
- The Editors of Encyclopaedia Britannica. (April, 2024). Mel Sheppard. *Britannica*.
<https://www.britannica.com/biography/Mel-Sheppard>
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & health sciences*, 15(3), 398-405. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/nhs.12048>

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

<https://www.segas.gr/istoriko/>

<https://digitallib.parliament.gr/library.asp?item=45926&seg=12799>

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης